Årsredovisning

för

FJ Juristbyrån i Sverige AB

556576-8891

Räkenskapsåret

2023

Fastställelseintyg

Jag intygar att resultaträkningen och balansräkningen har fastställts på årsstämma 2024-04-02.
Årsstämman beslöt att godkänna styrelsens förslag till vinstdisposition.
Jag intygar att innehållet i dessa elektroniska handlingar överensstämmer med originalen och att originalen undertecknats av samtliga personer som enligt lag ska underteckna dessa.

Elektroniskt underskriven av:

Peter Göransson, Styrelseledamot
2024-04-04

Styrelsen och verkställande direktören för FJ Juristbyrån i Sverige AB upprättar följande årsredovisning för räkenskapsåret 2023.

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK. Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i hela kronor (kr). Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Förvaltningsberättelse

Information om verksamheten

FJ Juristbyrån i Sverige AB är ett av Familjens Jurist i Sverige AB:s helägda dotterbolag där man tillsammans under varumärket Familjens Jurist tillhandahåller familjejuridiska tjänster. FJ Juristbyrån i Sverige AB hanterar den verksamhet i Familjens Jurist som bedrivs genom franchisetagare. Franchise innebär att franchisegivaren hyr ut rätten att verka under varumärket till egna företagare. Familjens Jurists franchiseverksamhet är unik i sitt slag då det är den enda franchiseorganisationen i Sverige med inriktning på juridisk verksamhet. Familjens Jurists kärnverksamhet är familjejuridik.

Familjens Jurists franchiseverksamhet består av ca 20 st Franchisedistrikt över hela Sverige och är den sammanlagt största aktören inom familjejuridik.

Företaget har sitt säte i Stockholm.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Såväl bolagsdrivna kontor som franchiseverksamheten har utvecklats positivt. Bolaget har fortsatt utveckla tjänster och koncept mot privat- och företagskunder samt partners. Generellt kan 2023 beskrivas som ett genomsnittligt år utan några särskilda väsentliga händelser att lyfta.

Flerårsöversikt (Tkr)	**2023**	**2022**	**2021**	**2020**	**2019**
Nettoomsättning	15 356	14 830	17 226	19 307	23 266
Resultat efter avskrivningar	938	1 104	1 405	1 373	1 677
Resultat efter finansiella poster	1 168	1 161	1 403	1 372	1 807
Balansomslutning	9 951	9 071	8 120	13 789	12 707
Soliditet (%)	43,4	38,1	44,5	18,1	42,6

Förändringar i eget kapital

	Aktie-kapital	Reserv-fond	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt
Belopp vid årets ingång	500 000	100 000	1 662 191	683 789	**2 945 980**
Disposition enligt beslut av årsstämman:					
Balanseras i ny räkning			683 789	-683 789	**0**
Årets resultat				575 488	**575 488**
Belopp vid årets utgång	**500 000**	**100 000**	**2 345 980**	**575 488**	**3 521 468**

Förslag till vinstdisposition
Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel (kronor):

balanserad vinst	2 345 979
årets vinst	575 488
	2 921 467
disponeras så att	
i ny räkning överföres	2 921 467
	2 921 467

Företagets resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning med noter.

Resultaträkning

	Not	2023-01-01 -2023-12-31	2022-01-01 -2022-12-31
Nettoomsättning		15 356 146	14 830 239
Övriga rörelseintäkter		382 832	396 860
		15 738 978	**15 227 099**
Rörelsens kostnader			
Handelsvaror		0	-14 492
Övriga externa kostnader		-14 801 441	-14 108 683
		-14 801 441	**-14 123 175**
Rörelseresultat	2	**937 537**	**1 103 924**
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter		234 060	59 893
Räntekostnader		-3 124	-3 257
		230 936	**56 636**
Resultat efter finansiella poster		**1 168 473**	**1 160 560**
Övriga Bokslutsdispositioner	3	-366 493	-294 667
Summa bokslutsdispositioner		**-366 493**	**-294 667**
Resultat före skatt		**801 980**	**865 893**
Skatt på årets resultat		-226 492	-182 104
Årets resultat		**575 488**	**683 789**

Balansräkning

	Not	2023-12-31	2022-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i koncernföretag	4	51 000	51 000
		51 000	**51 000**
Summa anläggningstillgångar		**51 000**	**51 000**
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		271 630	606 400
Fordringar hos koncernföretag		5 888 479	0
Aktuella skattefordringar		135 441	179 829
Övriga fordringar		3 510	1 633
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		1 474 000	1 000 000
		7 773 060	**1 787 862**
Kassa och bank		2 127 261	7 231 686
Summa omsättningstillgångar		**9 900 321**	**9 019 549**
SUMMA TILLGÅNGAR		**9 951 321**	**9 070 549**

Balansräkning

	Not	2023-12-31	2022-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	5		
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		500 000	500 000
Reservfond		100 000	100 000
		600 000	**600 000**
Fritt eget kapital			
Balanserad vinst eller förlust		2 345 979	1 662 191
Årets resultat		575 488	683 789
		2 921 467	**2 345 979**
Summa eget kapital		**3 521 467**	**2 945 979**
Obeskattade reserver		1 004 303	637 810
Långfristiga skulder			
Skulder till koncernföretag		1 360 000	1 360 000
Summa långfristiga skulder		**1 360 000**	**1 360 000**
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		32 042	78 108
Skulder till koncernföretag		3 524 362	3 489 409
Övriga skulder		452 747	516 242
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		56 400	43 000
Summa kortfristiga skulder		**4 065 551**	**4 126 759**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**9 951 321**	**9 070 549**

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänna upplysningar
Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Övriga tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärden där inget annat anges.

Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med föregående år.

Intäktsredovisning
Intäkter består i huvudsak av provisionsintäkter som baseras på franchisetagarnas bolags försäljning och redovisas till det verkliga värdet av den ersättning som erhållits eller kommer att erhållas med avdrag för mervärdesskatt, rabatter, returer och liknande avdrag.

Anläggningstillgångar
Immateriella och materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar enligt plan och eventuella nedskrivningar.

Andelar i dotterföretag
Andelar i dotterföretag redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår köpeskillingen som erlagts för aktierna samt förvärvskostnader. Eventuella kapitaltillskott läggs till anskaffningsvärdet när de uppkommer.

Kundfordringar/kortfristiga fordringar
Kundfordringar och kortfristiga fordringar redovisas som omsättningstillgångar till det belopp som förväntas bli inbetalt efter avdrag för individuellt bedömda osäkra fordringar.

Låneskulder och leverantörsskulder
Låneskulder och leverantörsskulder redovisas initialt till anskaffningsvärde efter avdrag för transaktionskostnader. Skiljer sig det redovisade beloppet från det belopp som ska återbetalas vid förfallotidpunkten periodiseras mellanskillnaden som räntekostnad över lånets löptid med hjälp av instrumentets effektivränta. Härigenom överensstämmer vid förfallotidpunkten det redovisade beloppet och det belopp som ska återbetalas.

Koncernförhållanden
Bolaget är ett helägt dotterbolag till Familjens Jurist i Sverige AB, org. nr. 556835-4566 med säte i Stockholm. Företaget är moderföretag men med hänvisning till undantagsreglerna i årsredovisningslagen 7 kap 2§ upprättas ingen egen koncernredovisning. Den överordnade moderföreningen Fonus ekonomisk förening, organisationsnummer 702000-1298 med säte i Stockholm upprättar koncernredovisning.

Nyckeltalsdefinitioner
Nettoomsättning
Rörelsens huvudintäkter, fakturerade kostnader, sidointäkter samt intäktskorrigeringar.

Resultat efter avskrivningar
Resultat efter avskrivningar men före finansiella intäkter och kostnader.

Resultat efter finansiella poster
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader men före bokslutsdispositioner och skatter.

Balansomslutning
Företagets samlade tillgångar.

Soliditet (%)
Justerat eget kapital (eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt) i procent av balansomslutning.

Not 2 Inköp och försäljning mellan koncernföretag

	2023	**2022**
Andel av rörelsekostnaderna som utgorde kostnader från andra företag i koncernen	95,79 %	94,34 %
Andel av nettoomsättningen som utgjorde omsättning till andra företag i koncernen	0,00 %	0,12 %

Not 3 Bokslutsdispositioner

	2023	**2022**
Förändring av periodiseringsfond	0	-294 667
Avsättning till periodiseringsfond	-366 493	
	-366 493	**-294 667**

Not 4 Specifikation andelar i koncernföretag

Namn	Kapital-andel	Rösträtts-andel	Bokfört värde
Juridik till Alla i Sverige AB	100%	100%	26 000
Aktieägartillskott JTA			50 000
Nedskrivning av aktier			-25 000
			51 000

	Org.nr	Säte
Juridik till Alla i Sverige AB	556905-8695	Stockholm

Not 5 Antal aktier och kvotvärde

Namn	Antal aktier	Kvot-värde
Aktiekapital	5 000	100
	5 000	

Not 6 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

Några större händelser efter verksamhetsårets utgång finns ej att rapportera.

Stockholm 2024-03-14

Peter Göransson
Peter Göransson
Ordförande

Niklas Personne
Niklas Personne

Victoria Thore
Victoria Thore
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats 2024-03-14

Fredrik Sjölander
Fredrik Sjölander
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i FJ Juristbyrån i Sverige AB , org.nr 556576-8891

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Jag har utfört en revision av årsredovisningen för FJ Juristbyrån i Sverige AB för år 2023.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av FJ Juristbyrån i Sverige ABs finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Jag är oberoende i förhållande till FJ Juristbyrån i Sverige AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar jag mig en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver min revision av årsredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för FJ Juristbyrån i Sverige AB för år 2023 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Jag tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Jag är oberoende i förhållande till FJ Juristbyrån i Sverige AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Mitt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed mitt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har jag granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Stockholm 2024-03-14

Fredrik Sjölander
Fredrik Sjölander
Auktoriserad revisor

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

2023

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

FONUS

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Innehåll

Vd har ordet ... 3

Hållbarhetsrapport 2023 ... 5

Föreningens verksamheter ... 5

Organisation ... 7

Värdeskapande och påverkan ... 7

Värdekedja ... 7

Hållbarhet i backspegel och framtid ... 7

Väsentliga hållbarhetsfrågor ... 9

Intressenter ... 9

Hållbarhetspåverkan, risker och möjligheter ... 9

Styrning av hållbarhetsfrågor ... 10

Mål och strategi ... 10

Policyer och riktlinjer ... 12

Hantering av väsentlig påverkan, risker och möjligheter ... 13

Miljö och klimat ... 13

Energianvändning ... 13

Tjänsteresor och transporter ... 13

Påverkan i leverantörsled ... 13

Kistproduktion ... 14

Omvärldens påverkan ... 14

Beräkning av klimatpåverkan ... 14

Klimatkompensation ... 15

Personal och socialt ansvarstagande ... 16

Den valda arbetsgivaren ... 16

Omvärldens påverkan ... 16

Motverkande av korruption ... 16

Respekt för mänskliga rättigheter ... 17

Ekonomiskt ansvarstagande ... 17

Målutfall och nyckelindikatorer ... 18

Förändringar från tidigare rapporteringar ... 19

Klimatberäkningar ... 19

Styrningsrapport ... 20

Princip 1: Syfte och medlemsnytta ... 20

Princip 2: Demokratiska processer ... 21

Princip 3: Medlemmarnas deltagande i företagets värdeskapande ... 22

Princip 4: Stämman ... 23

Princip 5: Valberedningen ... 24

Princip 6: Styrelsen ... 25

Princip 7: Ersättning till ledande befattningshavare ... 26

Princip 8: Revision, risk och intern kontroll ... 26

Framtida utveckling ... 27

Ekonomisk redovisning

Förvaltningsberättelse ... 28

Nyckeltal ... 30

Förslag till resultatdisposition ... 31

Förändring eget kapital ... 31

Koncernens resultaträkning ... 32

Koncernens balansräkning ... 33

Koncernens kassaflödesanalys ... 34

Moderföreningens resultaträkning ... 35

Moderföreningens balansräkning ... 36

Moderföreningens kassaflödesanalys ... 37

Noter till redovisningen ... 38

Styrelse och revisorer ... 47

Revisionsberättelse ... 48

Revisorsyttrande ... 51

Styrelse, revisorer och valberedning ... 52

Ledning ... 53

Styrelse ... 54

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Vd har ordet

Från år 2023 tar vi med oss insikter och vunna erfarenheter som kommer att bidra till fortsatt utveckling. Som kooperativt företag skapar vi nytta för föreningens många medlemmar och kunder, då vi erbjuder prisvärda och hållbara tjänster med professionellt och personligt stöd till alla.

UNDER DET GÅNGNA ÅRET känner jag att vi har fått en närmare kontakt med våra ägarorganisationer än tidigare. Detta tack vare den nya parlamentariska organisationen med 17 demokratiskt valda fonusråd, som föreningsstämman informerades om i maj. Fonusrådens roll är att ge kooperativt stöd till styrelse, huvudkontor och affärsverksamheterna samt ge möjlighet för föreningens 1125 ägarorganisationer att föra fram synpunkter som kan utveckla och förbättra föreningen. Fonusråden står bland annat som värdar för de årliga ägarträffarna och i sin roll är de en tydlig länk mellan föreningens ägare och verksamheter. Fonus medlemsavdelning bjuder nästintill varje månad in fonusråden till möten där de får information om vad som händer i föreningen och där fonusråden också kan lyfta angelägna frågor i direkt dialog med bland annat företagsledningen. Så här långt har min upplevelse av den nya parlamentariska organisationen varit väldigt positiv.

VI ÄR I EN STÄNDIG konkurrens där befintliga och nya aktörer inom både juridik- och begravningssektorn gör vad de kan för att vinna kunders förtroenden. Med anledning av Svenska kyrkans ändring i kyrkoordningen i november 2022, som tillåter pastorat och församlingar att bedriva begravningsbyråverksamhet, har vi nu också Kyrkans begravningsbyrå och dess expansion att förhålla oss till. Samtidigt är Svenska kyrkan av staten utsedd huvudman för begravningsverksamheten. Innan midsommar förra året tillskrev därför Fonus och Sveriges begravningsbyråers förbund (SBF) Konkurrensverket där vi uttryckte att Kyrkans begravningsbyrå konkurrerar på ojämlika villkor med övriga begravningsbyråer. Vi menar att det inte kan ha varit lagstiftarens avsikt att det skulle kunna bli så. Det är inte rimligt att Svenska kyrkan parallellt med huvudmannaskapet för begravningsverksamheten tillåts bedriva egen begravningsbyråverksamhet och därav hemställer vi även om en ändring av begravningslagen. Konkurrensverket återkom den 8 februari 2024 med sitt beslut i ärendet. De ser ett övergripande problem med kyrkliga begravningsbyråer och föreslår därför till regeringen att förändra begravningslagen. Det utifrån att strukturen och förutsättningarna för församlingar när de driver begravningsbyråer är sådana att det finns en inneboende risk för att det kan uppstå konkurrensproblem. Vi ser nu fram emot att regeringen skyndsamt tar frågan vidare för att rätta till situationen.

MED EN VÄXANDE konkurrens är det glädjande att se att våra marknadsandelar i Sverige har ökat även i år, och att kunderna ger oss fortsatt förtroende. Familjens Jurist och begravningsverksamheten i Sverige och Norge har levererat bra årsresultat, trots ett utmanande år med bland annat mycket hög inflation.

På koncernnivå landade rörelseresultatet (EBIT) på 9,5 mkr. Positiva rörelseresultat i föreningens alla verksamheter är en förutsättning för att vi ska kunna bedriva en långsiktigt hållbar verksamhet till gagn för föreningens kunder, ägare och medarbetare.

VI HAR UNDER ÅRET haft förmånen att få förvärva Bygdens begravningsbyrå i Grängesberg samt Fonus begravningsbyrå i Tranås. Den sistnämnda förvärvades från Fonus Öst, den fristående begravningsföreningen i Norrköping. Det är två fina och välrenommerade byråer som redan har bidragit på ett positivt sätt till vår verksamhet. Vi har ambitionen att fortsätta växa genom förvärv, men också genom att etablera våra redan befintliga varumärken på nya platser. Vi är dessutom i ett skede där vi successivt under året kommer att införliva nya affärssystem som ska bidra till ökad effektivitet och därmed konkurrenskraft. Vi är också oerhört nyfikna på vad artificiell intelligens (AI) kan tillföra och undersöker hur det kan bidra till vår utveckling.

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

HÅLLBARHET ÄR EN fråga som ständigt är med oss i vardagen. Våra långsiktiga hållbarhetsmål leder oss i arbetet och omsätts i olika aktiviteter. Hållbarhetsmålen är samlade i fem huvudområden: Vi ska sträva efter att minska vårt klimatavtryck, vara positiva samhällsaktörer och underlätta hållbara beslut för våra kunder. Vidare ska vi ställa krav på och vägleda våra leverantörer för ökad hållbarhet samt vårda och utveckla våra medarbetare. Vi vill för året särskilt lyfta fram ett fokuserat arbete för att öka andelen gravsten av nordiskt ursprung samt Familjens Jurists fortsatta starka fokus på barnrättsfrågor vid skilsmässor. Läs gärna Hållbarhetsrapporten för mer detaljerad information om vårt hållbarhetsarbete.

DEN 1 SEPTEMBER flyttade föreningens huvudkontor till ny adress i Stockholm, ett trivsammare och mer ändamålsenligt kontor på halverad yta och med en betydligt lägre årlig hyreskostnad än tidigare lokal. Jag är stolt över att kunna berätta att inredningen på det nya kontoret nästan helt och hållet består av återbrukat material och möbler.

AVSLUTNINGSVIS KÄNNS DET fint att få berätta att de nya medlemsförmånerna och det förändrade arbetssättet, där våra medarbetare numera frågar kunderna om de är med i någon av våra ägarorganisationer, starkt har bidragit till ökad medlemsnytta. Som exempel ser vi att i oktober månad nyttjade hela 79 % av kunderna inom begravningsverksamheten sina medlemsförmåner. Det jämfört mot cirka 15 % under motsvarande period föregående år. På årsbasis handlar det om än större medlemsnytta när vi inkluderar förmåner som erbjuds via Familjens Jurist. Därtill tillkommer även 4 % i årlig ränta på insatt medlemskapital och möjlighet till kostnadsfria föreläsningar.

JAG OCH FÖRETAGSLEDNINGEN är ödmjukt tacksamma för året som har gått och vi vill tacka alla kunder för deras förtroenden. Vi vill också särskilt lyfta fram och tacka alla fantastiska medarbetare för det fina arbete som de gör varje dag. Det görs mycket bra i verksamheterna och kunderna visar stor uppskattning. Vi har levererat ett fint årsresultat, föreningen är finansiellt stark och vi har en tro på framtiden!

Med vänliga hälsningar

Peter Göransson
Vd, Fonus ekonomisk förening

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Hållbarhetsrapport 2023

Välkomna till vår årliga hållbarhetsberättelse, en plattform där vi delar med oss av vår resa mot en mer hållbar och ansvarsfull framtid. Vårt åtagande för hållbarhet sträcker sig bortom ekonomiska mål. Vi vill vara en kraft för positiv förändring och lämna en bättre värld åt kommande generationer.

I hjärtat av vår hållbarhetsstrategi har vi fem tydliga viljeriktningar, där vi vill minska våra klimatavtryck, vara en positiv påverkande aktör i samhället och göra det lättare för kunden att kunna fatta hållbara beslut. Vi kravställer och vägleder våra leverantörer för ökad hållbarhet och vi värnar om och utvecklar våra medarbetare. Viljeriktningarna omfattar mål som vägleder oss i att balansera de olika aspekterna av hållbarhet och hjälper till att skapa en harmoni mellan våra affärsaktiviteter och deras påverkan på samhället och planeten.

Det finns utmaningar framför oss, men vi ser dem som möjligheter att växa och utvecklas. Tillsammans med våra intressenter kommer vi fortsätta att arbeta för att forma en hållbar framtid.

Vi tackar er alla för att ni vill vara en del av detta arbete.

Peter Göransson
Vd Fonus ekonomisk förening

Föreningens verksamheter

Föreningen verkar inom två huvudområden; begravningstjänster och familjejuridik. Inom Fonus begravningsverksamhet kan vi tillsammans med våra kunder planera och arrangera begravningar, ombesörja transporter i samband med dessa uppdrag, anordna transporter av avlidna till eller från Sverige samt utföra hämtningar av avlidna på uppdrag från kommuner, regioner eller polismyndigheter. Begravningsverksamheten har även en krisplan och beredskap som aktiveras vid större händelser och katastrofer.

Familjens Jurist ger juridiskt stöd och vägledning vid viktiga skeden i livet genom personlig rådgivning och digitala gör-det-själv-tjänster. Familjens Jurist erbjuder också juridiska tjänster till företagare och är ledande inom juristförsäkring via Folksam.

Fonus ekonomisk förening är kooperativt ägd av över tusen organisationer och verksamheter av varierande storlek. Ägarorganisationerna får genom sitt medlemskap en årlig ränta som utdelning på sitt insatta medlemskapital samt medlemsförmåner från koncernens varu- och tjänsteutbud. I den årliga styrningsrapporten enligt *Svensk kod för styrning av kooperativa och ömsesidiga företag* finns mer information om hur Fonus verkar genom sin kooperativa verksamhetsform.

Verksamheten är politiskt och religiöst obunden och inom begravningsverksamheten genomförs uppdrag kopplat till alla trosinriktningar och ceremonier helt utan några religiösa inslag.

Verksamheten i siffror 2023

1 125
organisationer äger Fonus ekonomisk förening

cirka 43 500
juridiska uppdrag i Sverige

cirka 34 880
begravnings- och bårtransportuppdrag i Sverige och Norge

875
prov- och tillsvidareanställda

Fonus och Momento

har cirka **220 kontor** över hela Sverige.
Fonus AS har **24 kontor** i Norge.

Familjens Jurist

har **21 kontor** från Malmö till Umeå, men har möjlighet att möta kunder på fler platser i Sverige.

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Våra varumärken

Inom verksamheten används följande varumärken, vilka även omfattar varor och tjänster samt franchiseverksamheter.

Fonuskoncernens verksamhet och omsättning 2023

Verksamhet	Omsättning 2023	Huvudsakliga varor och tjänster	Huvudsakliga marknader
Begravningsverksamhet inom Fonus ekonomisk förening, Begravningsbyrå Momento AB samt SIBI AS[1]	981 MSEK	Begravningar Transporter av avlidna Produktion av kistor och urnor	Sverige Norge
Begravningsverksamhet inom Fonus AS inklusive dotterbolag	89 MSEK	Begravningar	Norge
Juridisk rådgivning inom Familjens Jurist i Sverige AB och Juridik till alla AB[1]	361 MSEK	Juridisk rådgivning	Sverige

Om hållbarhetsrapporten

Denna hållbarhetsrapport gäller för kalenderåret 2023 och omfattar Fonus ekonomisk förening med tillhörande dotterbolag samt deras dotterbolag. Koncernen har sin hemvist i Sverige med huvudkontor i Stockholm men med verksamhet över hela Sverige samt delar av Norge. Rapporten är en konsoliderad rapport för nedan nämnda verksamheter.

Fonus ekonomisk förening är Fonuskoncernens moderbolag och dotterorganisationer i Sverige är Familjens Jurist i Sverige AB, Juridik till alla AB samt Begravningsbyrå Momento AB[2]. I Norge verkar vi genom dotterbolaget Fonus AS. Inom begravningsverksamheten finns två kistproduktionsanläggningar; Falköping Träindustri i Falköping samt SIBI AS utanför Bergen i Norge. Koncernen bedriver även franchiseverksamhet genom Fondkistan AB och genom Juristbyrån i Sverige AB[3].

Rapporten är upprättad i enlighet med lagkravet för hållbarhetsrapportering, ÅRL, Kap 6, § 10-14 och avlämnas av styrelsen för Fonus ekonomisk förening. Vid frågor om rapporten, kontakta Fonus på info@fonus.se. Rapporteringen sker inte enligt någon angiven standard men beräkningar av klimatpåverkande utsläpp sker enligt GHGP, Greenhouse Gas Protocol. Rapporten blir inte granskad av tredje part utöver obligatorisk granskning av den årliga verksamhetsberättelsen i sin helhet. Den senaste rapporteringen avsåg rapporteringsåret 2022 och fastställdes på Fonus föreningsstämma den 16 maj 2023.

1. Inklusive intäkter från franchiseverksamhet.
2. Ett antal ytterligare mindre bolag finns inom koncernen, vilka exempelvis utgörs av lokala begravningsbyråer.
3. Denna rapport omfattar endast intäkter från franchiseverksamheterna, inte de enskilda franchisetagarna.

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Fonuskoncernens organisation

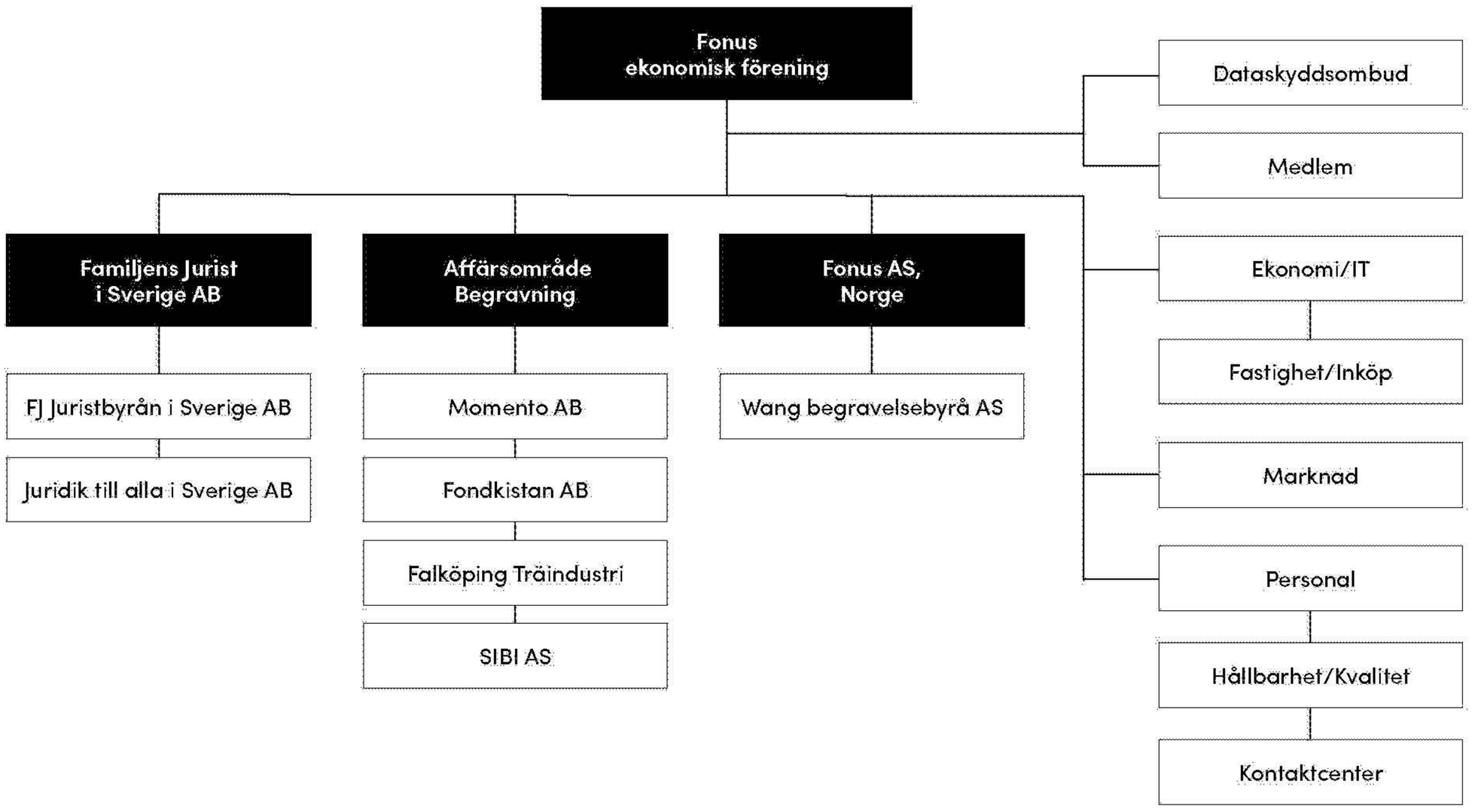

Organisation

Koncernens högsta operativt beslutande organ är koncernledningen, bestående av ansvariga från olika delar av organisationen i Sverige och Norge. Den årliga föreningsstämman tillsätter styrelsen för Fonus ekonomisk förening. Styrelsen bestod vid årets utgång av 12 personer, 7 kvinnor och 5 män. Styrelsen fattar bland annat beslut gällande hållbarhetsrelaterade mål och budget, vilket är en del av det årliga planeringsarbetet.

Värdeskapande och påverkan

Fonus skapar värde för kunder och samhälle genom att erbjuda personliga begravningar, oavsett religion eller trosinriktning. Genom utförande av offentligt upphandlade transporter, bidrar begravningsverksamheten också till en viktig funktion i samhället på lokal och regional nivå. Inom den juridiska verksamheten skapas värde genom att tillgängliggöra juridisk kompetens till stora delar av samhället, vilket är ett viktigt demokratiseringsmål och en del av det globala hållbarhetsmålet *Mål 16-Fredliga och inkluderande samhällen.*

Verksamheten har påverkan på människa och miljö på flera sätt, både positivt och negativt. Genom en väsentlighetsanalys har vi identifierat ett antal hållbarhetsrelaterade aspekter, som både vi och våra intressenter bedömer har hög påverkan och prioritet. Då vi är en stor arbetsgivare ser vi att arbetsmiljö och arbetsvillkor är en viktig fråga, som även våra intressenter värderar högt. Miljö- och klimatfrågor inom vår verksamhet är en annan väsentlig aspekt som främst inkluderar transporter och kistproduktion, men också tjänsteresor samt energianvändning på alla kontor. Ansvarstagande i tidigare led är viktigt för oss och våra intressenter, då vi köper in tjänster, råvaror och varor.

Vi har sett över de hållbarhetsrelaterade risker och möjligheter som kan finnas kopplade till verksamheten och gjort en bedömning av vad det kan innebära för oss. Vilka det är och hur det påverkar oss finns beskrivet under *Väsentliga hållbarhetsfrågor.*

Värdekedja

Fonus värdekedja omfattar inköp och försäljning av varor och tjänster. Bland våra råvaru- och varuleverantörer finns exempelvis trä- och stenleverantörer, där trä främst köps från Norden, medan stenar kommer från Asien och Norden. Utöver detta sker inköp av fordon, bränsle, kontorsmaterial, elektronik, energi samt tjänster i form av exempelvis olika IT-system. Verksamheten erbjuder tjänster såsom begravningsceremonier och en mängd olika juridiska tjänster. Inom ramen för begravningar levererar vi även varor i form av kistor, urnor och gravstenar samt förmedlar blommor, mat och dryck. Blommor köps från lokala florister över hela Sverige. Nedströms i värdekedjan finns även den påverkan som uppstår vid kremation, jordbegravning, askspridning etc.

Hållbarhet i backspegel och framtid

Vi är stolta över de viktiga steg vi tar i resan mot en ännu mer hållbar verksamhet. Med hjälp av vår hållbarhetspolicy och strategi samt våra långsiktiga mål siktar vi framåt för att utvecklas vidare. Dessa täcker miljö- och klimatfrågor samt samhälle ur ett värdekedjeperspektiv, där analysen av väsentliga områden får styra vad vi väljer att fokusera på.

Värdekedja och omfattning av klimatberäkningar

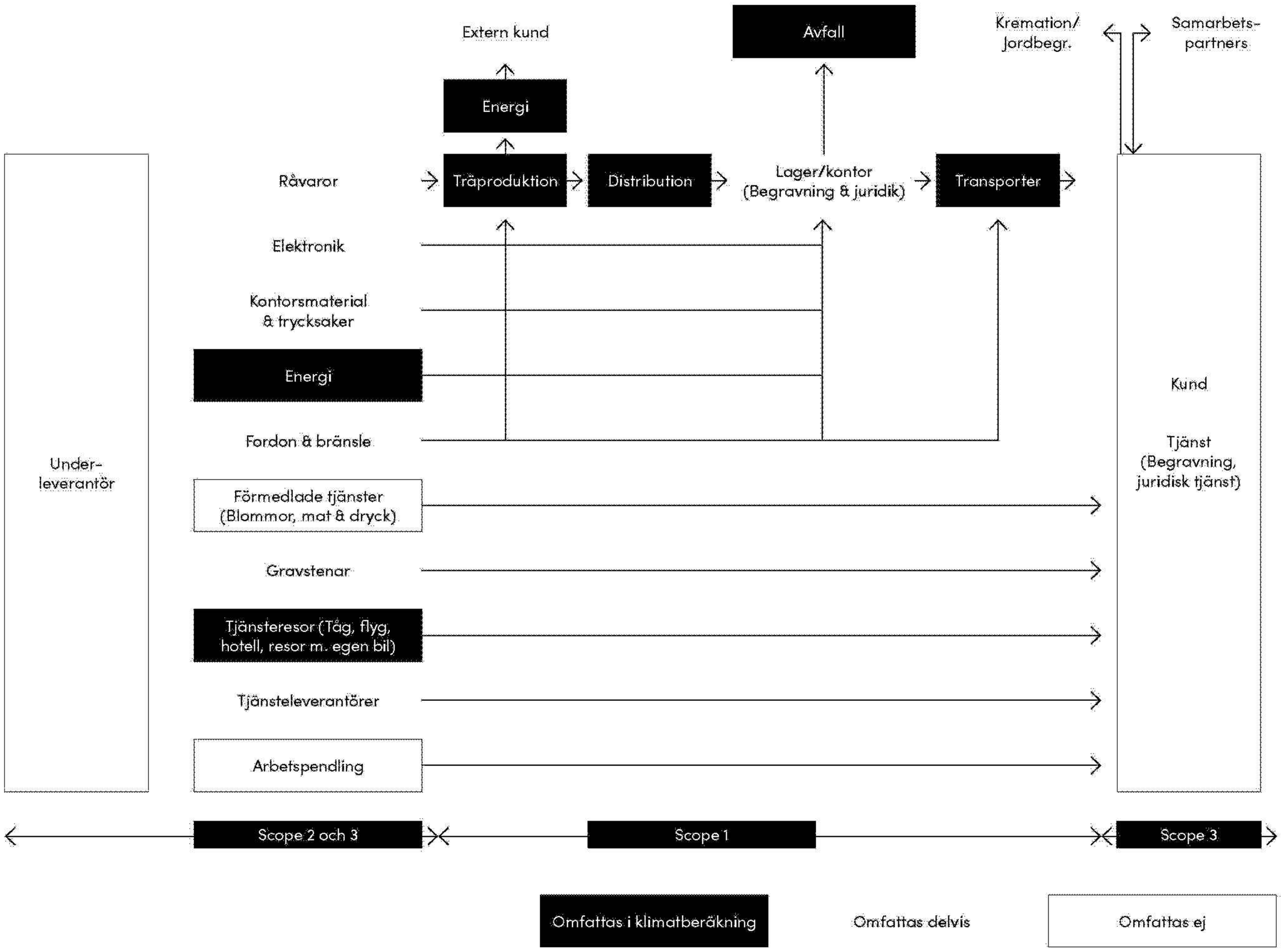

Historisk återblick med hållbara milstolpar för Fonuskoncernens verksamhet

1945
- Fonus ekonomisk förening bildas

1970
- Kistproduktionen på Fonus Träindustri startas (numera Falköping Träindustri)

2000
- Kistproduktionen ISO 14001-certifieras

2001
- ISO 9001-certifiering av begravningsverksamheten under varumärket Fonus

2012
- Samarbetet med Vi-skogen inleds

2016
- Beslut att tanka HVO
- Miljökistorna lanseras

2017
- Hållbarhetsrapport enligt ÅRL
- Agenda 2030 – mål beslutas

2019
- Första ljuständningen vid allhelgona – 8 300 ljus tänds

2020
- Agenda 2030-mål uppdateras

2021
- Hållbarhetsstrategi och mål 2030 beslutas
- Första begravningsbilen på el

2022
- Eldrivna hembesöksbilar
- Barnens rätt i fokus vid vårdnadsprocesser i domstol
- Robotiserat måleri

2023
- Vi tar ytterligare steg för ökad andel nordisk gravsten
- Nytt sortiment med kistor och urnor för att öka andelen med egen miljömärkning
- Fler elfordon sätts i drift
- Samarbete med ny leverantör av profilkläder, vilka möjliggör återbruk inom verksamheten
- En mer omfattande skilsmässokompass tas fram inom Familjens Jurist

2025
- Delmål i hållbarhetsstrategin

2030
- Långsiktiga hållbarhetsmål ska uppnås

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Väsentliga hållbarhetsfrågor

Intressenter

De väsentliga intressenter som har beslutats av koncernledningen är kunder, samarbetspartners, medarbetare, leverantörer och samhället i stort. Med dessa genomförs intressentdialoger i olika format. Deras samlade synpunkter ligger till grund för väsentlighetsmatrisen, men det är också värt att notera att de olika intressentgrupperna värderade de olika hållbarhetsområdena relativt olika. Det finns många andra viktiga intressenter, såsom ägare, och med dessa förs också dialog genom bland annat organiserade ägarträffar.

Fonuskoncernens verksamhet och omsättning 2023

Intressent	Grund till väsentlighetsanalys	Prioriterade områden
Kund	Enkät NPS-mätningar Digital panel	Motverkande av korruption[4] Mänskliga rättigheter[4]
Samarbetspartners & Leverantörer	Intervjuer	Bemötande/Dialog Utveckling Klimat Medarbetare/Diskriminering/Mångfald Kundnytta
Medarbetare	Enkät	Arbetsrätt/Arbetsvillkor/Arbetsmiljö[4] Kompetens och engagemang
Samhälle	Omvärldsbevakning	Klimat/Miljö Samhälle/Jämställdhet Arbetsrätt/Arbetsmiljö/Arbetsvillkor

Hållbarhetspåverkan, risker och möjligheter

Varje år genomförs en uppdaterad bedömning av verksamhetens väsentliga hållbarhetspåverkan, risker samt möjligheter. Resultatet kombineras med utkomsten av intressentdialogerna och resulterar i väsentlighetsbedömningen, som visualiseras i matrisen på nästa sida.

Processen för väsentlighetsbedömningen är integrerad med processen för affärsplanering och målsättning, för att uppnå den förändring som önskas. Årligen ses också policyer och andra styrdokument över för att säkerställa att de styr mot de väsentliga områdena. De risker och möjligheter som kopplas till verksamheten och som anses ha en betydande påverkan på kort, medellång eller lång sikt redogörs för under *Hantering av väsentlig påverkan, risker och möjligheter* på sidan 13.

Beskrivning av hur hållbarhetsaspekter styrs inom koncernen

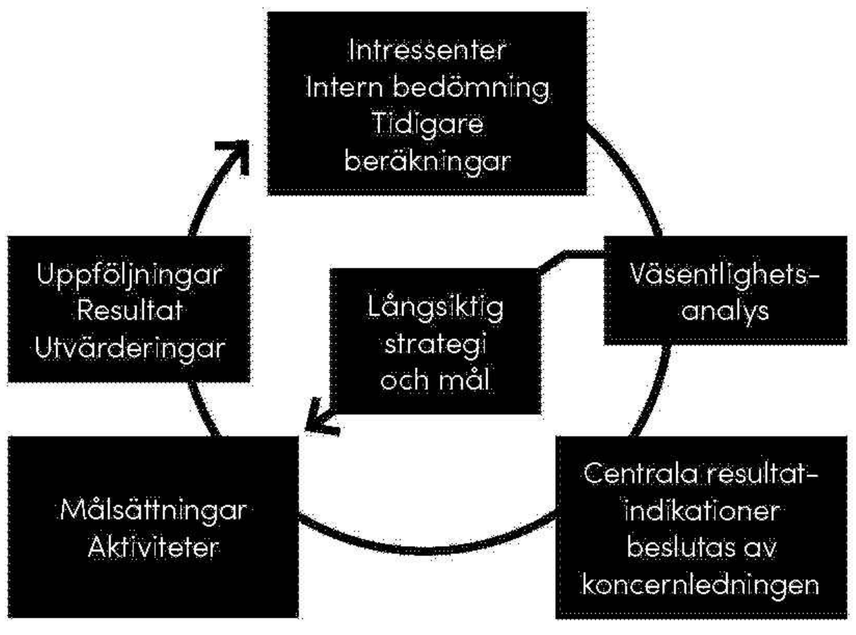

4. Utifrån urval av obligatoriska rapporteringsområden.

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Väsentlighetsmatris
Bedömning av väsentliga hållbarhetsfrågor utifrån egen bedömning samt betydelse för intressenter, där de högst värderade aspekterna visualiseras. Förändringar från föregående år är att vi internt bedömt att ekonomisk hållbarhet, sett som positiv påverkan, ska värderas högre. Dessutom ingår Engagemang i lokalsamhället numera i Samhällsengagemang. Arbetsvillkor och Samhällspåverkan i tidigare led är hopslaget med Hållbarhetsaspekter i tidigare led. Positiv miljö-/klimatpåverkan i tidigare led har värderats lägre i år och är därmed inte inkluderad i matrisen.

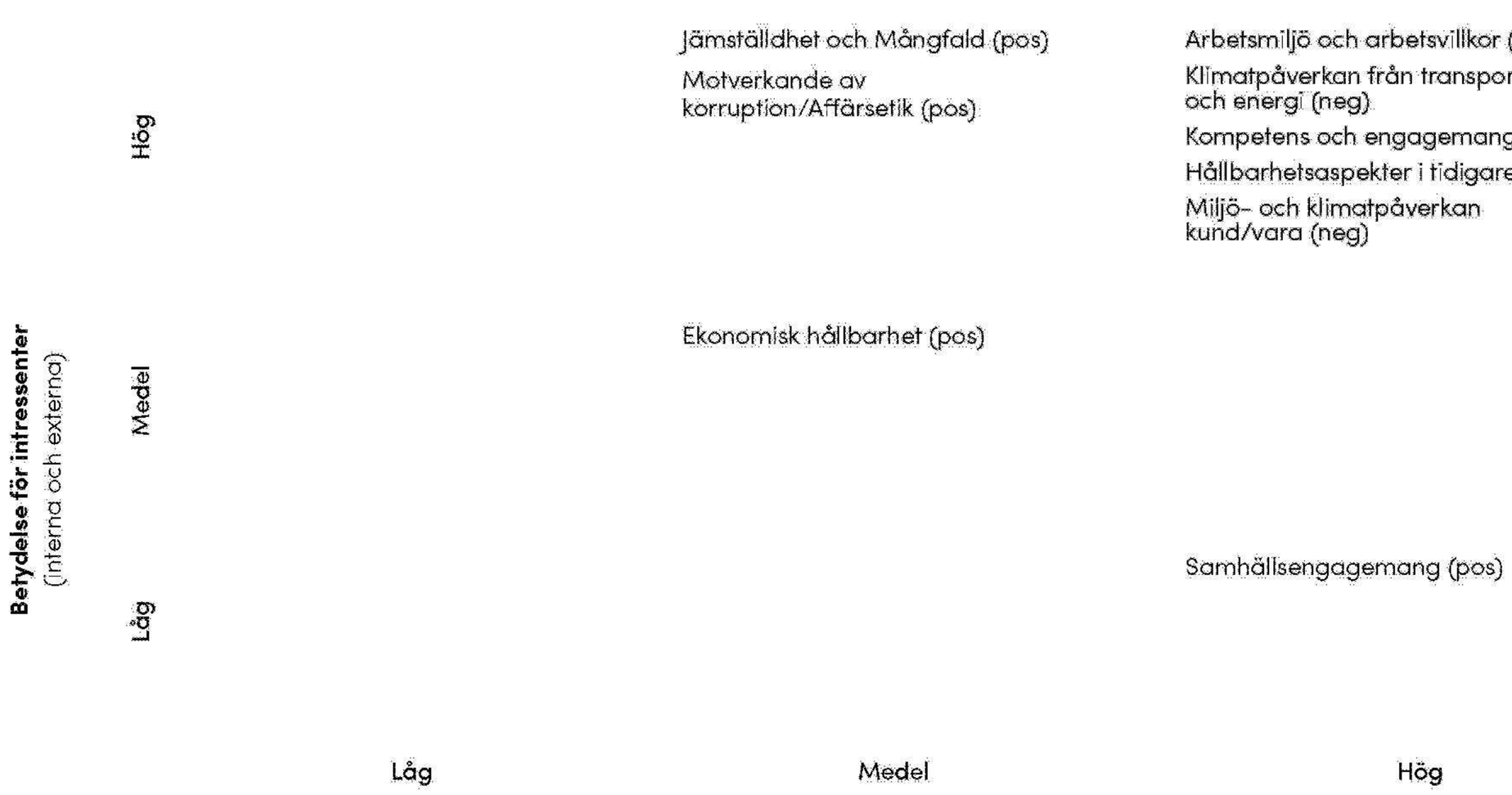

Matrisen visar en sammanvägd bild av hur intressenter prioriterar olika hållbarhetsaspekter och hur vi själva bedömer egen påverkan. I matrisen framgår att aspekter kan vara positiva, negativa, eller både och. Endast de högst värderade aspekterna visas i matrisen. De väsentliga aspekterna följs upp genom beslutade indikatorer, se *Målutfall och nyckelindikatorer* på sidan 18. Hur vi styr och påverkar de väsentliga indikatorerna, beskrivs under respektive stycke i *Hantering av väsentlig påverkan, risker och möjligheter* på sidan 13.

Styrning av hållbarhetsfrågor

Styrning av hållbarhetsfrågor sker genom de policyer och riktlinjer som finns inom organisationen, tillsammans med mål och strategi. Policyer beslutas av styrelsen och fastställs eller uppdateras årligen. Även koncernens riktlinjer uppdateras årligen av koncernledningen. De finns tillgängliga på de gemensamma intranäten och är en del av introduktionsprocessen för nya medarbetare.

Mål och strategi

Tillsammans med koncernens övergripande strategi och vision, finns hållbarhetsstrategin som specificerar koncernens långsiktiga mål, vilka sträcker sig till 2030 med delmål 2025. Strategin utgår från väsentliga områden och sammanfattas i fem viljeriktningar. Varje viljeriktning omfattar ett antal mål och är relaterade till de globala hållbarhetsmål som vi valt att fokusera på.

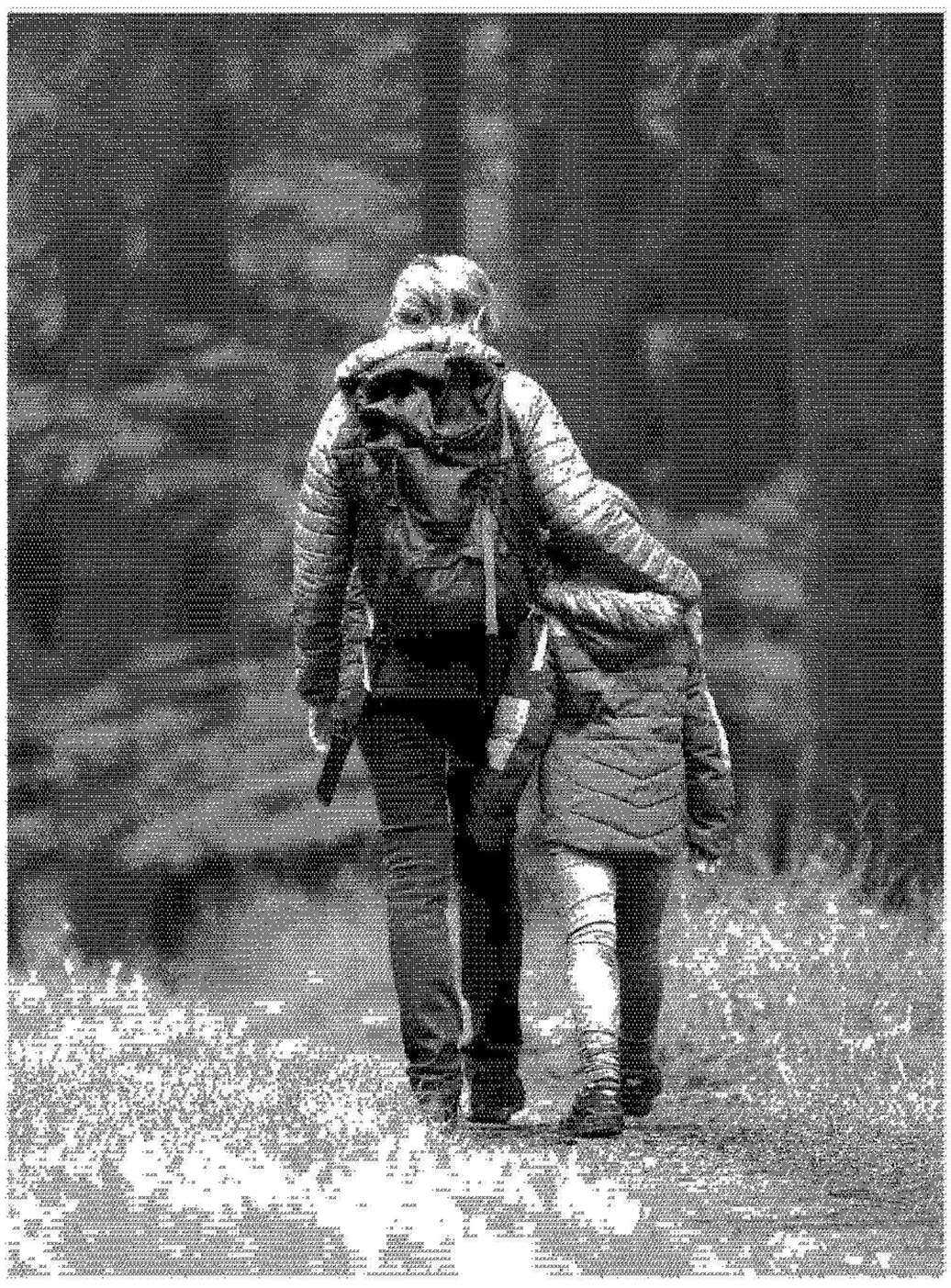

5. Omfattar bedömningar gällande risk för korruption, brott mot mänskliga rättigheter, miljö-/klimatpåverkan och arbetsmiljö och arbetsvillkor.

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Fonus fem viljeriktningar inom hållbarhet

Vi ska minska vårt klimatavtryck

Vi ska vara en positivt påverkande aktör i samhället

Väsentlighetsanalys | Vi ska göra det lätt för kunden att fatta hållbara beslut | Mål 2030

Vi ska kravställa och vägleda våra leverantörer för ökad hållbarhet

Vi ska värna om och utveckla våra medarbetare

Koncernstrategi | **Hållbarhetsstrategi** | **Långsiktiga mål** | **Policyer & riktlinjer**

Fonus fem prioriterade globala hållbarhetsmål inom Agenda 2030, som också är kopplade till de fem viljeriktningarna och de interna hållbarhetsmålen

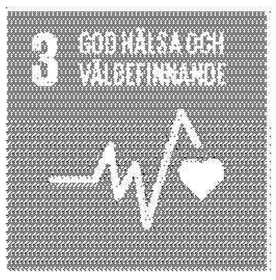

Mål 3 – God hälsa och välbefinnande

Medarbetarna är vår viktigaste tillgång. Genom att fokusera på frågan kan vi verka för minskad sjukfrånvaro orsakad av bland annat stressrelaterade faktorer.

Mål 5 – Jämställdhet

Att alla ska ha samma rättigheter är en självklarhet, oavsett kön eller andra diskrimineringsgrunder, både hos leverantörer och inom den egna verksamheten. Inom Fonuskoncernen kan vi säkerställa att vi inte har osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män, och att vi har en representativ fördelning av kvinnliga chefer i organisationen i förhållande till de anställda. Detta gäller även hos våra leverantörer, där vi påverkar genom hållbarhetssäkrade avtal.

Mål 8 – Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Målet pekar på vårt ansvar att skapa goda arbetsvillkor, både internt och i leverantörsled. Redan idag omfattas alla inom koncernen av kollektivavtal.

Mål 13 – Bekämpa klimatförändringarna

Detta mål speglar den påverkan Fonuskoncernen har genom transporter och energianvändning och ger förutsättningar för att minska den.

Mål 16 – Fredliga och inkluderande samhällen

Mål 16 är grundläggande för den kooperativa organisationsformen genom de demokratiska och inkluderande principerna. Det är också starkt kopplat till frågor som hanteras inom Familjens Jurist gällande att kunna främja rättssäkerhet och säkerställa lika tillgång till rättvisa för alla.

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Policyer och riktlinjer

Koncernpolicy	Exempel på uppföljning och resultat 2023
Hållbarhetspolicy *Styr koncernens hållbarhetsarbete.*	Nyckeltal såsom utsläpp av CO_2e och hållbarhetssäkrade leverantörer. 15 st nya elfordon sattes i drift (5 laddhybrider och 10 elbilar). Kartläggning av elavtal som vi själva inte äger. Ytterligare steg på vägen mot ökad andel gravsten av nordiskt ursprung och inför 2024 har målet satts att andelen nordisk gravsten ska vara 30 %. Väsentlig uppdatering 2023: Vi ska sikta mot en anpassning av 1,5-gradersmålet enligt Parisavtalet.
Uppförandekod *Riktar sig till både medarbetare och förtroendevalda samt biläggs avtal med leverantörer och samarbetspartners.*	Uppdatering av lösning för visselblåsarfunktion. Hållbarhetsuppföljning av befintliga leverantörer. Väsentlig uppdatering 2023: Tydliggörande av värdekedjeperspektivet, mångfaldsperspektiv och justering utifrån diskrimineringsgrunderna.
Arbetsmiljöpolicy *Anger ramar och riktning för arbetsmiljöarbetet. Utifrån arbetsmiljöpolicyn genomförs det systematiska arbetsmiljöarbetet.*	Löpande systematiskt arbetsmiljöarbete. Vi mäter och agerar på samtliga anmälda olyckor och tillbud. Årlig mätning av arbetstrivsel och andra psykosociala aspekter på arbete ger fortsatt grönt resultat och har ökat under 2023 på övergripande nivå, jämfört med 2022. Omfattningen av pulsmätningarna har ökat i organisationen. Utbildningar för chefer och ledare fortsätter löpande.
Policy för jämställdhet och mångfald *Sätter krav och ramar för jämställdhets- och mångfaldsarbetet och följs upp bland annat genom den årliga lönekartläggningen.*	Uppföljning av fördelningen mellan kvinnor och män, både bland medarbetare och chefer. Årlig lönekartläggning, där vi kan konstatera att vi är kvinnodominerade men att vi har väldigt lika lön oavsett kön och således inte missgynnar kvinnor lönemässigt.
Kvalitetspolicy *Grunden i kvalitetsarbetet och pekar på kunden i centrum och ständiga förbättringar.*	Interna och externa kvalitetsrevisioner enligt ISO 9001 (begravningsverksamheten under varumärket Fonus). NPS 77 för begravningsverksamheten samt NPS 66 för Familjens Jurist.
Inköpspolicy *Styr koncernens inköpsarbete, tillsammans med inköpsprocess och inköpshandbok.*	Fortsatt arbete med utveckling och förbättring av inköpsprocess och inköpsrutiner. Väsentlig uppdatering 2023: Borttaget krav på kvalitets- och miljöcertifiering hos leverantörer men istället tydligare krav att ta hänsyn till hållbarhetsprestanda vid inköp och upphandling.
Etisk policy *Grunden för hur vi ska agera generellt gällande utförande av de respektive verksamhetsgrenarna.*	Låg andel reklamationer.
Policy om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism *Utgör en generell utgångspunkt för koncernens övergripande åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.*	Årlig revision av klientmedelshantering. Ingen kontanthantering inom begravningsverksamheten. Familjens Jurist hanterar kontanter inom ramen för dödsbouppdrag (ej som betalning för tjänster). Familjens Jurist har också en egen beslutad penningtvättspolicy gällande verksamheten.
Placeringspolicy *Styr hur medel får placeras för ett etiskt och hållbart val.*	Regelbunden rapportering till styrelse och ledning gällande fondernas innehav, avkastning, transaktioner, kontoutdrag och eventuella avvikelser från placeringspolicyn. Halvårsvis möten med fondförvaltare. Löpande resultatuppföljning till styrelse och ledning. Avkastningen har varit god utifrån den risknivå och de placeringsalternativ som policyn föreskriver.
Policy för informationssäkerhet *Säkerställer att alla IT-system och -utrustning används på ett lagligt och etiskt sätt för att garantera tillgänglighet, integritet och förtroende för företagets information och kunskap.*	Årlig IT-revision gällande informationssäkerhet. Utvärdering utifrån ramverket Critical Security Controls med godkänt resultat. Utbildning för alla medarbetare kring informationssäkerhet och integritetsskydd/GDPR.
Policy för hantering av personuppgifter *Tydliggör hur personuppgifter ska hanteras.*	Utbildningsserie för hela koncernen (se ovan). En serie GDPR-utbildningar för alla medarbetare inom Familjens Jurist har genomförts, bland annat *Registrerades rättigheter och rutiner* samt *Incidenter och säkerhetsåtgärder.* Uppdatering av rutin för incidenthantering inom begravningsverksamheten.
Visselblåsarpolicyer *Definierar och förklarar varför de olika koncernbolagen ska ha visselblåsarfunktioner och när de ska användas för att rapportera misstänkta förhållanden inom verksamheten. För Familjens Jurist även utifrån Penningtvättslagstiftning.*	Uppdaterade utifrån ny leverantör av visselblåsarsystem och uppdaterad lagstiftning.

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Hantering av väsentlig påverkan, risker och möjligheter

I väsentlighetsanalysen identifieras den påverkan som verksamheten har på omvärlden samt hållbarhetsrelaterade risker och möjligheter som kan påverka verksamheten på olika sätt. Detta beskrivs nedan inom respektive område.

Miljö och klimat

Inom området miljö och klimat finns både negativ påverkan från verksamheten samt möjligheter och risker från omvärlden som kan ge en affärsmässig och finansiell effekt. Vi vet sedan tidigare beräkningar att energianvändning, transporter, tjänsteresor och uppströms utsläpp är de största beräknade posterna avseende negativ klimatpåverkan.

Energianvändning

Fonuskoncernen är utspridd på cirka 240 kontor över hela Sverige samt i delar av Norge. Den största andelen av kontoren, 69 %, har ett elavtal som vi själva kan styra över kopplat till vårt ramavtal med förnybar el via vattenkraft. För övriga har vi under året genomfört en kartläggning av ej ramavtalsanslutna kontor, som visar att 9 stycken kunde konstatera en fossilfri energikälla. Detta har gjort att vi på ett säkrare sätt kunnat beräkna klimatpåverkan från våra kontor.

Falköping Träindustri använder endast förnybar el men producerar också egen värme genom förbränning av trärester från produktionen i en egen bränslepanna. Överskottet från värmeproduktionen levereras som fjärrvärme till närliggande fastigheter.

Tjänsteresor och transporter

Transporter utgör en betydande del av verksamheten och därmed också av klimatpåverkan. Begravningsuppdrag omfattar transporter av avlidna i flera led och det utförs även hämtningar av avlidna i hemmet, på äldreboenden, olycksplatser med mera. Detta görs inom ramen för offentlig upphandling, på uppdrag av kommuner, regioner och polismyndigheter. Redan 2016 fattades det beslut om att begravningsbilar och andra fordon i verksamheten ska tanka HVO100 (hydrogenerad vegetabilisk olja, en fossilfri diesel) i den utsträckning det finns tillgängligt. Under 2023 har 57 % av bränslevolymen bestått av HVO100. Elfordon köps in löpande för att ersätta fossildrivna bilar. Att ställa om en stor fordonsflotta är ett långsiktigt arbete, men ett måste för att uppnå beslutade klimatmål.

Inom vissa delar av verksamheten är resor i tjänsten en nödvändighet men vi har också lärt oss att mötas digitalt på ett bra sätt. Riktlinjerna för resor är tydliga med att vi alltid ska välja tåg framför flyg och att resor med flyg alltid ska godkännas av närmaste chef. Trots detta ser vi en uppgång av antalet flygresor under året jämfört med föregående år, vilket behöver hanteras. Vi har även möjliggjort köp av biobränsle vid flygresor via två av de mest använda flygbolagen. Genom köp av biobränsle har vi kunnat sänka utsläppen från flygresor med cirka 3 ton CO_2e.

Påverkan i leverantörsled

Klimatpåverkan i tidigare led är en del av den ständigt utvecklade klimatkartläggningen som görs. Vi är medvetna om att en stor

Jämförelse mellan 2023 och basåret 2019, omfattande Sverige och Norge

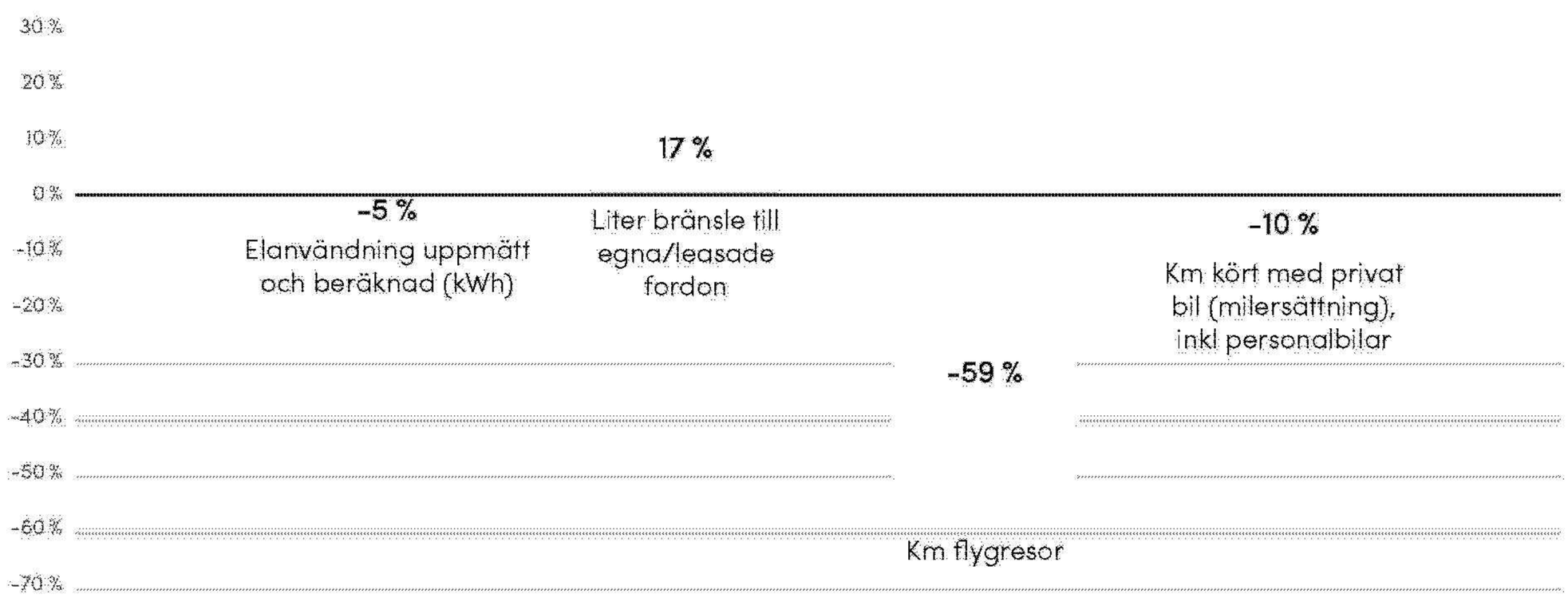

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

del av klimatavtrycket fortfarande finns i vår värdekedja, hos leverantörer och deras leverantörer och därför måste detta arbete fortsätta. Vi ställer krav på våra anlitade leverantörer gällande hållbarhets- och klimatarbete generellt genom den uppförandekod som ingår som en obligatorisk bilaga till våra avtal. Läs mer om kravställningar på leverantörer under *Respekt för mänskliga rättigheter* på sidan 17.

Även om vi i stor utsträckning levererar tjänster, görs även inköp av varor där vi då har möjlighet att göra hållbara val. Råvaror till kistproduktionen är ett exempel. Under *Kistproduktion* beskrivs det mer om hur vår produktionsanläggning i Falköping arbetar med miljöfrågor.

Ett fokusområde för oss är de blommor som vi förmedlar. Produktionen kan vara klimat- och miljöbelastande och ha påverkan på arbetsvillkor och arbetsmiljö där blommorna odlas. Som ett första steg har vi tidigare tagit fram ett bukettval där blommorna i största möjliga mån ska vara närodlade, i säsong och/eller ha någon form av godkänd hållbarhetsmärkning, samt att buketten ska ha nedbrytbart material runt bindstället, vara fri från metall och innehålla minimal mängd plast. Frågan är komplicerad men steg tas för att möjliggöra ytterligare hållbara val för kunden. Kunderna uppmuntras också att ta med sig blommorna hem efter ceremonin, för att öka dess livslängd.

En angelägen fråga ur hållbarhetssynpunkt är även gravstenar. Vi vill erbjuda en ökad mängd nordisk gravsten och ger också prisavdrag på det nordiska sortimentet för föreningens medlemmar. För att kunna erbjuda ett hållbart sortiment har vi kompletterat med fler leverantörer och kan då erbjuda fler stenar med nordiskt ursprung. Under 2023 har vi ytterligare tydliggjort stenens ursprung i det webbaserade verktyg som finns för gravstensbeställningar, vilket följer viljeriktningen att *Vi ska göra det lätt för kunden att fatta hållbara beslut.* Inför nästa år har målet satts att andelen nordisk gravsten ska vara 30 %.

Digitalisering är en global trend som självklart också påverkar oss. Samtidigt som digitaliseringen möjliggör både effektivisering, pappersbesparing och ökad kvalitet, vill vi också veta mer om energikällor och energianvändning kopplat till det och här behöver vi arbeta vidare.

Kistproduktion

Falköping Träindustri har tillverkat kistor sedan 1971 och är certifierat enligt miljöledningsstandarden ISO 14001 sedan år 2000, ett certifikat som förnyades under 2023. Verksamheten är anmälningspliktig enligt miljöbalken och har identifierat sina betydande miljöaspekter kopplat till användning av naturresurser såsom trä, transporter av råvaror samt utleverans av färdiga varor, förbränning av träflis i den egna värmepannan samt i senare led även förbränning av varor i krematorium. Fokus på hantering av dessa miljöaspekter ligger på en effektiv produktion och försäljning av egenproducerad värme till närliggande fastigheter vid överskott. De hanteras också genom samordning av in- och utleveranser till produktionen. Dessa samordnade transporter skedde under 2023 av fordon som till 97% tankade HVO100.

Arbetet präglas av ständiga förbättringar och under året har Falköping Träindustri lanserat ett helt nytt sortiment av kistor, vilket innebär fler modeller som vi klassificerar som miljökistor. Sortimentet av miljökistor innehåller nordisk, certifierad träråvara, inredning av BCI-certifierad bomull, minskad mängd metall etc. De nya modellerna är utformade med kunden och våra medarbetares arbetsmiljö i åtanke men ger också möjlighet till en effektivare produktion, minskad mängd råvaror och olika förbättringar i hållbarhetsprestandan. Det sker löpande förbättringar ur hållbarhetssynpunkt, där ett exempel under året är att använda återvunnen polyester som invändig klädsel i kistor samt utesluta all ytbehandling med lösningsmedel. Vi siktar vidare mot att kunna byta ut allt plastbaserat material, men samtidigt bibehålla funktionen och kvalitetsnivån.

I slutet av 2022 köptes den norska kistproduktionen SIBI AS med lokalisering utanför Bergen i Norge. Verksamheten säljer cirka 5 000 kistor per år och har fem anställda.

Omvärldens påverkan

Det är mycket som händer i omvärlden som även påverkar vår verksamhet. De pågående klimatförändringarna kan på kort sikt driva omställningskostnader kopplat till utbyte av fordonspark och bränslepriser, och på längre sikt också i form av risk för brist på råvaror och ökade energikostnader när klimatförändringens effekter blir ännu mer påtagliga. Ett generellt omvärldsläge med konflikter och högre terrorhotnivåer kan också påverka både mänskliga rättigheter, miljö och samhälle i leverantörsled. Den andra sidan av detta är de ökade kraven på exempelvis elektrifiering av fordon, som kommer kopplat till klimatomställningen och att det faktiskt driver en positiv förändring som kan leda till resurseffektiviseringar och ändrade arbetssätt. Vi hanterar identifierade risker och möjligheter genom att ta hänsyn till dem vid planering av verksamheten och målsättningsarbetet.

Beräkning av klimatpåverkan

Varje år ses möjligheterna över för att utvidga omfattningen av den klimatkartläggning som ligger till grund för målsättningar och aktiviteter kopplat till att minska vår klimatpåverkan. I år har den norska verksamheten SIBI AS delvis inkluderats i beräkningarna, liksom att ytterligare energikällor på våra kontor har fastställts och att biobränsle köpts till vid flygresor. Omfattningen av beräkningarna beskrivs på sidan 19. Beräkningarna sker enligt GHGP (Greenhouse Gas Protocol) och presenteras utifrån scope 1, 2 och 3. Målsättningarna för minskad klimatpåverkan som finns idag ser till de större posterna av klimatpåverkan i den egna verksamheten. Under året påbörjades en kartläggning av källor till klimatpåverkan ur ett värdekedjeperspektiv. Detta kan ligga

SNABBFAKTA: MILJÖ OCH KLIMAT 2023

- 15 nya elfordon sattes i drift, 5 laddhybrider och 10 elbilar.
- 57 % av tankad bränslevolym var HVO100.
- Nytt kistsortiment introducerades, med hållbarhet som en parameter.
- Fler steg togs för en ökad andel nordisk gravsten.
- Under året återvanns och återanvändes datorer, telefoner och skärmar, vilket resulterade i att cirka 111 ton CO_2e sparades.
- Vi har köpt till biobränsle till flygresor, vilket resulterat i en besparing på cirka 3 ton CO_2e.
- Alla möbler återanvändes eller införskaffades second hand, när koncernens huvudkontor flyttade.

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

till grund för uppdaterade målsättningar som kan linjeras med Parisavtalets 1,5-gradersmål.

Klimatkompensation

Vi klimatkompenserar utsläppen från våra fordon som vi inte lyckats reducera genom andra åtgärder. Klimatkompensationen gällande 2023 sker genom *Klimatkompensera.se* och projektet Bhadla Solar Park i Indien, där det främjar användning av förnybar energi i ett område som både är drabbat av klimatförändringar och där den största energikällan är kol. Projektet är Gold Standard-verifierat. För 2023 kompenserar vi för 466 ton CO_2e.

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Personal och socialt ansvarstagande

Det sociala ansvaret är väl grundat i organisationen. Fonus ekonomisk förening bildades 1945 med syftet att verka reglerande och prisdämpande på marknaden. Vi är en kooperativ och demokratisk verksamhet som ägs av 1 125 organisationer. Affärsområde begravning, under varumärket Fonus, är certifierat enligt kvalitetsledningsstandarden ISO 9001 sedan 2001. Det säkerställer ett systematiskt förbättringsarbete och stort kvalitetsfokus i våra uppdrag. Kundnöjdheten är också mycket hög, vilket mäts löpande.

Vår verksamhet präglas av det mänskliga mötet. Många av våra kunder befinner sig i svåra stunder i livet, oavsett om det handlar om beställning av en begravning eller en juridisk tjänst. Våra medarbetare är nyckeln till hur vi kan möta varje kunds behov. Därför är arbetsmiljön något som är grundläggande för att trivas på jobbet. Vi arbetar kontinuerligt med ett aktivt och systematiskt arbetsmiljöarbete som består av proaktiva åtgärder, såsom undersökningar och riskbedömningar, pulsmätningar och utbildningar för chefer och ledare, samt reaktiva åtgärder när det behövs. Ett generöst friskvårdsbidrag på 4 000 kr per år möjliggör och uppmuntrar till motion och förebyggande hälsoarbete. Bidraget utnyttjades av 72 % av medarbetarna under 2023. Den årliga större medarbetarundersökningen visar för året på en så kallad prestationsnivå på 76,5. Prestationsnivån omfattar områdena medarbetarkraft, arbetsrelaterad utmattning, arbetstakt, effektivitet, delaktighet, socialt klimat, lärande i arbetet, återkoppling, ledarskap, medarbetarskap och målkvalitet. Årets resultat betecknas som grönt på en övergripande nivå och vid röda resultat på lokal nivå görs specifika insatser. Ett komplement till medarbetarundersökningen är pulsmätningar som används i delar av verksamheten för att löpande fånga upp områden som ska förstärkas eller som behöver förbättras.

Den valda arbetsgivaren

Grundläggande för verksamheten är att vi säkerställer goda arbetsvillkor genom att alla anställda omfattas av kollektivavtal. Vi är också anslutna till arbetsgivarorganisationen Fremia. Under året har ett stort fokus legat på ledarskap och värdegrund, under paraplyet *Den valda arbetsgivaren*. Genom ett gediget arbete, förankrat genom dialog och involvering av medarbetare och ledare i hela organisationen, har vi jobbat med frågan om hur vi kan bli den valda arbetsgivaren. Frågorna berör hela medarbetarresan men också den värdegrund och det ledarskap som ska vara basen i detta. I slutet av året lanserades nya ledord som arbetats fram. Ledorden ska vara grunden i allt vi gör.

Omvärldens påverkan

I analysen av risker och möjligheter har ett antal frågor identifierats som extra viktiga att ta hänsyn till, kopplat till socialt ansvar.

I hållbarhetspolicyn finns uttryckt att vi ska "verka för att spegla samhällets mångfald". För oss innebär mångfald något berikande och vi ser möjligheter att bli ännu bättre på detta, både när det gäller medarbetare, kunder och ägare.

En stark omvärldstrend är digitalisering. Som tidigare nämnts finns det en potentiell negativ miljöpåverkan kopplat till energianvändning, men digitaliseringen kan även vara positiv genom att den underlättar vår vardag som medarbetare i verksamheten och minskar vårt behov att resa. Vi ökar vår kompetens och kan därmed möta våra kunders behov på ett ännu bättre sätt.

Att fortsätta arbeta med arbetsmiljö och arbetsvillkor är en del av att få engagerade medarbetare som kan prestera och trivas hos oss. Inom vissa delar av verksamheten kan det vara svårt att hitta medarbetare med rätt kompetens. Genom att arbeta för att bli den valda arbetsgivaren, kan vi hantera denna risk.

Motverkande av korruption

Vi ser låga risker kopplat till korruption i vår verksamhet. Bedömningen baseras på att verksamheten är baserad i Sverige och Norge, vilka är lågriskländer för korruption. Trots detta är vi mycket tydliga med vad som gäller i frågan, vilket kommuniceras i styrande policyer och rutiner i verksamheten. Familjens Jurist omfattas av penningtvättslagen, även om reglerna inte är fullt ut tillämpliga på samtliga delar inom bolaget. Vår policy mot penningtvätt och finansiering av terrorism är styrande och omsätts till instruktioner, rutiner och processer som krävs för att förhindra att verksamheten utnyttjas för ekonomisk brottslighet. Policyn är beslutad av Familjens Jurists styrelse tillsammans med en riskbedömning gjord för att bedöma risker för att verksamhetens tjänster ska utnyttjas, bland annat i förhållande till distributionskanaler, samarbetspartners och geografiska faktorer. Inom begravningsverksamheten hanteras inga kontanta medel. Potentiella risker gällande korruption kopplas till vissa leverantörsled. Detta hanteras genom kravställning i avtal och uppföljning av riskleverantörer.

Fonuskoncernens ledord	Vår ledarskapsfilosofi
Samarbete	Resultatorienterad
Omtänksam	Kommunikativ
Mod	Coachande
Affärsmässig	Tillitsfull

SNABBFAKTA: PERSONAL OCH SOCIALT ANSVARSTAGANDE 2023

- Stort fokus på att bli den valda arbetsgivaren och arbetet med ledarskap och värdegrund i form av utarbetande av nya ledord.
- Grönt resultat på årets medarbetarundersökning.
- Alla djurhelgons dag införs, till minne av älskade husdjur.
- Under ljuständningen på allhelgona tände Fonus cirka 27 800 ljus åt dem som själva inte kunde. Det tändes också över 8 900 digitala ljus på olika ställen runt om i världen.
- Familjens Jurist fortsätter att fokusera på barnens rättigheter genom en ny, mer omfattande Skilsmässokompass och Jurister för barnkonventionen.
- Familjens Jurist sprider kunskap genom föreläsningar, bland annat på Barnkonventionens dag.

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Personalomsättning, sjukfrånvaro och jämställdhet

Vad gäller sjukfrånvaro ser vi en liten ökning under 2023 gentemot tidigare år. Vi arbetar med olika stödjande insatser och uppföljning för att bistå chefer och medarbetare. Personalomsättningen har däremot minskat mellan åren 2022 och 2023. Vi har arbetat med rekryteringsinsatser och introduktionsutbildningar för att påverka personalomsättningen. Vad avser könsfördelningen, har skillnaden ökat något mellan andelen kvinnor bland medarbetare totalt och bland chefer.

Personalomsättning (%)

2023	2022	2021
11,3	19,4	14,9

Sjukfrånvaro (%)

2023	2022	2021
5,06	4,94	4,58

Könsfördelning (%)

Medarbetare	Chefer
67 kvinnor	59 kvinnor
33 män	41 män

Respekt för mänskliga rättigheter

Det är självklart att helt stå bakom FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, både inom egen verksamhet och kopplat till de varor och tjänster vi köper in och de vi samarbetar med. Genom koncernens uppförandekod ställs inte bara krav på oss själva, utan också på våra leverantörer och partners. Vår inköpspolicy och våra dokumenterade inköpsrutiner hjälper oss att arbeta tydligt kravställande för att bidra till en hållbar värdekedja.

Det finns ett tydligt fokus på mänskliga rättigheter även genom vår verksamhet. Genom Juristförsäkringen från Folksam möjliggör Familjens Jurist tillgång till juridik för fler, vilket skapar ökad juridisk rättvisa. På samma sätt gör ett brett utbud av gör-det-själv-tjänster och information att tillgången till juridisk kunskap ökar. Ett stort fokus ligger på Barnkonventionens tillämpning vid exempelvis vårdnadstvister, där Familjens Jurist arbetar enligt en metod för barnkonsekvensanalyser i vårdnadsprocesser i domstol. Likaså har HBTQI-frågor varit ett expertområde hos Familjens Jurist i många år. Även under 2023 deltog verksamheten under Stockholm Pride, för att bjuda in till diskussioner om familjejuridik i stjärnfamiljer.

Ekonomiskt ansvarstagande

Att ta ett ekonomiskt ansvar betyder för oss att vara varsamma med våra resurser och som vi beskriver i vår hållbarhetspolicy: ”Att ta ansvar för en långsiktigt ekonomiskt hållbar utveckling inom koncernen, med kundernas samt ägarnas intresse och med de kooperativa principerna i centrum.” Ägarorganisationerna får varje år utdelning på sitt insatskapital och nivån på den beslutas årligen på föreningsstämman. Den har de senaste åren legat på 4 %. Den ekonomiska stabiliteten går att utläsa av vår verksamhetsberättelse.

Ekonomiskt ansvarstagande handlar också om hur vi placerar våra likvida medel, vilket regleras i Fonus Placeringspolicy. Den reglerar hur överlikviditet och långsiktig kapitalplacering ska hanteras och anger att placeringar ska ske ansvarsfullt, minst enligt Swedbank Roburs grundläggande policy för ansvarsfulla investeringar.

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Målutfall och nyckelindikatorer

Väsentligt område	Mål 2030	Mål 2023	Indikator/Utfall 2023	Hantering och aktiviteter
Klimatpåverkan från transporter, resor och energi	Vi ska minska vårt klimatavtryck inom transport, energi och resor med 25 % jämfört med 2019.	Minskning av klimatavtryck inom transport, energi och resor med 14 % jämfört med 2019.	-15 % (1 357 ton CO_2e).[6] Klimatpåverkan är från 2023 beräknad enligt uppdelning i fossil och biogen påverkan, där den fossila delen redovisas här. Utfall för 2019 har därför uppdaterats utifrån denna beräkningsmodell, så att en jämförelse kan redovisas. Det är dock inte helt jämförbart med tidigare år eller med den målsiffra som satts upp.	• Eldrivna bilar • Reseriktlinjer • Biobränsle flyg • Förnybar el från vattenkraft • Tankning av HVO100
Varors miljö- och klimatpåverkan	100 % av de sålda kistorna och urnorna ska vara miljökistor/-urnor.	20 % av de sålda kistorna ska vara miljökistor[7] (egen miljömärkning).	29 %[7]. (2022: 20 %)	• Utveckling av sortiment
Hållbarhetsaspekter i tidigare led	Inga identifierade höga risker i leverantörsled.	Inget formulerat mål för 2023.	Andel hållbarhetssäkrade centrala avtal 75 %[8]. (2022: 55 %)	• Kravställning på leverantörer via avtal • Rutiner för löpande riskbedömningar och uppföljningar • Inköpsprocesser och inköpshandbok
Arbetsmiljö och arbetsvillkor Kompetens och engagemang	Utfall inom alla områden gällande stressrelaterade faktorer (medarbetarkraft, arbetsrelaterad utmattning och arbetstakt) ska behålla gröna värden.	Prestationsnivå i medarbetarundersökningen på övergripande nivå: 76,0.	Resultat medarbetarundersökning/prestationsnivå: 76,5[9]. (2022: 73,8)	• Systematiskt arbetsmiljöarbete • Sjukvårdsrådgivning via Falck • Lunchförmån • Uppföljning och utredning av tillbud och olyckor • Chefsutbildningar • Pulsmätningar
Jämställdhet och mångfald	Vi ska vara en jämställd organisation vilket också ska återspeglas i chefsled; 60 % kvinnor och 40 % män hos medarbetare och chefer.	Inget formulerat mål för 2023.	67 % kvinnor, 33 % män för medarbetare. 59 % kvinnor, 41 % män för chefer. (2022: 67 % kvinnor, 33 % män för medarbetare. 62 % kvinnor, 38 % män för chefer)	• Kompetensbaserade rekryteringar • Utveckling av arbetsgivarvarumärket
Samhällsengagemang	Fonus begravningsverksamhet är en viktig och aktiv aktör i lokalsamhället. 300 testamenten till organisationer som t ex jobbar med att stödja forskning. 50 digitala föreläsningar inom Familjens Jurist. Kooperativt samarbete i Norge och avtal med andra medlemsägda organisationer.	Inget formulerat mål för 2023.	530 föreläsningar inom begravningsverksamhet samt juridisk verksamhet. (2022: 502 st)	• Deltagande i Stockholm Pride • Samhällsberedskap vid katastrofer • Kostnadsfria testamenten till den som gynnar en samhällsaktör

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

6) Omfattar elanvändning och uppvärmning av kontorslokaler, fabrikslokal samt de större lager som det finns informationsunderlag för. Utgångspunkt för beräkning är känd elanvändning hos kontor med ramavtalsknutet abonnemang. För övriga har elanvändning beräknats utifrån en schablon som är baserad på den kända förbrukningen, förutom där elkälla har kunnat kartläggas. Ombud, garage/garageplatser och mindre lager exkluderas. I beräkningarna av klimatpåverkan från egna transporter och tjänsteresor ingår transporter med egna bilar, tåg och flygresor samt hotellövernattningar som registreras via reseportalen samt rapporterats från Norge. Det inkluderar ej taxiresor eller resor med kollektivtrafik. Utöver detta kan det förekomma resebokningar som inte skett genom gemensam resebyrå och då inte inkluderats i underlaget. Beräkningarna för transporter med egna (leasade) fordon är baserade på allt som registreras via leasingbolaget. Utfallet av uppsatt mål har påverkats av en ny beräkningsmetod där fossila och biogena utsläpp beräknas separat samt delas in i scope 1, 2 och 3 lite annorlunda. Även uppdaterade emissionsfaktorer påverkar. Justeringar bakåt görs för ändrade beräkningsmetoder men inte för emissionsfaktorer som ändras över tid såsom bränslens emissionsfaktorer. På sidan 13 finns även faktiska förändringar i uppmätt och beräknad elenergianvändning från våra kontor, bränsleförbrukning samt km flygresor och km körda mil med privat bil, för att ge en rättvisande bild av faktorer vi själva kan påverka. Klimatpåverkan från uppvärmning är beräknat utifrån de uppgifter om yta som finns samt en beräkning av okända kontor utifrån detta. Underlaget gällande yta har setts över under 2023, för en mer korrekt beräkning.

7) Avser kistor sålda från Falköping Träindustri till begravningsverksamheten inom Fonus.

8) Hållbarhetssäkrade avtal innebär att det till avtalet har bifogats allmänna bestämmelser, hållbarhetspolicy och uppförandekod. Den procentuella andelen avser centrala avtal som finns sparade i koncernens avtalsdatabas och som signerats under 2023, inkluderar ej Norge. Hyresavtal eller lokala avtal inkluderas inte.

9) Skalan är 1–100.

Förändringar från tidigare rapporteringar

Underlaget för milersättning gällande 2022 har uppdaterats och räknats om, vilket resulterat i en beräknat ökad klimatpåverkan med 16 ton CO_2e än vad som beräknades för föregående rapport. Korrigering av antalet körda km jämfört med 2019 blev då -21%.

Klimatberäkningar

Klimatpåverkande utsläpp har utifrån tillgängliga faktaunderlag beräknats enligt GHGP (Greenhouse Gas Protocol), en standard för kartläggning, beräkning och rapportering av växthusgasutsläpp. Standarden delar upp utsläppen i tre områden, så kallade scope. I beräkningarna omfattas:

Scope 1: Egna/leasade fordon, värmeproduktion i värmepanna och kylanläggningar på Falköping Träindustri.

Scope 2: Energi- och värmeanvändning i egna och hyrda lokaler.

Scope 3: Tjänsteresor med tåg och flyg, hotellövernattningar, transporter med egen bil som sker i tjänsten, in- och utleveranser från Falköping Träindustri som sker av fabrikens inhyrda åkeri och extern transportfirma, samt inleverans av träråvara och textil till kistproduktionen. Även import och distribution av nya och textkompletterade gravstenar till Sverige från de två största leverantörerna inkluderas, en nordisk och en asiatisk (står för ca 52 % av antalet sålda stenar eller textkompletteringar). Tidigare transportled till produktionen i Asien är inte inkluderade i beräkningarna. Avfall från kontor och produktion, transporter av trycksaker till kontor, produktion av inköpta IT-produkter, påverkan från serveranläggning, kontorsprodukter samt uppströms produktion av bränsle och energi ingår också i scope 3. Beräkningsunderlaget har varierande kvalitet och vissa underlag omfattar endast koldioxidberäkningar, ej ekvivalenter.

Ton CO_2e per scope

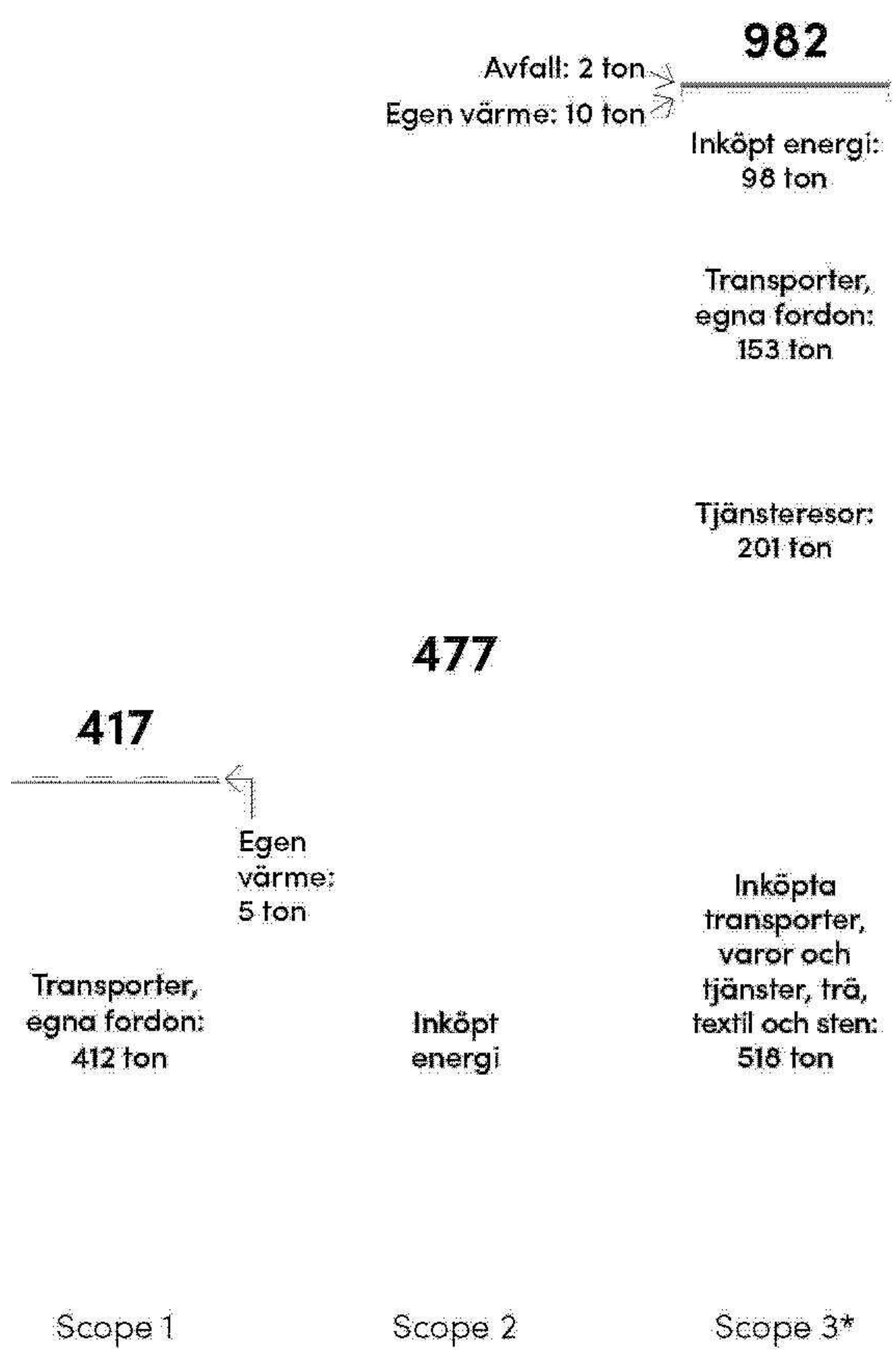

**Scope 3 omfattar den kända påverkan som har kunnat kartläggas utifrån tillgängliga data.*

Källor för emissionsfaktorer:

Gov.uk (2023), Energimarknadsinspektionen (2022), Trafikverket (2021), Energiföretagen Sverige (2022), Naturvårdsverket (2022), Vattenfall (vattenkraft) (2021), Vattenfall (kärnkraft) (2022), Vattenfall (vindkraft) (2022), Apple (2022, 2023), SJ (2022), Network for Transport Measures (Rail Cargo, Road Cargo, Sea Cargo, Air Travel) (2022). Leverantörers uppgifter.

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Styrningsrapport 2023

Fonus ekonomisk förening har antagit och följer *Svensk kod för styrning av kooperativa och ömsesidiga företag*. Syftet med koden är att främja medlemsdialogen och de demokratiska beslutsprocesserna och att öka transparensen samt öppenheten i styrelsens ledningsarbete. Här förklaras hur föreningens styrelse säkerställer att de åtta principerna i koden efterlevs. Varje avsnitt inleds med den kooperativa kodens lydelse.

Princip 1: Syfte och medlemsnytta

Styrelsen ska säkerställa att företagets syfte, värdegrund och strategier utgår från medlemmarnas mening och att företaget långsiktigt levererar medlemsnytta.

Styrelsen ska säkerställa att företaget har en öppen kommunikation med medlemmar, medarbetare och andra intressenter, lägga fast riktlinjer för företagets uppträdande i samhället och ange vilka regelverk och principer som företaget följer.

Fonus startades den 23 november 1945 genom att Stockholms begravningsförening bildades. Syftet var att verka prisdämpande och stå för god sed på begravningsmarknaden. Idag är Fonus en rikstäckande koncern, med flera dotterbolag, som genom Familjens Jurist även har en ledande ställning inom juridik. Den kooperativa idén och grundvärdena är desamma idag som vid grundandet, även om marknadens behov av varor och tjänster förändrats under årens lopp och verksamheten har anpassats efter det.

Fonus ekonomisk förening ska i första hand leverera ekonomisk nytta till medlemmarna genom att bedriva en långsiktig, hållbar och lönsam verksamhet med goda villkor för kunder, medarbetare och samarbetspartners. Föreningen är politiskt och religiöst obunden och öppen för alla föreningar och sammanslutningar som vill främja dess ändamål, verksamhet och utveckling.

Föreningen hade vid utgången av året 1 125 organisationer som medlemmar. Eftersom Fonus medlemmar är föreningar och sammanslutningar, som erlägger medlemsinsats om minst 1 000 kronor vid inträde, benämns de ofta som ägare, ägarorganisation eller medlemsorganisation.

Sett till antalet är de flesta medlemmarna lokala ideella föreningar för pensionärer, fackligt anslutna eller politiskt engagerade. Bland medlemmarna finns även stora rikstäckande organisationer, samt kooperativa och ömsesidiga företag som KF, Folksam, Riksbyggen, OBOS, Hyresgästföreningen, LO-förbunden och PRO med flera. Ägarorganisationerna har i sin tur flera miljoner människor som medlemmar, som därmed indirekt är medlemmar i Fonus ekonomisk förening.

Föreningsstyrelsen har en öppen och aktiv dialog, inbördes och med Fonus företagsledning, kring hur strategier, mål och aktiviteter kan stötta företagets syfte och värderingar. Medlemsnytta ges genom årlig återbäring på insatskapitalet, medlemsförmåner i form av prisavdrag på tjänsterna hos Fonus och Familjens Jurist samt kostnadsfria medlemsföreläsningar från affärsverksamheterna.

Regelverk och principer

Styrelsen har årligen genomgång och uppföljning av de arbetsordningar, policyer, instruktioner och riktlinjer som gäller inom föreningen, som till exempel inköps- och visselblåspolicy, uppförandekod och riktlinjer om informationssäkerhet, sekretess med flera. I hållbarhetsrapporteringen presenteras bland annat hur Fonus arbetar med FN:s globala hållbarhetsmål inom Agenda 2030.

Kommunikation med medlemmarna

Inom de parlamentariska processerna sker omfattande kommunikation med ägare och förtroendevalda. Under hösten arbetades en kommunikationsplan fram för att löpande informera ägarorganisationerna och förtroendevalda om aktuella ämnen och händelser inom föreningen, affärsverksamheterna och den parlamentariska organisationen.

Medarbetarna och den parlamentariska verksamheten

För att öka kunskapen om den parlamentariska organisationen och dess betydelse i affärsverksamheterna togs det i slutet av året fram en introduktionfilm, som är obligatorisk för både nyanställda och befintliga medarbetare. Den syftar till att öka kännedomen om hur föreningen ägs och betydelsen av den parlamentariska organisationen med ägare och förtroendevalda, de olika beslutande organen samt medlemsförmånerna.

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Princip 2: Demokratiska processer

Kooperativa företag har demokratiska processer där medlemmarnas mening får ett tydligt genomslag. Processerna ska på ett öppet och transparent sätt främja medlemmarnas medverkan i olika forum och ge möjlighet till påverkan och insyn i verksamheten. Medlemmarna utser också representanter till de högsta beslutande organen. Styrelsen ska kontinuerligt utvärdera företagets demokratiska organisation och vid behov initiera förändringar.

Fonus ekonomisk förening ägs av dessa medlemsorganisationer som på olika sätt ges möjlighet till påverkan och insyn i verksamheten. Högsta beslutande organ är föreningsstämman där 69 ombud beslutar för samtliga medlemmars räkning. Ombuden väljs på distriktsstämmorna.

Fonus demokratiska organisation

Fonus demokratiska organisation är indelad i 17 distrikt. En ägarorganisation hör till det distrikt där den har sitt säte, men kan stadgeenligt utöva parlamentariskt inflytande i samtliga distrikt där den bedriver verksamhet. Med parlamentariskt inflytande i distriktet avses att anmäla ombud och delta på distriktsstämman samt att nominera kandidater för val på distriktsstämman.

Nomineringar och val

Ägarorganisationerna nominerar kandidater till sex roller för förtroendevalda, som väljs på distriktsstämmor och föreningsstämma. Inför valen 2023 öppnades nomineringsformulären i december 2022 och kommunikation till medlemsorganisationerna inleddes. Sista dag för nomineringar till samtliga förtroendeposter fastställdes av styrelsen till den 3 mars.

Stämmor

I varje distrikt hålls distriktsstämma under våren och medlemsinsatsens storlek styr hur många ombud med rösträtt som varje ägarorganisation kan anmäla. Varje medlem äger en röst och ingen medlem kan utöva rösträtt för mer än en femtedel av de vid stämman röstberättigade. På distriktsstämmorna väljs valberedare i distriktet, fonusråd samt ombud och ersättare till föreningsstämman. Hur många ombud till föreningsstämman som kan väljas vid varje distriktsstämma styrs av hur många medlemsorganisationer som finns i respektive distrikt.

Till den årliga föreningsstämman kallas de valda ombuden och på stämman väljs föreningsstyrelse, valberedning, två förtroendevalda revisorer samt revisionsbyrå. Årligen väljs över 200 personer till olika roller för förtroendevalda på distriktsstämmor och föreningsstämma.

Ägarträffar

Styrelsen bjuder varje år in till ägarträffar där det ges tillfälle till information och dialog mellan ägarna och styrelsen, företagsledningen och affärsverksamheterna. Träffarna hålls digitalt och konceptet utvecklades från föregående års nationella träff till sju regionala träffar. Syftet var att bli mer relevanta för föreningens ägare och uppnå större engagemang och delaktighet när information från affärsverksamheterna kommer geografiskt närmare ägarorganisationerna. Omkring 200 personer från ägarna deltog på träffarna, vilket var en ökning från året innan. Informationen som gavs på ägarträffarna skickades i efterhand ut via e-post till samtliga ägare.

Motioner

Uppmaning att skriva motioner förmedlas på ägarträffar och genom flera riktade e-postutskick. Motionerna ska vara inskickade senast den sista december och på föreningens hemsida finns information om motionsförfarandet och mall att ladda ner.

Till föreningsstämman 2023 inkom tre motioner. Eftersom två av motionerna var likalydande behandlades de tre som två motioner. Motionerna togs först upp på distriktsstämmorna för yttrande och därefter till föreningsstämman som beslöt att bifalla styrelsens yttrande.

Fonus parlamentariska organisation

- 1 125 medlemsorganisationer
- 17 distrikt
- En valberedning i varje distrikt
- 17 stämmor på våren
- Föreningsstämma i maj
- Högsta beslutande organ med 69 ombud som företräder samtliga medlemmar
- Föreningsstämman väljer styrelse, revisorer och valberedning
- Styrelsen väljer vd och koncernchef

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Fonusråd – utveckling av den parlamentariska organisationen

Under 2023 blev utvecklingsarbetet av fonusrådens roll implementerat efter valen på distriktsstämmorna. Syftet med rollen är att ge kooperativt stöd till styrelsen, huvudkontoret och affärsverksamheterna samt ge möjlighet till ytterligare en kanal där ägarorganisationerna kan föra fram synpunkter till föreningen.

Ägarna nominerade ett stort antal personer till posterna som fonusråd. Efter valen på distriktsstämmorna bjöds de förtroendevalda in till ett digitalt uppstartsmöte som följdes av en tvådagars kickoff med information om verksamheten från styrelse och företagsledning. Gruppen samlas månadsvis vid digitala möten med Fonus Medlem, bjuds in till verksamhetsmöten i distrikten och till styrelsens strategidag samt bereder frågor.

Utbildningar för förtroendevalda

Nyblivna ledamöter i styrelse samt föreningsstämmans valberedning får utbildning om föreningens syfte och verksamhet med föredrag av styrelseordförande, vd, vice vd och chef Affärsområde begravning, vd Familjens Jurist, vd Fonus AS samt chef Medlem. Föreningen vidareförmedlar också information om de kurser och seminarier som Svensk Kooperation erbjuder.

Distriktens valberedare bjuds in till ett utbildningstillfälle i anslutning till nomineringsperiodens början och till uppföljningsmöte och stöttning i slutet av nomineringsperioden. Det hålls även ett utbildningstillfälle för distriktsstämmornas föreslagna ordförande och sekreterare inför uppdraget.

Utvärderingar som grund för utveckling

I slutet av året genomfördes en medlemsundersökning bland alla ägarorganisationer som ett led i att fånga upp synpunkter och önskemål från ägarna kring vägar för påverkan, skapa delaktighet i utformningen av kommande ägarträffar, underlätta nomineringar, samt mäta medlemsnyttan och rekommendationsbenägenheten (NPS).

Efter höstens ägarträffar fick ägarnas representanter en uppföljningsenkät och alla förtroendevalda som deltog på något av utbildningstillfällena gavs möjlighet att återkoppla via enkätuppföljningar. Upplägg, innehåll och genomförande av olika sammankomster och digitala träffar får genomgående högre och högre betyg av deltagarna vartefter synpunkter och inspel tas om hand och sammankomster och utbildningar utvecklas.

Fonus 17 parlamentariska distrikt

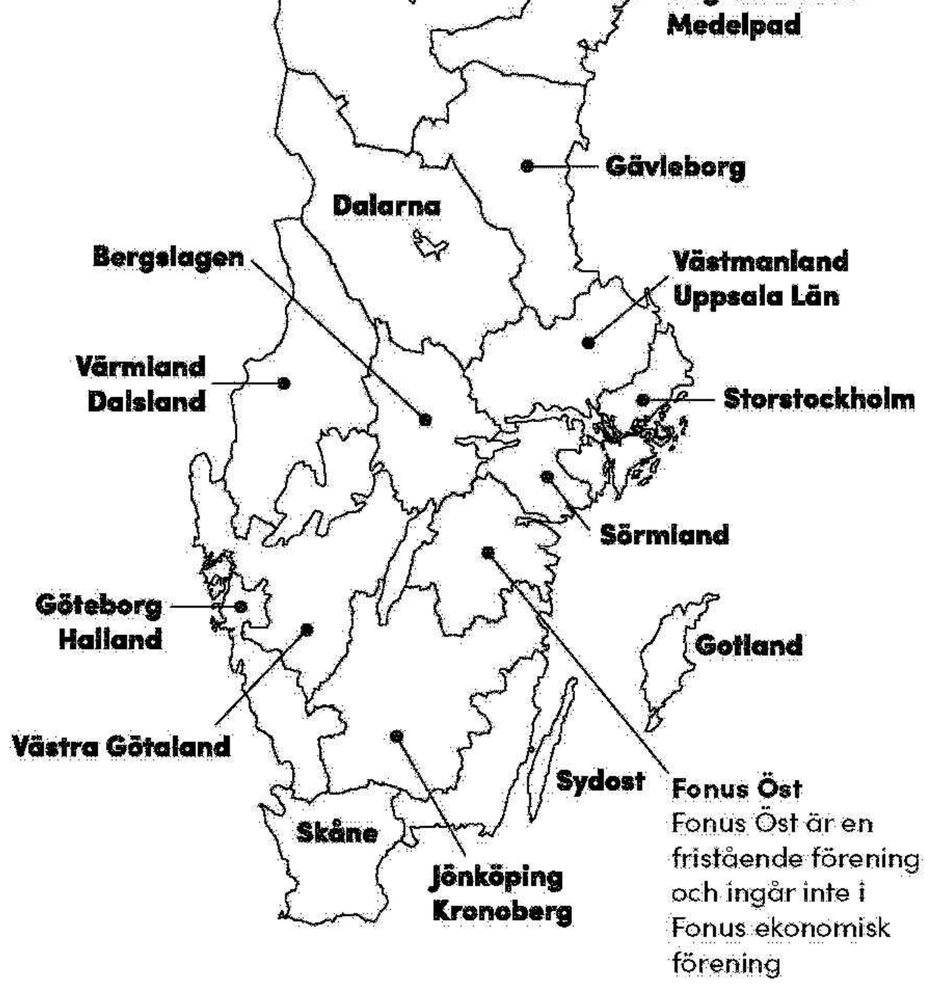

Princip 3: Medlemmarnas deltagande i företagets värdeskapande

Den kooperativa affärsmodellen utgår från att medlemmarna deltar i företagets värdeskapande genom två roller, en affärsrelation och en ägarrelation.

Styrelsen ska säkerställa att dessa relationer är utformade så att de främjar medlemmarnas ekonomi, engagemang och lojalitet.

Utdelning på medlemmarnas insatskapital

Ägarna erhåller årlig utdelning på sitt insatskapital. Utdelningen fastställs av föreningsstämman och utbetalas därefter. Föreningsstämman i maj 2023 fastställde utdelningen för 2022 till 4 %. Utdelningen betalades ut i juni 2023.

Kostnadsfria medlemsföreläsningar

Familjens Jurist och Fonus begravningsverksamhet erbjuder ägarorganisationerna kostnadsfria föreläsningar om tjänsteerbjudandet och medlemsförmåner för deras medlemmar förutsatt att minst 25 personer närvarar.

Medlemsförmåner

Fonus ekonomisk förening har enligt stadgarna som ändamål att främja medlemmarnas ekonomiska intressen och deras

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

medlemmar har möjlighet att nyttja en rad medlemsförmåner hos affärsverksamheterna. Under 2023 genomfördes en översyn kopplat till en motion till föreningsstämman och medlemsförmånerna uppdaterades.

Familjens Jurist:

- 25 % prisavdrag på digitala juridiska tjänster.
- 1500 kr prisavdrag på arvskifte eller dödsboförvaltning med jurist.
- 750 kr prisavdrag på bouppteckning med jurist.
- 500 kr prisavdrag på alla övriga tjänster med jurist (gäller ej rättsskydd/rättshjälp).

Fonus begravningsverksamhet i Sverige:

- 500 kr prisavdrag vid beställning av begravning, alternativt 750 kr om den avlidna även har fyllt i Vita Arkivet.
- 750 kr prisavdrag vid beställning av gravsten tillverkad av nordisk granit.

Fonus begravningsverksamhet i Norge:

- 10 % prisavdrag på kistor och urnor.
- 1500 norska kr prisavdrag vid textkomplettering på gravsten.
- 3 000 norska kr prisavdrag på ny gravsten och kostnadsfri rådgivning kopplat till Vita Arkivet (värde 950 norska kr).

Ägarorganisationerna kommunicerar i sin tur medlemsförmånerna till sina medlemmar via exempelvis hemsida, appar, medlemstidning och nyhetsbrev. Många ägare lägger upp länkar för aktivering av förmånerna på sin hemsida, vilket gör att föreningen årligen når ut till stora delar av Sveriges befolkning via stora organisationers kanaler. Exempel på det är Coop, Folksam, LO Mervärde, PRO Mervärde, Riksbyggen, OBOS och Hyresgästföreningen.

Fonus begravningsverksamhet

Att ha medlemsförmåner som upplevs som attraktiva är viktigt och bidrar till än nöjdare kunder, medlemmar och ägare. Under året har en översyn gjorts och nya medlemsförmåner, som också lägger tonvikt på vårt engagemang för hållbarhet, har implementerats. Även nya arbetssätt har säkrats så att alla kunder numera får frågan om de är medlemmar i en ägarorganisation i samband med kundmötet och på så sätt får del av sina berättigade medlemsförmåner. Vi ser att nyttjandet av medlemsförmånerna ökat kraftigt under året. I oktober månad nyttjade 79 % av våra kunder medlemsförmånerna jämfört med 15 % för hela 2022.

Familjens Jurist

Sedan 2020 har nyttjandegraden av Familjens Jurists erbjudande till ägarorganisationernas medlemmar ökat, både vad gäller digitala tjänster och i ärenden med jurist.

Fonus Norge

Fonus har i dag fem norska ägarorganisationer, vars medlemmar får särskilda förmåner hos Fonus Norge. Fonus Norge har kontakt med partneransvariga i ägarorganisationerna och tittar hela tiden på olika sätt att samarbeta. Fonus kan synas i deras medlemstidningar, erbjudanden presenteras på medlemmarnas hemsidor och de har regelbundna möten med ägarorganisationerna. Verksamheten i Norge skiljer sig en del från den i Sverige. Det finns till exempel inte krav på bouppteckning i Norge, vilket gör att Familjens Jurist idag inte har någon verksamhet där. En av de norska ägarorganisationerna, OBOS, bedriver verksamhet i Sverige och når ut med Fonus och Familjens Jurists förmåner även till sina svenska medlemmar.

Princip 4: Stämman

Stämman ska förberedas och genomföras på ett sådant sätt att goda förutsättningar skapas för medlemmarna att utöva sina medlemsrättigheter.

På stämman väljs en eller flera personer med uppdrag att granska verksamheten ur ett medlemsperspektiv och lägga fram en granskningsrapport till stämman.

Föreningsstämman – högsta beslutande organ

Föreningsstämman hölls som fysisk stämma den 16 maj på Posthuset som ligger på Vasagatan i Stockholm. Ombuden som deltar och röstar på föreningsstämman väljs på distriktsstämmorna. Ombuden kallades stadgeenligt och fick i god tid ta del av stämmounderlagen digitalt. Underlagen fanns även i pappersform i stämmolokalen.

På stämman deltog valda ombud, styrelse, vd, förtroendevalda revisorer, auktoriserad revisor, delar av koncernledningen och inbjudna gäster. Föreningsstämman fastställer årsredovisningen samt beslutar om utdelning på medlemsinsatserna, ansvarsfrihet för styrelse och vd, motioner samt arvoden. Vid mötet väljer föreningsstämman styrelse, valberedning samt förtroendevalda revisorer som granskar verksamheten ur ett medlemsperspektiv. Den nyvalda styrelsen höll konstituerande styrelsemöte i direkt anslutning till stämman.

Till föreningsstämman föreslog styrelsen tillägg i stadgarna §32 som reglerar vem som är valbar till styrelseledamot. Tillägget löd: *Valbar till uppdrag som styrelseledamot eller suppleant är person som enligt lag är ställföreträdare för en medlem eller innehar uppdrag som ledamot eller suppleant i en juridisk person som är medlem i Fonus. Utöver detta kan föreningsstämman välja upp till två ledamöter som inte uppfyller kraven i föregående mening.*

Stämman fastställde förslaget.

Lokala distriktsstämmor

I slutet av mars hölls digitala stämmor i de parlamentariska distrikten och utöver inbjudna ägarombud deltog och rapporterade representanter från styrelsen, företagsledningen, begravningsverksamheten samt Fonus Medlem. Någon vecka före stämmorna genomfördes utbildningstillfälle med mötesordförande och sekreterare för genomgång av teknik, dagordning, tidplan, hante-

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

ring av röstlängd, röstningsförfarande i Teams samt nomineringar och förslag till val.

På de lokala distriktsstämmorna valdes fonusråd, distriktens valberedningar samt de ombud och ersättare som företräder samtliga medlemmar på föreningsstämman. Stämmorna tog också del av och yttrade sig om årsredovisning samt motioner. Sammanlagt deltog omkring 250 personer från ägarorganisationerna på stämmorna.

Princip 5: Valberedningen

Samtliga val till styrelse, revisor och till andra förtroendeuppdrag ska ske transparent och vara förberedda genom en strukturerad valberedningsprocess. Valberedningen ska också lämna förslag till arvoden för förtroendevalda.

Valberedningar kan förekomma på flera nivåer i organisationen och varje valberedning ska ha riktlinjer för sitt uppdrag. Valberedningens ledamöter ska, oavsett hur de utsetts, tillvarata företagets och medlemmarnas intresse.

I föreningen väljs en grupp valberedare i varje parlamentariskt distrikt samt till föreningsstämmans valberedning. De arbetar efter riktlinjer i form av arbetsordningar för respektive roll samt föreningens stadgar och arbetet sker genom en strukturerad process som inleds under hösten före stämmorna.

Föreningsstämmans valberedning

Valberedningen består av fem ledamöter och möts företrädesvis digitalt. Under 2023 sammanträdde ledamöterna vid tio tillfällen, varav ett fysiskt möte och ett möte i hybridform.

Under året har valberedningen genomfört ett större kartläggningsarbete i syfte att säkerställa styrelsekompetensen på kort och lång sikt. Som en del i detta arbete har samtliga styrelseledamöter intervjuats. Arvodesnivåer för ordförande, styrelseledamöter samt övriga förtroendevalda har setts över i relation till inom kooperationen jämförbara verksamheter.

I slutet av september deltog valberedningens ledamöter på styrelsens strategidagar. Detta för att få en möjlighet att träffa styrelsens ledamöter inför styrelsekartläggningen och för att få en inblick i styrelsens arbete samt hur den ser på verksamheten på längre sikt.

Valberedningen föreslår antal ledamöter i Fonus styrelse samt ordförande respektive övriga ledamöter i styrelsen. Valberedningen arbetar främst med ett affärsmässigt fokus men beaktar även mångfald, jämställdhet, geografisk spridning och fördelning bland olika ägarorganisationer.

I sitt arbete med att identifiera de kompetenser som efterfrågas för att få en väl sammansatt styrelse tar valberedningen årligen del av den styrelseutvärdering som genomförts. Valberedningen har också dialog med styrelseordföranden. Även vd:ns och företagsledningens utmaningar i det operativa arbetet beaktas. CV begärs in från samtliga nya nominerade kandidater. Personliga intervjuer genomförs med samtliga föreslagna ledamöter, per telefon med nuvarande och avgående ledamöter samt i personliga möten med föreslagna nya kandidater. Valberedningen föreslår även personer till uppdragen som revisorer samt ordförande, sekreterare, rösträknare och protokolljusterare till föreningsstämman. Utöver att behandla inkomna nomineringar genomför valberedningen egna sonderingar hos Fonus ägarorganisationer för att trygga ovan nämnda kriterier.

Samtliga nominerade kandidater presenteras för föreningsstämmans ombud och är valbara. Valberedningen anger vilka av de nominerade som den föreslår. Det ligger även i valberedningens uppdrag att föreslå arvoden och andra ersättningar till förtroendevalda för den kommande mandatperioden.

Distriktens valberedningar

I varje distrikt finns en valberedning. Utifrån inkomna nomineringar och eget aktivt arbete identifierar och föreslår valberedningen personer till rollen som fonusråd, samt ombud och ersättare till föreningsstämman. Samtliga nominerade kandidater presenteras för medlemmarnas ombud på distriktsstämmorna och är valbara. Styrelsen beslutar om antalet fonusråd och valberedare som ska väljas i varje distrikt. Ordinarie ombud som ska väljas till föreningsstämman från varje distrikt beräknas utifrån hur många medlemsorganisationer det finns i distriktet i förhållande till det totala antalet i samtliga distrikt per den sista december.

Utöver utbildningstillfället bjuds valberedarna in att delta på ägarträffarna för att få information från styrelsen, företagsledningen och affärsverksamheterna, samt möjlighet att ta del av medlemsorganisationernas frågor.

Valberedningens möten under året

	10 jan	9 feb	6 mar	19 apr	16 maj	14 jun	21 sep	31 okt	24 nov	18 dec
	Möte	**Möte**	**Möte**	**Möte**	**Möte samt föreningsstämma**	**Möte**	**Möte**	**Möte**	**Möte**	**Möte**
Anders Olson, ordförande	✔	✔	✔	✔	Omval	✔	✔	✔	✔	✔
Bertil Hallén	✔	✔	✔	✔	Omval	✔	✔	✔	✔	✔
Harriet Hedlund	✔	✔	✔	✔	Omval	✔	✔	✔	✔	✔
Ann-Kristine Johansson	✔	✔	✔	✔	Omval	✔	✔	✘	✔	✔
Christian Bengtzelius	✘	✘	✔	✘	Omval	✔	✔	✔	✔	✔

✔ Närvarande ✘ Frånvarande

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Princip 6: Styrelsen

Styrelsens kompetens ska vara anpassad till verksamhetens komplexitet och omfattning. Förutom medlemmar i föreningen ska styrelsen vid behov även ha externa ledamöter som tillför ytterligare kompetens.

Styrelsens ordförande leder styrelsens arbete och ansvarar för att styrelsen arbetar på ett effektivt sätt. Ordföranden ska på ett objektivt sätt främja en öppen debatt och konstruktiva diskussioner inom styrelsen. Varje ledamot ska agera självständigt och med integritet.

Styrelsens sammanträden och beslut under året

Under året har det genomförts fyra fysiska möten med möjlighet att delta digitalt. Utöver dessa ordinarie möten har ledamöterna kallats till två digitala extrainsatta möten för att uppdateras om viktiga händelser samt introduktionsutbildning av de nyvalda styrelseledamöterna.

I september hade styrelsen strategimöte på Vår Gård i Saltsjöbaden utanför Stockholm tillsammans med valberedning, revisorer och Fonus företagsledning. Inbjudna var även två personer ur fonusrådsgruppen samt chef Medlem. Tema för dagen var delstrategin *Den valda arbetsgivaren* men också kompetensutveckling för att säkerställa styrelsens kompetens så att den speglar verksamhetens komplexitet utifrån de nya ledorden, ledarskapsfilosofin och utmaningar och möjligheter med artificiell intelligens.

Ett årshjul ligger till grund för dagordningen tillsammans med ”alltid på agendan”, såsom vd-information, ekonomisk rapport, utveckling inom affärsområden och dotterbolag, uppföljning av affärsplan samt godkännande av nya medlemmar. (Se årshjulet på nästa sida.)

Styrelsen har under året fått tydlig uppföljning av affärsplanen. Implementeringen av en fungerande affärsmodell har bidragit till att chefer och medarbetare lättare har kunnat följa sin utveckling vilket även har gett styrelsen mer insyn och möjlighet att följa utvecklingen ännu bättre i framtida arbete med affärsplan och budget.

Ägardirektiv för de olika affärsverksamheterna och dotterbolagen, samt policyer och arbetsordningar för vd, styrelse, fonusråd och valberedningar har reviderats och fastställts. Styrelsen har också tagit del av riktlinjer och instruktioner som gäller för koncernen.

Styrelsen beslutade att presidiet fortsätter vara ersättningsutskott men att styrelsen själv utgör revisionsutskott i enlighet med möjligheter i koden för styrning av kooperativa och ömsesidiga företag. Revisionskollegiet består av presidiet och revisorerna.

Närvaron på styrelsens möten har varit god och redovisas i tabellen nedan.

Styrelsens närvaro under året

	23 feb Extra avstämning (digitalt)	16 mar Styrelsemöte	27–31 mar Distrikts-stämma	15 maj Styrelsemöte	16 maj Förenings-stämma	16 maj Konstituerande	20–21 sep Styrelsemöte	24 okt Extra avstämning (digitalt)	8 dec Styrelsemöte
Leif Linde	✔	✔	✔	✔	Omval	✔	✔	✔	✔
Annica Rutgersson	✔	✔	✔	✔	Omval	✔	✔	✔	✔
Therese Karlsson	✔	✔	✔	✔	Omval	✔	✔	✔	✔
Berit Müllerström	✔	✔	✔	✔	Omval	✔	✘	✘	✔
Marianne Fundahn	✔	✔	✔	✔	Omval	✔	✔	✔	✔
Amir Chizari	✔	✔	✔	✔	Omval	✔	✘	✔	✘
Lena Jonsson	✔	✔	✔	✔	Omval	✔	✔	✔	✔
Ahmet Önal	✘	✔	✔	✔	Omval	✔	✔	✔	✔
Patrik Östberg	✔	✔	✔	✔	Omval	✔	✔	✔	✔
Christina Tallberg	✘	✘	✔	✔	Avgående				
Jesper Andersson	✔	✔	✔	✔	Avgående				
Jens Wikström	✔	✔	✔	✘	Avgående				
Anna-Karin Laurell*					Nyval	✔	✘	Avgående	Avgående
Åsa Lindestam					Nyval	✔	✔	✔	✔
Stefan Särnehed					Nyval	✔	✔	✔	✔
Emmelie Wulfstrand					Nyval	✘	✔	✔	✔
Björn Nordin								Adjungerad	✘

*Fotnot: avgick efter septembermötet

✔ Närvarande ✘ Frånvarande

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Årshjul för Fonus styrelse

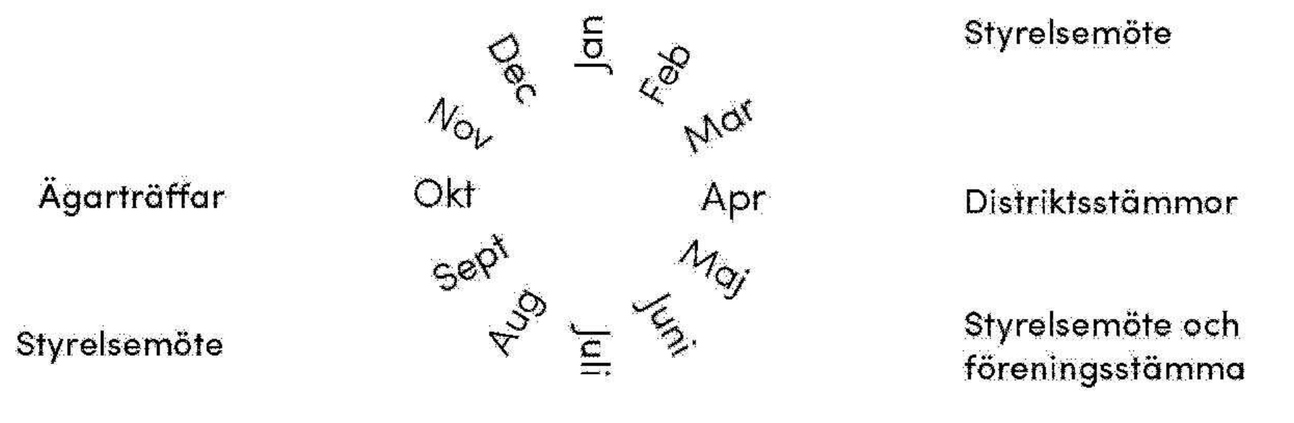

Mars
- Årsredovisning
- Yttrande om motioner
- Planering distriktsstämmor och föreningsstämma
- Förslag valberedning

Maj
- Föreningsstämma
- Konstituerande
- Möteskalender

September
- Strategidiskussioner
- Arbetsordningar
- Policyer
- Ägardirektiv
- Ev studiebesök
- Planering ägarträffar

December
- Budget
- Affärsplan
- Antal fonusråd och valberedare i distrikten
- Motionsgrupp tillsätts
- Förslag utdelning
- Styrelseutvärdering

Princip 7: Ersättning till ledande befattningshavare

Företaget ska ha övergripande riktlinjer för ersättningar och villkor till ledande befattningshavare (vd och ledningsgrupp). Riktlinjerna ska tydligt ange hur ersättningar och villkor för vd och ledande befattningshavare fastställs. Styrelsen ska inrätta ett ersättningsutskott eller själv fullgöra uppgiften.

Principer om ersättningar till ledande befattningshavare ska beslutas av stämman. Företagets revisorer ska granska hur principerna har tillämpats och lämna ett skriftligt yttrande till stämman.

Föreningsstämman har fastställt principer för ersättning till ledande befattningshavare.

Samtliga anställda i ledande befattningar inom koncernen har fast ersättning. Ingen har tjänstebil eller bonus. Detta är i enlighet med principen som är fastställd av Fonus föreningsstämma. Revisorerna har stämt av att principen efterlevs. Fonus ersättningsutskott sätter lönen till vd och rapporterar till styrelsen. Utskottet får av vd en genomgång av ersättningsnivåer för övriga ledande befattningshavare i företagsledningen.

Princip 8: Revision, risk och intern kontroll

Styrelsen ska etablera ramverk och processer för riskhantering och intern kontroll. Det ska vara anpassat till verksamhetens komplexitet och omfattning och vara föremål för årlig utvärdering. Styrelsen ska inrätta ett revisionsutskott eller själv fullgöra uppgiften. Styrelsen ska se till att personer som väljs för att granska verksamheten ur ett medlemsperspektiv har tillgång till relevant information om verksamheten och ett reglerat samarbete med externa revisorer.

Revisionsutskottets roll, organisation och tillsättande

Revisionsutskottet ska granska och övervaka koncernens olika kontrollsystem. Revisionsutskottet utgörs av styrelsen i sin helhet men representeras av presidiet, det vill säga styrelseordförande och vice styrelseordförande.

Ramverk och processer för riskhantering och kontroll

Ett ramverk har implementerats som består av följande kontroller:

- Revision av klientmedelhanteringen

Granskningen består av två delar. Ekonomiavdelningen granskar samtliga kontor, där det tas tre stickprov per kontor. Detta sker ur ett redovisningsperspektiv, att belopp och verifikationsnummer är korrekta samt att ett giltigt verifikationsunderlag finns i förvaltningspärmen. Den andra delen består av ett utskick till alla kontorschefer från Familjens Jurists kvalitetsråd. Denna granskning består av att kontorschefen granskar varje ärendeansvarig

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

inom sitt kontor genom stickprovskontroller enligt granskningsunderlaget från kvalitetsrådet. Resultatet sammanställs och återrapporteras till koncernledningen en gång per år.

Policyer, riktlinjer och instruktioner

En genomgång görs årligen och förändringar beslutas vid behov.

Revisionskollegium

I tillägg till revisionsutskottet har ett revisionskollegium bildats. Det sammanträder två gånger per år och består av revisionsutskottets representanter, presidiet, de förtroendevalda revisorerna, underskrivande revisor från KPMG samt vd. Vid ett av sammanträdena föredras aktuell granskningsplan för presidiet.

Revisionskollegiets uppgifter och rapportering

Revisionskollegiets uppgift är att se till att de personer som valts för att granska verksamheten ur ett medlemsperspektiv, de förtroendevalda revisorerna, har tillgång till relevant information om verksamheten och att det finns ett reglerat samarbete med auktoriserad revisor. Revisionskollegiet ska ha en öppen dialog och verka för ett fullödigt informationsutbyte med företagets auktoriserade revisor och de förtroendevalda revisorerna. Styrelsen ska träffa auktoriserade revisorer och de förtroendevalda revisorerna minst en gång per år utan att företagsledningen är närvarande. Ersättningsutskottet ska se över principer för lönesättning för ledande befattningshavare och ta fram förslag till styrelsen inför stämman. Granskarna ur ett medlemsperspektiv ska kontrollera att principerna följts under året.

- Revisionskollegiet har sammanträtt två gånger under året i samband med presidiets möten.
- Granskningsrapporten avseende 2022 föredrogs för styrelsen på styrelsemötet den 16 mars 2023.
- Styrningsrapporten granskas under möte med revisionskollegiet den 27 februari 2024.

Framtida utveckling

Styrningsrapporten ska förutom att beskriva vad som gjorts även ha ett framtidsperspektiv, där företaget beskriver vilka åtgärder företaget planerar och vad som ska åstadkommas framöver i förhållande till koden.

Som kooperativt företag skapar vi nytta för föreningens många medlemmar och kunder, då vi erbjuder prisvärda och hållbara tjänster med professionellt och personligt stöd till alla. Det nya arbetssättet där våra medarbetare numera frågar kunderna om de är med i någon av våra ägarorganisationer har starkt bidragit till ökad medlemsnytta. Under 2024 kommer vi därför att fortsätta kommunicera föreningens medlemsförmåner, då vi önskar att fler medlemmar väljer att nyttja föreningens tjänster när behov uppstår. Vi önskar även att fler ska få kunskap om de förmåner som föreningen har att erbjuda.

Fonus ekonomisk förening strävar efter att öka engagemanget bland ägarorganisationerna genom att erbjuda fler och enklare vägar för påverkan samt möjlighet att lämna synpunkter och förbättringsförslag. Konceptet med digitala regionala ägarträffar behålls därför under 2024 då det mottogs väl och uppskattades av deltagarna. Fonusrådens värdskap och informationspass rankades högst i uppföljningen, vilket indikerar att ett av syftena med det nya uppdraget har uppnåtts och att ägarna nu fått ytterligare en kanal in för påverkan.

Utvecklingen av enkla och effektiva metoder för att nominera kandidater, anmäla ombud till stämmor och tillgängliggöra underlagen inför stämmor fortsätter.

Medlemsundersökningar har visat att en del ägare inte upplever sig ha tillräckligt med information om föreningen, affärsverksamheterna och medlemsförmånerna. Kommunikationsprogrammet till den parlamentariska organisationen implementeras och syftar till att öka kännedomen och kunskapsnivån, skapa en löpande informationskanal och uppnå en närmare relation mellan medlemsorganisationerna, föreningen och affärsverksamheterna.

Fonusrådsgruppens arbetsordning utvärderas under första kvartalet 2024. Den upplevda meningsfullheten följs upp från tidigare undersökning, jämte uppföljning från företagsledning och styrelse.

Samarbetet med de förtroendevalda revisorerna fortsätter med regelbundna avstämningar.

Enkätundersökningar, uppföljningar och utvärderingar kommer även fortsättningsvis att ha stor betydelse för att ta hand om ägarnas synpunkter och önskemål och utveckla den parlamentariska verksamheten, såsom kanaler för att utöva påverkan, ägarsammankomster och innehåll i utbildningarna till förtroendevalda. Svarsfrekvensen ökar för varje undersökning, vilket indikerar ökande engagemang och en vilja att föra fram sina åsikter. Att föra fram vad man tycker i enkäter rankas högt av ägarna.

Årligen följs rekommendationsbenägenheten (NPS) upp för att säkerställa att vi har goda relationer med ägarorganisationerna. Resultatet tillställs företagsledningen, föreningsstyrelsen och förtroendevalda revisorer.

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Fonus ekonomisk förening (org. nr 702000-1298), med säte i Stockholm, upprättar härmed årsredovisning för verksamhetsåret 2023 för moderföreningen och koncernen. Beloppen inom parentes avser år 2022.

Företagsidé

"Vi erbjuder prisvärda och hållbara tjänster med professionellt och personligt stöd genom livet och döden för alla".

Vision

"Vi står vid din sida genom livets utmaningar och möjligheter".

Organisation och verksamhet

Koncernen är organiserad i en svensk moderförening, Fonus ekonomisk förening, med de tre helägda svenska dotterbolagen Familjens Jurist i Sverige AB, Begravningsbyrå Momento AB, Fondkistan AB samt Fonus AS och SIBI AS i Norge. I Familjens Jurist i Sverige AB finns de helägda dotterbolagen FJ Juristbyrån i Sverige AB och Juridik till alla i Sverige AB. Begravningsbyrå Momento AB äger dotterbolaget Wikholms Oskarshamns Begravningsbyrå AB medan Fonus AS även inkluderar de två helägda dotterbolagen Wang Nordstrand Begravelsebyrå AS och T S Jacobsen Begravelsebyrå AS samt även Oslo Nöytrale Byråvakt AS, vilket ägs till 88 % av Fonus AS.

Den operativa affärsverksamheten i koncernen är organiserad i tre rörelsedrivande verksamhetsområden: Begravning Sverige, Familjejuridik Sverige samt Begravning Norge. Inom Begravning finns även en egen tillverkningsindustri av kistor med en produktionsenhet i Falköping och en ihopsättningsenhet i Os i Norge, tre mil söder om Bergen.

Fonus är Sveriges största och enda rikstäckande begravningsbyrå och bedrivs via ca 180 kontor. Momentobyråerna i Sverige bedrivs via 36 kontor. Franchiseverksamheten Fondkistan AB bedrivs via 16 kontor i Sverige.

Den norska verksamheten har 24 besökskontor.

Vår juridiska verksamhet Familjens Jurist bedrivs genom 21 egna kontor från Malmö till Umeå samt genom franchisetagare med 19 kontor.

Fonuskoncernen hade under 2023 knappt 900 anställda i medeltal. I tillägg till de affärsdrivande enheterna finns fyra centralt placerade avdelningar; Ekonomi/IT/Fastighet, Marknad, Personal/Hållbarhet & Kvalitet/Kontaktcenter, samt Medlem som är direkt underställda den verkställande direktören. Dessa avdelningars uppgift är att stödja affärsverksamheterna. Koncernen leds av en koncernledning bestående av sju personer. Ledare av koncernledningen är föreningens vd och koncernchef.

Ägare och medlemmar

Vid ingången av året var antalet medlemmar 1 141 och vid utgången 1 125. Fyra har utträtt och 11 har tillkommit samt nio sammanslagningar har skett. Fonus ekonomisk förening ägs av dess medlems-/ägarorganisationer som på olika sätt ges möjlighet till påverkan och insyn i verksamheten. Högsta beslutande organ är föreningsstämman där 69 ombud beslutar för samtliga medlemmars räkning. Ombuden väljs på distriktsstämmorna.

Inom de parlamentariska processerna sker omfattande kommunikation med ägare och förtroendevalda. Under hösten togs en kommunikationsplan fram för att löpande informera ägareorganisationerna och förtroendevalda om aktuella ämnen och händelser inom föreningen, affärsverksamheterna och den parlamentariska organisationen. I slutet av året genomfördes en medlemsundersökning inom alla ägarorganisationer som ett led i att fånga upp synpunkter och önskemål från ägarna kring vägar för påverkan, skapa delaktighet i utformningen av kommande ägarträffar, underlätta nomineringar, mäta medlemsnyttan samt rekommendationsbenägenheten (NPS).

Väsentliga händelser under 2023

Från år 2023 tar vi med oss insikter och vunna erfarenheter med förhoppningen att de ska bidra till en fortsatt fin utveckling. Som kooperativt företag skapar vi nytta för föreningens många medlemmar och kunder, då vi erbjuder prisvärda och hållbara tjänster med professionellt och personligt stöd till alla.

Föreningsstämman beslutade i maj om en ny parlamentarisk organisation med 17 demokratiskt valda fonusråd. Fonusrådens roll är att ge kooperativt stöd till styrelse, huvudkontor och affärsverksamheterna samt ge möjlighet för föreningens 1 125 ägarorganisationer att föra fram synpunkter som kan utveckla och förbättra föreningen. Fonusråden står bland annat som värdar för de årliga ägarträffarna och i sin roll är de en tydlig länk mellan föreningens ägare och verksamheter. Fonus medlemsavdelning bjuder nästintill varje månad in fonusråden till möten där de får information om vad som händer i föreningen och där fonusråden också kan lyfta angelägna frågor i direkt dialog med företagsledning med flera. Den nya parlamentariska organisationen är väldigt positiv och möjliggör en närmare kontakt mellan våra ägarorganisationer och medlemmar än tidigare.

Vi är i en ständig konkurrens där befintliga och nya aktörer inom både juridik- och begravningssektorn gör vad de kan för att vinna kunders förtroenden. Med anledning av att Svenska kyrkan i november 2022 ändrade i kyrkoordningen, och tillåter pastorat och församlingar att bedriva begravningsbyråverksamhet, har vi nu också Kyrkans begravningsbyrå och dess expansion att förhålla oss till. Fonus och Sveriges begravningsbyråers förbund (SBF) har därför tillskrivit Konkurrensverket och uttryckt att Svenska kyrkan, som är av staten utsedd huvudman för begravningsverksamheten, konkurrerar på ojämlika villkor med övriga begravningsbyråbranschen. Vi menar att det inte kan ha varit lagstiftarens mening att det skulle kunna bli så. Det är inte rimligt att Svenska kyrkan parallellt med huvudmannaskapet för begravningsverksamheten tillåts bedriva egen begravningsbyråverksamhet och därav hemställer vi även om en ändring av Begravningslagen. Konkurrensverket har nu inlett en utredning av Kyrkans begravningsbyrå i Håbo församling i Bålsta pastorat. Vi inväntar med stort intresse resultatet av Konkurrensverkets utredning.

Med en växande konkurrens är det glädjande att se att våra marknadsandelar i Sverige har ökat även i år, och att kunderna ger oss fortsatt förtroende. Familjens Jurist och begravningsverksamheten i både Sverige och Norge har trots ett utmanade år, med bland annat mycket hög inflation, levererat bra årsresultat. På koncernnivå landade rörelseresultatet (EBIT) på 10 mkr.

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Positiva rörelseresultat i alla föreningens verksamheter är en förutsättning för en långsiktigt hållbar verksamhet till gagn för föreningens kunder, ägare och medarbetare.

Under det gångna året har två förvärv genomförts. Bygdens begravningsbyrå i Grängesberg samt Fonus begravningsbyrå i Tranås. Den sistnämnda förvärvades från Fonus Öst, den fristående begravningsföreningen i Norrköping. Det är två fina och välrenommerade byråer som redan har bidragit på ett positivt sätt till vår verksamhet. Ambitionen är att fortsätta växa genom förvärv, men också att etablera redan befintliga egna varumärken på nya platser. Vi är också oerhört nyfikna på vad artificiell intelligens (AI) kan tillföra och undersöker hur AI kan bidra till vår utveckling.

Hållbarhet är ständigt med oss i vardagen och våra långsiktiga hållbarhetsmål leder oss i arbetet och omsätts i olika aktiviteter. Den 1 september flyttade föreningens huvudkontor till ny adress i Stockholm, ett trivsammare och mer ändamålsenligt kontor på halverad yta och med en betydligt lägre årlig hyreskostnad än tidigare lokal. Inredningen på det nya kontoret består nästan helt och hållet av återbrukat material och möbler. Våra hållbarhetsmål är samlade i fem huvudområden där strävan är att minska vårt klimatavtryck, vara positiva samhällsaktörer, underlätta hållbara beslut för våra kunder, ställa krav på och vägleda våra leverantörer för ökad hållbarhet samt vårda och utveckla våra medarbetare. Under året har vi bl.a. fokuserat på arbetet med att öka andelen gravsten av nordiskt ursprung samt Familjens Jurists arbete med att lyfta fram barnrättsfrågor vid skilsmässor.

Avslutningsvis känns det fint att få berätta att de nya medlemsförmånerna och det förändrade arbetssättet, där våra medarbetare numera frågar kunderna om de är med i någon av våra ägarorganisationer, starkt har bidragit till ökad medlemsnytta.

För fjärde året i rad genomförde vi ljuständningar i samband med Allhelgonahelgen för de personer som inte själva kan göra det. I år tände vi tillsammans över 27 863 ljus på 1 013 kyrkogårdar och minnesplatser. Nytt för i år var att vi också erbjöd digital ljuständning och totalt tändes 8 954 digitala ljus över hela världen.

Jag och företagsledningen är ödmjukt tacksamma för året som har gått och vi vill tacka alla kunder för deras förtroenden. Vi vill också särskilt lyfta fram och tacka alla fantastiska medarbetare för det fina arbete som de gör varje dag. Det görs mycket bra i verksamheterna och kunderna visar stor uppskattning. Vi har levererat ett fint resultat under ett år med krävande omständigheter. Föreningen är finansiellt stark och vi har en tro på framtiden!

Finansiell översikt

Omsättning och resultat

Koncernens nettoomsättning ökade till 1 407 (1 315) Mkr, vilket motsvarar en ökning med 7,0 % (14,1 %). Försäljningen utanför Sverige uppgick till 107 (105) Mkr. Koncernens rörelseresultat blev 10 (39) Mkr medan resultatet från finansiella poster uppgick till 15 (-12) Mkr. Koncernens resultat före skatt uppgick till 24 (28) Mkr och efter skatt blev årets resultat 20 (17) Mkr. Antalet genomförda begravningar blev 27 983 (27 511).

Investeringar

Under verksamhetsåret fortsatte ett relativt omfattande investeringsprogram, som totalt uppgick till 23 (46) Mkr. Det handlar framför allt om investeringar i kontor, fordon, maskiner och inventarier, förvärvade enheter samt i koncernens IT-system.

Kassaflöde och finansiering

Koncernens kassaflöde från rörelsen före förändringar i rörelsekapitalet uppgick till 35 (71) Mkr. Kassaflödet från förändringen i rörelsekapital var 8 (-13) Mkr. Kassaflödet från den löpande verksamheten blev 26 (58) Mkr. Det totala kassaflödet uppgick till 9 (10) Mkr och likvida medel uppgick vid årsskiftet till 32 (41) Mkr.

Eget kapital

Koncernens egna kapital uppgick vid årets utgång till 416 (397) Mkr. Soliditeten uppgick till 61 (62) %.

Moderföreningen

Moderföreningens nettoomsättning uppgick till 930 (845) Mkr, varav 107 (81) Mkr var koncernintern fakturering. Övriga intäkter uppgick till 5 (5) Mkr, varav 2 (1) Mkr var koncernintern fakturering. Moderföreningens resultat efter finansiella poster var 16 (18) Mkr. Moderföreningens egna kapital uppgick vid årets utgång till 358 (350) Mkr.

Dotterbolagen

Fonus största dotterbolag, Familjens Jurist i Sverige AB, fortsatte att utveckla sin verksamhet. Inklusive dotterbolagen FJ Juristbyrån i Sverige AB och Juridik till alla i Sverige AB ökade nettoomsättningen till 355 (332) Mkr. Rörelseresultatet blev 5 (9) Mkr.

Dotterbolaget Begravningsbyrå Momento AB driver som tidigare ett antal begravningsbyråer under sina egna, lokalt starkt förankrade varumärken. Under året förvärvades Bygdens Begravningsbyrå i Grängesberg. Nettoomsättningen för Momento, inklusive dotterbolag, uppgick till 131 (120) Mkr och rörelseresultatet till 3 (1) Mkr.

Fonus AS, inklusive dotterbolag, redovisade en omsättning om 89 (100) Mkr och ett rörelseresultat på 5 (4) Mkr.

Fondkistan AB, som innehåller en mindre franchiseverksamhet inom begravning, redovisade en omsättning på 0 (0) Mkr och ett rörelseresultat på 0 (0) Mkr.

Kvalitetsarbete

Fonus svenska begravningsverksamhet under varumärket Fonus är certifierad enligt den internationella kvalitetsledningsstandarden SSEN ISO 9001:2015. Certifikatet har utfärdats av Qvalify AB.

Miljöpåverkan

Den verksamhet som bedrivs vid Falköping Träindustri i Falköping är anmälningspliktig i enlighet med miljöbalken. Falköping Träindustri är certifierat enligt miljöledningssystemet SSEN ISO 14001:2015 och gäller tillverkning av kistor och urnor samt distribution av kistor, urnor och övriga produkter för begravningsverksamhet. Certifikatet har utfärdats av RISE Research Institutes of Sweden AB.

Hållbarhetsrapport

Bolaget har för 2023 upprättat en särskild hållbarhetsrapport i enlighet med ÅRL 6 kap 10-14.

Utsikter inför 2024

Under 2024 kommer vi att fortsätta att erbjuda våra kunder prisvärda och hållbara tjänster med professionellt och personligt stöd genom livet och döden för alla. Vi är finansiellt starka och arbetar för att upprätthålla en fortsatt hållbar och lönsam tillväxt till nytta för våra medlemmar och kunder.

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Nyckeltal

Belopp i Mkr	2023	2022	2021	2020	2019
Koncernen					
Summa intäkter	1 420	1 326	1 163	1 157	1 076
Rörelseresultat	10	39	6	30	3
Resultat efter finansiella poster	24	28	29	42	25
Nettoresultat	20	17	23	34	21
Eget kapital	416	397	379	356	323
Balansomslutning exkl. klientmedel	683	642	620	570	518
Balansomslutning inkl. klientmedel	1 921	1 843	1 947	1 621	1 432
Soliditet i %	60,9	61,8	61,1	62,5	62,3
Vinstmarginal i %	1,7	2,1	2,5	3,6	2,4
Avkastning på eget kapital i %	5,9	7,0	7,6	11,8	7,8
Moderföreningen					
Summa intäkter	935	850	767	765	690
Rörelseresultat	-2	28	30	30	-3
Resultat efter finansiella poster	16	18	53	43	20
Nettoresultat	9	3	21	29	15
Eget kapital	358	350	347	327	298
Balansomslutning	520	496	476	444	426
Soliditet i %	72,3	70,6	72,9	73,7	70,0
Vinstmarginal i %	1,8	2,1	6,9	5,7	2,8
Avkastning på eget kapital i %	4,6	5,2	15,3	13,2	6,7

Definition och beräkning av nyckeltal

Soliditet: Redovisat eget kapital och obeskattade reserver minus latent skatt i procent av balansomslutning exkl. klientmedel.
Vinstmarginal: Resultat efter finansiella poster i procent av omsättningen.
Avkastning på eget kapital: Resultat efter finansiella poster i procent av redovisat utgående eget kapital.

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Förslag till resultatdisposition

Belopp i kronor

Styrelsen och verkställande direktören föreslår ordinarie föreningsstämma att Moderföreningens till förfogande stående vinstmedel;

Balanserad vinst	197 432 957
Årets resultat	8 520 234
Summa	**205 953 191**

disponeras enligt följande:

- utdelning 4 % på medlemsinsatser	602 983
- till bundna reserver	0
- i ny räkning balanseras	205 350 209
Summa	**205 953 191**

Förändring eget kapital

	Koncernen			Moderföreningen		
Belopp i Tkr	**Bundet eget kapital**	**Fritt eget kapital**	**Totalt eget kapital**	**Bundet eget kapital**	**Fritt eget kapital**	**Totalt eget kapital**
Ingående balans 2022-01-01	*161 235*	*217 990*	***379 225***	*142 437*	*204 755*	***347 192***
Förändring medlemsinsatser	955	0	**955**	955	0	**955**
Lämnad utdelning	0	-564	**-564**	0	-564	**-564**
Försäljning dotterbolag	0	0	**0**	0	0	**0**
Fond för utvecklingsutgifter	6 766	-6 766	**0**	11 010	-11 010	**0**
Omräkningsdifferens	-25	217	**192**	0	0	**0**
Årets resultat	0	17 219	**17 219**	0	2 764	**2 764**
Utgående balans 2022-12-31	**168 931**	**228 096**	**397 027**	**154 402**	**195 945**	**350 347**
Ingående balans 2023-01-01	*168 931*	*228 096*	***397 027***	*154 402*	*195 945*	***350 347***
Förändring medlemsinsatser	79	0	**79**	79	0	**79**
Lämnad utdelning	0	-571	**-571**	0	-571	**-571**
Försäljning dotterbolag	0	-826	**-826**	0	0	**0**
Fond för utvecklingsutgifter	-4 695	4 695	**0**	-2 058	2 058	**0**
Omräkningsdifferens	22	-248	**-226**	0	0	**0**
Årets resultat	0	20 489	**20 489**	0	8 520	**8 520**
Utgående balans 2023-12-31	**164 337**	**251 636**	**415 973**	**152 423**	**205 953**	**358 375**

Koncernens och moderföreningens resultat och ställning framgår av efterföljande redovisningshandlingar.

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Koncernens resultaträkning

Belopp i Tkr	Not	2023	2022
Nettoomsättning	3	1 407 160	1 314 895
Övriga rörelseintäkter	4	12 607	11 090
Summa intäkter		**1 419 767**	**1 325 985**
Rörelsens kostnader			
Råvaror, förnödenheter och handelsvaror		-354 858	-323 083
Övriga externa kostnader	5, 6	-317 664	-297 491
Personalkostnader	7	-688 408	-613 292
Av- och nedskrivningar materiella- och imm. anläggningstillgångar	8	-48 682	-52 444
Övriga rörelsekostnader	9	-397	-209
Summa rörelsekostnader		**-1 410 009**	**-1 286 519**
Rörelseresultat		**9 758**	**39 466**
Resultat från finansiella investeringar			
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	10	15 815	-12 301
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	11	4 926	2 121
Räntekostnader och liknande resultatposter	12	-6 028	-1 558
Summa resultat från finansiella poster		**14 712**	**-11 738**
Resultat efter finansiella poster		**24 471**	**27 728**
Minoritetens andel i resultatet		40	-21
Skatt på årets resultat	14	-4 022	-10 488
Årets resultat		**20 489**	**17 219**

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Koncernens balansräkning

Belopp i Tkr	Not	2023-12-31	2022-12-31
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Goodwill	15	14 940	25 694
Hyresrätter	15	53	356
Balanserade utvecklingsarbeten, licenser och liknande rättigheter	15	*51 352*	*50 888*
Immateriella anläggningstillgångar		*66 346*	*76 937*
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader, mark och markanläggningar	16	7 362	7 326
Maskiner, tekniska anläggningar och inventarier	17	34 169	38 595
Förbättringsutgifter på annans fastighet	17	8 453	8 473
Leasade tillgångar	5	42 646	39 782
Materiella anläggningstillgångar		*92 631*	*94 177*
Finansiella anläggningstillgångar			
Långfristiga värdepappersinnehav	21	138 944	120 501
Andelar i intressebolag	20	4	4
Andra långfristiga fordringar	22	3 563	1 611
Uppskjuten skattefordran	14	308	1 181
Finansiella anläggningstillgångar		*142 818*	*123 297*
Summa anläggningstillgångar		**301 795**	**294 411**
Omsättningstillgångar			
Varulager			
Färdiga varor och handelsvaror		32 159	30 485
Råvaror och förnödenheter		17 112	12 800
Varulager		*49 271*	*43 285*
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		145 418	123 947
Övriga fordringar		17 072	18 640
Aktuella skattefordringar		2 958	0
Upparbetad ej fakturerad intäkt		80 455	75 262
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	23	53 790	45 793
Kortfristiga fordringar		*299 693*	*263 642*
Innestående klientmedel		1 237 706	1 201 474
Kassa och bank		32 068	40 611
Likvida medel och klientmedel		*1 269 774*	*1 242 085*
Summa omsättningstillgångar		**1 618 739**	**1 549 012**
Summa tillgångar		**1 920 533**	**1 843 424**

Belopp i Tkr	Not	2023-12-31	2022-12-31
Eget kapital och skulder			
Medlemsinsatser		15 128	15 049
Reservfond		119 741	119 719
Fond för utvecklingsutgifter	24	29 468	34 163
Summa bundet eget kapital		*164 337*	*168 931*
Fusionsresultat		37	40
Balanserat resultat		231 109	210 771
Minoritetsintresse		20	66
Årets resultat		20 489	17 219
Summa fritt eget kapital		*251 656*	*228 096*
Summa eget kapital		**415 993**	**397 027**
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		4 111	3 885
Övriga avsättningar	25	112	756
Uppskjuten skatt	14	9 445	7 451
Summa avsättningar		**13 668**	**12 092**
Långfristiga skulder			
Skuld leasingkontrakt		42 646	39 782
Räntebärande långfristiga skulder	26	616	370
Summa långfristiga skulder		**43 262**	**40 152**
Kortfristiga skulder			
Innestående klientmedel		1 237 702	1 201 474
Leverantörsskulder		79 643	63 515
Aktuella skatteskulder		0	1 440
Övriga kortfristiga skulder		56 378	52 263
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	28	73 887	75 460
Summa kortfristiga skulder		**1 447 611**	**1 394 152**
Summa eget kapital och skulder		**1 920 533**	**1 843 424**

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Koncernens kassaflödesanalys

Belopp i Tkr	Not	2023	2022
Resultat efter finansnetto		24 471	27 728
Justeringar för poster som ej ingår i kassaflödet	30	24 972	49 345
Betald skatt		-14 892	-6 225
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar i rörelsekapitalet		**34 551**	**70 849**
Förändring rörelsekapital			
Varulager		-11 178	-12 336
Kundfordringar		-21 471	-13 734
Övriga kortfristiga fordringar		-6 429	6 225
Leverantörsskulder		16 128	6 952
Övriga kortfristiga skulder		14 842	191
Summa rörelsekapitalförändringar		**-8 108**	**-12 702**
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**26 443**	**58 147**
Investeringsverksamheten			
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		-13 241	-33 079
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-10 287	-19 528
Förlust/vinst avyttrade tillgångar		62	0
Leasade tillgångar		-2 864	-5 490
Långfristiga placeringar		-18 443	-4 599
Förvärv/avyttring övriga finansiella anläggningstillgångar		-1 952	-357
Summa investeringsverksamheten		**-46 723**	**-63 053**
Kassaflöde efter investeringsverksamheten		**-20 280**	**-4 907**
Finansieringsverksamheten			
Förändring medlemsinsatser		82	955
Utdelning		-571	-564
Omräkningseffekter		-737	130
Köp/försäljning av dotterbolag		677	0
Förändring räntebärande fordringar/skulder		12 286	-5 546
Summa finansieringsverksamhet		**11 738**	**-5 025**
Årets kassaflöde		**-8 543**	**-9 932**
Specifikation av likvida medel			
Likvida medel vid årets början		40 611	50 543
Årets kassaflöde		-8 543	-9 932
Likvida medel vid årets utgång		**32 068**	**40 611**

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Moderföreningens resultaträkning

Belopp i Tkr	**Not**	**2023**	**2022**
Nettoomsättning	3, 31	930 161	844 694
Övriga rörelseintäkter	4	4 761	5 247
Summa intäkter		**934 922**	**849 941**
Rörelsens kostnader			
Råvaror, förnödenheter och handelsvaror		-282 986	-256 154
Övriga externa kostnader	5, 6	-220 698	-204 130
Personalkostnader	7	-416 400	-347 801
Av- och nedskrivningar materiella- och imm. anläggningstillgångar	8	-16 213	-13 420
Övriga rörelsekostnader	9	-320	-206
Summa rörelsekostnader		**-936 617**	**-821 711**
Rörelseresultat		**-1 696**	**28 229**
Resultat från finansiella investeringar			
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	10	15 815	-12 301
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	11	6 238	3 027
Räntekostnader och liknande resultatposter	12	-3 921	-710
Summa resultat från finansiella poster		**18 132**	**-9 984**
Resultat efter finansiella poster		**16 436**	**18 245**
Bokslutsdispositioner	13	-8 118	-9 815
Resultat före skatt		**8 319**	**8 430**
Skatt på årets resultat	14	202	-5 666
Årets resultat		**8 520**	**2 764**

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Moderföreningens balansräkning

Belopp i Tkr	Not	2023-12-31	2022-12-31
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Dataprogram	15	25 664	23 335
Hyresrätter	15	30	326
Goodwill	15	0	0
Immateriella anläggningstillgångar		*25 694*	*23 661*
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader, mark och mark-anläggningar	16	1 897	1 809
Maskiner, tekniska anläggningar och inventarier	17	25 746	31 155
Förbättringsutgifter på annans fastighet	17	5 672	6 262
Materiella anläggningstillgångar		*33 315*	*39 226*
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i koncernföretag	18	43 702	33 892
Fordringar hos koncernföretag	19	54 234	64 680
Andra långfristiga värdepappers-innehav	21	138 789	120 346
Andra långfristiga fordringar	22	1 834	334
Finansiella anläggningstillgångar		*238 559*	*219 252*
Summa anläggningstillgångar		**297 568**	**282 139**
Omsättningstillgångar			
Varulager			
Färdiga varor och handelsvaror		26 688	24 502
Råvaror och förnödenheter		17 112	12 800
Varulager		*43 799*	*37 302*
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		79 041	67 847
Fordran koncernbolag		40 199	51 821
Övriga fordringar		11 899	11 170
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	23	31 283	24 751
Kortfristiga fordringar		*162 422*	*155 589*
Likvida medel			
Kassa och bank		16 079	21 435
Likvida medel		*16 079*	*21 435*
Summa omsättningstillgångar		**222 300**	**214 326**
Summa tillgångar		**519 868**	**496 465**

Belopp i Tkr	Not	2023-12-31	2022-12-31
Eget kapital och skulder			
Bundna reserver			
Medlemsinsatser		15 128	15 049
Reservfond		119 724	119 724
Fond för utvecklingsutgifter	24	17 571	19 629
Summa bundet eget kapital		**152 423**	**154 402**
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		197 433	193 180
Årets resultat		8 520	2 765
Summa fritt eget kapital		*205 953*	*195 945*
Summa eget kapital		**358 376**	**350 347**
Obeskattade reserver		**29 018**	**20 900**
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		4 111	3 885
Uppskjuten skatt	14	983	1 186
Övriga avsättningar	25	112	756
Summa avsättningar		**5 205**	**5 827**
Kortfristiga skulder			
Förskott från kunder		1 964	1 411
Leverantörsskulder		57 919	47 166
Skuld koncernbolag		0	0
Aktuella skatteskulder		1 173	3 453
Övriga skulder - räntefria		26 828	24 266
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	28	39 385	43 095
Summa kortfristiga skulder		**127 268**	**119 391**
Summa eget kapital och skulder		**519 868**	**496 465**

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Moderföreningens kassaflödesanalys

Belopp i Tkr	Not	2023	2022
Resultat efter finansiella poster		16 436	18 245
Justeringar för poster som ej ingår i kassaflödet	30	4 764	29 873
Koncernbidrag		0	-1 500
Årets skatt		-14 516	-5 666
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar i rörelsekapitalet		**6 685**	**40 952**
Förändring rörelsekapital			
Varulager		-6 497	-5 610
Kundfordringar		-15 167	-8 650
Övriga kortfristiga fordringar		-7 261	-19 960
Leverantörsskulder		10 525	7 212
Övriga räntefria skulder		11 842	38 685
Summa rörelsekapitalförändringar		**-6 558**	**11 677**
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**127**	**52 629**
Investeringsverksamheten			
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		-8 019	-13 564
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-4 317	-9 898
Långfristiga placeringar		-18 443	-4 599
Förvärv/försäjning av dotterbolag		-9 810	-8 008
Övriga finansiella anläggningstillgångar		-1 500	4 058
Summa investeringsverksamheten		**-42 088**	**-32 011**
Kassaflöde efter investeringsverksamheten		**-41 961**	**20 619**
Finansieringsverksamheten			
Förändring medlemsinsatser		79	955
Utdelning		-571	-564
Förändring räntebärande tillgångar, orealiserade		10 828	-16346
Förändring räntebärande fordringar		26 269	-20 929
Summa finansieringsverksamhet		**36 605**	**-36 884**
Årets kassaflöde		**-5 356**	**-16 265**
Specifikation av likvida medel exkl. klientmedel			
Likvida medel vid årets början		21 435	37 700
Årets kassaflöde		-5 356	-16 265
Likvida medel vid årets utgång		**16 079**	**21 435**

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Noter till redovisningen

Redovisnings- och värderingsprinciper

Koncernens och moderföreningens finansiella rapporter har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Samtliga belopp redovisas i tusental svenska kronor (Tkr), om ej annat anges. Monetära tillgångs- och skuldposter i utländsk valuta värderas till balansdagens kurs. Transaktioner i utländsk valuta omräknas enligt transaktionsdagens avistakurs. Tillämpade principer är oförändrade jämfört med föregående år.

Koncernredovisning

Koncernredovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden. Denna innebär att det förvärvade dotterbolagets tillgångar och skulder redovisas till marknadsvärden enligt en upprättad förvärvsanalys. Dotterföretag är alla företag i vilka koncernen har rätten att utforma företagets finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Resultat för dotterföretag som förvärvats eller avyttrats under året redovisas från det datum förvärvet äger rum alternativt till det datum avyttringen träder i kraft, enligt vad som är tillämpligt. Koncerninterna transaktioner och balansposter elimineras i sin helhet vid konsolidering, inklusive orealiserade vinster och förluster på transaktioner mellan koncernföretagen. I de fall orealiserade förluster på koncerninterna tillgångar återförs vid konsolidering prövas även den underliggande tillgångens nedskrivningsbehov utifrån ett koncernperspektiv. Koncernredovisningen omfattar de helägda dotterbolagen Begravningsbyrå Momento AB, Familjens Jurist i Sverige AB, Fondkistan AB samt Fonus AS, samtliga inklusive i förekommande fall dotterbolag.

Omräkning av utländska dotterbolag
Dagskursmetoden tillämpas för valutaomräkning av resultat- och balansräkningar i självständiga utlandsverksamheter. Dagskursmetoden innebär att samtliga tillgångar, avsättningar och skulder omräknas till balansdagens kurs och att samtliga poster i resultaträkningen omräknas till genomsnittskurs. Uppkomna kursdifferenser förs direkt till eget kapital.

Värderingsprinciper resultaträkningen

Intäkter
Intäkter uppkommer från försäljningen av varor och utförandet av tjänster och redovisas i posten Nettoomsättning. Intäkter värderas till det verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas för varor som levererats och tjänster som utförts, det vill säga till försäljningspris exklusive handelsrabatter, mängdrabatter och liknande prisavdrag samt mervärdesskatt. Belopp som erhålls för annans räkning ingår inte i koncernens intäkter. Tjänsteuppdrag på löpande räkning intäktsredovisas i takt med att arbetet utförs och material levereras eller förbrukas. Tjänsteuppdrag till fast pris avseende juridiska uppdrag redovisas enligt principen om successiv vinstavräkning, innebärande att intäktsredovisning sker enligt uppdragens respektive färdigställandegrad. Färdigställandegraden för uppdrag till fast pris enligt successiv vinstavräkning baseras på utfört arbete.

Leasing
Samtliga leasingavgifter avseende finansiella och operationella leasingavtal kostnadsförs linjärt över leasingperioden i juridisk person. Finansiella leasingavtal redovisas som tillgång och skuld i koncernredovisningen. Tillgången och skulden redovisas vid leasingavtalets början till det lägsta av den leasade tillgångens verkliga värde och nuvärdet av minimileasingavgifterna. Minimileaseavgifter fördelas mellan ränta och amortering efter första redovisningstillfället. Tillgången skrivs av linjärt under leasingperioden.

Koncernbidrag
Moderbolaget redovisar erhållna/lämnade koncernbidrag som bokslutsdisposition i juridisk person.

Värderingsprinciper balansräkningen

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Immateriella anläggningstillgångar
Immateriella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade av- och nedskrivningar.

Goodwill
Koncernmässig goodwill uppkommer när anskaffningsvärdet vid förvärv av andelar i dotterföretag överstiger det verkliga värdet på det förvärvade företagets identifierbara nettotillgångar. Bolagsmässig goodwill uppkommer när anskaffningsvärdet vid förvärv av rörelse (inkråmsförvärv) överstiger det verkliga värdet på den förvärvade rörelsens identifierbara nettotillgångar. Goodwill redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuell nedskrivning.

Balanserade utvecklingsutgifter
Utgifter som är direkt hänförliga till utvecklingsfasen i ett projekt redovisas som immateriell tillgång förutsatt att de uppfyller en rad kriterier, såsom att det är tekniskt möjligt och bolaget har för avsikt att färdigställa och använda tillgången, att det är sannolikt att tillgången kommer att generera framtida ekonomiska fördelar, att det finns tillräckliga förutsättningar och resurser för att färdigställa och använda tillgången. Motsvarande belopp har överförts till fond för utvecklingsutgifter. Upplösning sker därefter i takt med att tillgången skrivs av.

Avskrivningsprinciper för immateriella anläggningstillgångar
Avskrivningar enligt plan baseras på ursprungliga anskaffningsvärden minskat med eventuella restvärden. Avskrivningarna sker linjärt över tillgångens nyttjandeperiod och redovisas som kostnad i resultaträkningen.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Hyresrätter	5 år
Goodwill	5 år
Balanserade utvecklingsarbeten, licenser och liknande rättigheter	5 år

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Materiella anläggningstillgångar
Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella ackumulerade nedskrivingar. Anskaffningsvärdet inbegriper inköpspriset, kostnader som direkt kan hänföras till förvärvet och utgifter för att iordningställa tillgången fram till dess att den är färdig att sättas i bruk. Tillkommande utgifter läggs till tillgångens redovisade värde eller redovisas som separat tillgång, beroende på vilket som är lämpligt, endast då det är sannolikt att de framtida ekonomiska förmåner som är förknippade med tillgången kommer koncernen tillgodo och tillgångens anskaffningsvärde kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra former av reparationer och underhåll redovisas som kostnader i resultaträkningen då de uppkommer.

Fastigheter
Rörelsefastigheter är fastigheter vilka innehas för att brukas som kontor, fabrik eller lager i koncernens egen rörelse. Fastigheter redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade av- och nedskrivningar. Hyresintäkter från rörelsefastigheterna redovisas under övriga intäkter. Tillkommande utgifter läggs till tillgångens redovisade värde eller redovisas som separat tillgång, beroende på vilket som är lämpligt, endast då det är sannolikt att de framtida ekonomiska förmåner som är förknippade med tillgången kommer koncernen tillgodo och tillgångens anskaffningsvärde kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra former av reparationer och underhåll redovisas som kostnader i resultaträkningen då de uppkommer. Koncernen tillämpar komponentavskrivning där varje tillgång med större värde och skillnader i förbrukning fördelas på ett antal komponenter och skrivs av utifrån respektive nyttjandeperiod.

Avskrivningsprinciper för materiella anläggningstillgångar
Avskrivningar enligt plan baseras på ursprungliga anskaffningsvärden minskat med beräknat restvärde. Avskrivningar sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Byggnader	25-50 år
Byggnadsinventarier	10 år
Maskiner och inventarier, inkl fordon	5 år
Förbättringsutgifter på annans fastighet	5 år

Fordringar
Fordringar är redovisade till anskaffningsvärde minskat med eventuell nedskrivning.

Varulager
Varulager värderas enligt lägsta värdets princip, det vill säga till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Anskaffningsvärdet inkluderar alla utgifter som är hänförliga till tillverkningsprocessen samt lämplig andel av tillhörande tillverkningsomkostnader, baserat på normal kapacitet. Anskaffningsvärdet beräknas enligt först in, först ut-principen. Nettoförsäljningsvärdet är det uppskattade pris som varan kan säljas för enligt villkor som är normala i verksamheten minskat med eventuella tillämpliga försäljningskostnader som direkt kan hänföras till försäljningstransaktionen.

Finansiella tillgångar och skulder
Moderföreningen innehar en långfristig värdeportfölj som förvaltas av Robur och den redovisas till marknadsvärde per balansdagen.

Skatt
Total skatt utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Skatter redovisas i resultaträkningen utom då underliggande transaktion redovisas direkt mot eget kapital varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i eget kapital. Aktuell skatt är skatt som skall betalas eller erhållas avseende aktuellt år. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder. Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder.

Offentliga bidrag
Koncernen erhåller lönebidrag i form av arbetsmarknadsstöd. Bidrag erhålls i efterskott och redovisas i samband med att den anställde erhållit lön.

Ersättning till anställda
Ersättningar till anställda i form av löner, betald semester, betald sjukfrånvaro med mera samt pensioner redovisas i takt med intjänandet. Beträffande pensioner och andra ersättningar efter avslutad anställning klassificeras dessa som avgiftsbestämda pensionsplaner och redovisas som en kostnad. För ytterligare information om ersättningar till anställda hänvisas till not 7.

Pension
I moderföreningen och koncernen finns både förmånsbestämda och premiebestämda pensionsplaner för de anställda. Förmånsbestämda pensionsutfästelser tryggas genom stiftelsen KP Pension & Försäkring. Premiebestämda pensionsplaner tryggas via Pensionsvalet, Collectum, Forsekringsselskapet Storebrand och Sparebank1 Forsikring. Förmånsbestämda pensioner redovisas enligt förenklingsregeln som en kostnad när pensionspremien betalas in.

Avsättningar
Avsättningar redovisas i balansräkningen när bolaget har ett legalt eller informellt åtagande som en följd av en inträffad händelse och när det är troligt att ett utflöde av resurser krävs för att reglera åtagandet. Dessutom ska en tillförlitlig uppskattning av beloppet kunna göras. Avsättning redovisas med det belopp som motsvarar den bästa uppskattningen av den utbetalning som krävs för att reglera åtagandet.

Nedskrivningar
Vid varje balansdag prövar koncernen ifall det föreligger en indikation på att en nedskrivning behöver göras för anläggningstillgångens redovisade värde. Nedskrivningsbehov vid en nedskrivningsprövning föreligger när återvinningsvärdet har ett bestående lägre värde än redovisat värde.

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Uppskattningar och bedömningar

När finansiella rapporter upprättas måste styrelsen och den verkställande direktören i enlighet med tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper göra vissa uppskattningar, bedömningar och antaganden som påverkar redovisningen och värdering av tillgångar, avsättningar, skulder, intäkter och kostnader. De områden där sådana uppskattningar och bedömningar kan ha stor betydelse för koncernen, och som därmed kan påverka resultat- och balansräkningarna i framtiden, beskrivs nedan.

Redovisning av uppskjutna skattefordringar

Bedömningen av i vilken omfattning uppskjutna skattefordringar kan redovisas baseras på en bedömning av sannolikheten av företagets framtida skattepliktiga intäkter mot vilka uppskjutna skattefordringar kan utnyttjas. Dessutom krävs väsentliga överväganden vid bedömning av effekten av vissa rättsliga och ekonomiska begränsningar eller osäkerheter i olika jurisdiktioner.

Bedömning av osäkra fordringar

Kundfordringar värderas till det kassaflöde som förväntas inflyta till företaget. Därmed görs en detaljerad och objektiv genomgång av alla utestående belopp på balansdagen.

Bedömning av tidlagret

Inom juristverksamheten finns ett tidlagersaldo avseende utförda men ej fakturerade juristtjänster. Det finns en intern process att löpande bedöma tidlagrets värde utifrån förväntat kassaflöde. Denna uppskattning kring eventuellt nedskrivningsbehov är baserade på respektive handläggares bedömningar utifrån gällande avtal och erfarenhet.

Bedömning av goodwill

Värdet av goodwill bedöms utifrån det framtida kassaflödet från det förvärvade dotterbolaget eller den förvärvade rörelsen.

Nettoomsättning per verksamhetsgren

	Koncernen		Moderföreningen	
	2023	**2022**	**2023**	**2022**
Begravning	1 051 854	982 783	847 116	786 898
Juridik	355 306	332 112	6 498	3 729
Vidarefakturerade kostnader	-	-	8 436	6 012
Management Fee	-	-	68 111	47 523
Nettoomsättning	**1 407 160**	**1 314 895**	**930 161**	**844 161**

Offentliga bidrag

I posten Övriga rörelseintäkter ingår offentliga bidrag avseende lönebidrag på 1 545 (1 295) i koncernen, 1 145 (848) i moderföreningen.

Leasingavgifter och hyror

	Koncernen		Moderföreningen	
	2023	**2022**	**2023**	**2022**
Årets kostnadsförda utgifter för leasing	13 595	11 481	13 595	11 481
Årets kostnadsförda utgifter för hyror	81 279	74 141	48 608	44 867
Summa utgifter för leasing och hyror	**94 874**	**85 622**	**62 203**	**56 348**

Summan av framtida minimileaseavgifter per balansdagen avseende icke uppsägningsbara finansiella leasingavtal:

- förfaller inom 1 år	12 192	11 321	0	0
- förfaller inom 2–5 år	24 410	22 763	0	0
- förfaller efter 5 år	6 044	5 698	0	0

Summan av framtida minimileaseavgifter per balansdagen avseende icke uppsägningsbara operationella hyres och leasingavtal:

- förfaller inom 1 år	70 924	71 975	46 825	46 687
- förfaller inom 2–5 år	97 356	116 433	70 042	78 322
- förfaller efter 5 år	1 798	5 357	1 654	5 357

Moderföreningen har främst utgifter för dels leasing av fordonspark och dels lokalhyror. Moderföreningen är även innehavare av hyresavtal som vidareuthyrs till dotterbolag. Alla leasingavtal redovisas som operationella avtal i juridisk person. Föreningens leasing av fordonspark redovisas som finansiell leasing i koncernen.

Ersättning till revisorer

	Koncernen		Moderföreningen	
	2023	**2022**	**2023**	**2022**
Revisionsuppdraget	1 774	1 746	483	456
Övriga uppdrag	16	20	9	15
Summa ersättning till revisorer	**1 790**	**1 766**	**492**	**471**

Med revisionsuppdrag avses revisors arbete för den lagstadgade revisionen samt olika typer av kvalitetssäkringstjänster. Övriga uppdrag är sådant som inte ingår i revisionsuppdrag, exempelvis skatterådgivning och redovisningstjänster.

Under året har koncernen i Sverige anlitat revisionsbyrån KPMG AB. I Norge har Sibi AS anlitat Bergen Revisjon AS och Fonus AS har anlitat Crowe Partner Revisjon AS.

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Anställda och löner

	Koncernen		Moderföreningen	
	2023	**2022**	**2023**	**2022**
Verksamheten i Sverige				
Medelantal anställda	842	874	535	531
– varav män	*281*	*268*	*203*	*189*
Löner och ersättningar	418 403	390 513	252 251	227 743
– varav till styrelsen och vd	*5 462*	*7 933*	*3 549*	*5 987*
Sociala kostnader	219 868	185 080	147 307	113 635
– varav pensionskostnader övriga anställda	*68 071*	*49 151*	*52 951*	*33 742*
– varav pensionskostnader styrelse och vd	*764*	*1 702*	*367*	*1 332*
Verksamheten i Norge				
Medelantal anställda	33	30	0	0
– varav män	*15*	*14*	0	0
Löner och ersättningar	21 410	24 262	0	0
– varav till styrelsen och vd	*1 611*	*1 648*	0	0
Sociala kostnader	5 688	5 803	0	0
– varav pensionskostnader övriga anställda	*2 104*	*1 861*	0	0
– varav pensionskostnader styrelse och vd	49	0	0	0
Totalt				
Medelantal anställda	875	904	535	531
– varav män	*296*	*282*	*203*	*189*
Löner och ersättningar	439 812	414 774	252 251	227 743
– varav till styrelsen och vd	*7 073*	*9 581*	*3 549*	*5 987*
Sociala kostnader	225 556	190 883	147 307	113 635
– varav pensionskostnader övriga anställda	*70 175*	*51 011*	*52 951*	*33 742*
– varav pensionskostnader styrelse och vd	*813*	*1 702*	*367*	*1 332*

Pensioner i moderföreningen
I koncernen och moderföreningen finns både förmånsbestämda och avgiftsbestämda pensionsplaner för de anställda. Moderföreningen tryggar sina förmånsbestämda pensionsutfästelser genom stiftelsen KP Pension & Försäkring. Det årliga pensionsinbetalningsbeloppet påverkas av utvecklingen under året på den finansiella marknaden då pensionskapitalet är placerat i en mix av räntebärande och aktierelaterade värdepapper. Pensionsfonden uppgick vid årsskiftet till 395 010 (355 450).

Anställningsvillkor för vd i moderföreningen
Vd har vid uppsägning från föreningens sida 6 månaders uppsägningstid samt ett avgångsvederlag om 12 månadslöner. Vid egen uppsägning är uppsägningstiden 6 månader. Vd tillförsäkras pensionsförmån genom premiebaserad avtalspension. Premien utgör enligt avtal 35 procent av den månatliga pensionsgrundande kontanta lönen för 2023. Pensionsåldern är 65 år.

Könsfördelning styrelse och ledning

	Moderföreningen	
	2023	**2022**
Styrelse		
Kvinnor (antal)	6	6
Män (antal)	6	6
Ledning inklusive vd:		
Kvinnor (antal)	4	4
Män (antal)	3	3

Löner och andra ersättningar samt pensionskostnader till koncernchef

	2023	**2022**
Löner	2 546	5 987
Ersättningar	0	0
Pensioner	367	1 332

Vid koncernchefens uppsägning gäller en uppsägningstid om 6 månader. Vid uppsägning från föreningens sida gäller en uppsägningstid om 6 månader samt ett avgångsvederlag om 12 månadslöner.

Avskrivningar och nedskrivningar

	Koncernen		Moderföreningen	
	2023	**2022**	**2023**	**2022**
Avskrivningar				
Goodwill	9 795	11 069	0	37
Hyresrätter	302	346	296	342
Dataprogram och aktiverade utvecklingskostnader	13 432	9 869	6 842	4 655
Byggnader och markanläggningar	125	127	73	75
Maskiner och inventarier	12 720	12 249	9 002	6 611
Förbättringar på annans fastighet	679	1 700	0	1 700
Leasade tillgångar	11 629	11 217	0	0
Summa avskrivningar	**48 682**	**46 576**	**16 213**	**13 420**
Nedskrivningar				
Dataprogram och aktiverade utvecklingskostnader	0	0	0	0
Goodwill	0	5 867	0	0
Summa nedskrivningar	**0**	**5 867**	**0**	**0**
Summa avskrivningar och nedskrivningar	**48 682**	**52 443**	**16 213**	**13 420**

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Övriga rörelsekostnader

	Koncernen		Moderföreningen	
	2023	**2022**	**2023**	**2022**
Valutakursförluster på fordringar och skulder av rörelsekaraktär	-327	-209	-320	-206
Förlust vid avyttring av immateriella och materiella anläggningstillgångar	-70	0	0	0
Summa övriga rörelsekostnader	**-397**	**-209**	**-320**	**-206**

Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar

	Koncernen		Moderföreningen	
	2023	**2022**	**2023**	**2022**
Resultat av långfristiga placeringar	15 815	-12 301	15 815	-12 301
Summa resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	**15 815**	**-12 301**	**15 815**	**-12 301**

Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

	Koncernen		Moderföreningen	
	2023	**2022**	**2023**	**2022**
Ränteintäkter från koncernbolag	0	0	2 295	1 467
Övriga ränteintäkter	4 926	2 121	3 943	1 559
Summa ränteintäkter och liknande resultatposter	**4 926**	**2 121**	**6 238**	**3 027**

Räntekostnader och liknande resultatposter

	Koncernen		Moderföreningen	
	2023	**2022**	**2023**	**2022**
Övriga räntekostnader	-6 028	-1 558	-3 921	-710
Summa räntekostnader	**-6 028**	**-1 558**	**-3 921**	**-710**

Bokslutsdispositioner

	Moderföreningen	
	2023	**2022**
Lämnade koncernbidrag	0	-1 500
Avsättningar till periodiseringsfond	0	-8 315
Återföring av periodiseringsfond	3 190	0
Ack överavskrivningar	-11 308	0
Summa bokslutsdispositioner	**-8 118**	**-9 815**

Skatt på årets resultat

	Koncernen		Moderföreningen	
	2023	**2022**	**2023**	**2022**
Resultat före skatt	24 471	27 628	16 436	18 245
Skatt på årets resultat	-2 118	-7 081	-2	-5 368
Justering av tidigare års skatt	-16	-48	0	-48
Summa aktuell skatt	**-2 134**	**-7 129**	**-2**	**-5 416**
Aktuell skatt	-2 134	-7 129	-2	-5 417
Förändring skattemässiga underskottsavdrag	0	112	0	0
Förändring av temporära skillnader	-1 887	-3 358	203	-249
Summa skatt på årets resultat	**-4 022**	**-10 487**	**202**	**-5 666**
Uppskjuten skatte-fordran/skuld				
Temporära skillnader skatt	308	1 181	0	0
Temporära skillnader anläggningstillgångar	-983	-1 186	-983	-1 186
Temporära skillnader periodiseringsfond	-7 579	-5 313	0	0
Utgående balans	**-8 561**	**-6 499**	**-983**	**-1 186**

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Immateriella anläggningstillgångar

	Koncernen		Moderföreningen	
	Goodwill	**Hyresrätter**	**Goodwill**	**Hyresrätter**
Ingående anskaffningsvärde	100 828	2 704	2 185	2 670
Årets inköp	350	0	0	0
Omräkningsdifferens	-1 559	0	0	0
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	*99 619*	*2 704*	*2 185*	*2 670*
Ingående avskrivningar	-68 067	-2 348	-2 185	-2 344
Årets avskrivningar	-9 795	-302	0	-296
Omräkningsdifferens	250	0	0	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	*-77 612*	*-2 650*	*-2 185*	*-2 640*
Ingående nedskrivningar	-7 067	0	0	0
Årets nedskrivningar	0	0	0	0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	*-7 067*	*0*	*0*	*0*
Utgående planenligt restvärde	**14 940**	**53**	**0**	**30**

	Koncernen	Moderföreningen
	Dataprogram	**Dataprogram**
Ingående anskaffningsvärde	113 295	60 564
Årets inköp	24 171	11 580
Omklassificering	-12 564	-3 561
Omräkningsdifferens	-152	0
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	*124 750*	*68 582*
Ingående avskrivningar	-59 901	-34 722
Årets avskrivningar	2 420	-6 842
Omklassificering	-13 562	1 153
Omräkningsdifferens	151	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	*-70 891*	*-40 411*
Ingående nedskrivningar	-2 507	-2 507
Årets nedskrivningar	0	0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	*-2 507*	*-2 507*
Utgående planenligt restvärde	**51 352**	**25 664**

Byggnader, mark och markanläggningar

	Koncernen	
	Byggnader	**Mark & markanl.**
Ingående anskaffningsvärde	23 485	5 838
Årets inköp	161	0
Omräkningsdifferens	-25	0
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	*23 621*	*5 838*
Ingående avskrivningar	-21 073	-899
Årets avskrivningar	-125	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	*-21 198*	*-899*
Utgående planenligt restvärde	**2 423**	**4 939**

	Moderföreningen	
	Byggnader	**Mark & markanl.**
Ingående anskaffningsvärde	21 076	1 635
Årets inköp	161	0
Utgående ack. anskaffningsvärde	*21 237*	*1 635*
Ingående avskrivningar	-20 071	-830
Årets avskrivningar	-73	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	*-20 145*	*-830*
Utgående planenligt restvärde	**1 092**	**805**

Fastigheterna har ett taxeringsvärde om sammanlagt 25 Mkr.

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Maskiner och inventarier samt förbättringar i annans fastighet

	Koncernen		Moderföreningen	
	Maskiner & inventarier	**Förbättringar**	**Maskiner & inventarier**	**Förbättringar**
Årets ingående anskaffningsvärde	142 171	38 542	94 431	25 073
Årets inköp	6 014	7 823	1 662	5 243
Försäljning/ utrangering	-73	-195	0	0
Omklassificering	1 283	-3 711	871	-2 750
Omräknings-differens	-1 239	-625	0	0
Utgående ack. anskaffningsvärde	*148 156*	*41 835*	*96 965*	*27 567*
Årets ingående avskrivningar	-103 574	-30 069	-64 147	-18 811
Årets avskrivningar	-10 223	-2 857	-7 071	-1 932
Försäljning/ utrangering	18	169	0	0
Årets nedskrivningar	-2	0	0	0
Omklassificering	-1 264	-1 153	0	-1 153
Omräknings-differens	1 057	528	0	0
Utgående ack. avskrivningar	*-113 987*	*-33 382*	*-71 218*	*-21 895*
Utgående plan-enligt restvärde	**34 169**	**8 453**	**25 746**	**5 672**

Långfristig fordran koncernbolag

	Moderföreningen	
	2023	**2022**
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	64 680	68 738
Omklassificeringar	-1 618	722
Nya fordringar	982	1 916
Betalningar/amorteringar	-9 810	-6 696
Utgående redovisat värde	**54 234**	**64 680**

Andelar i intresseföretag och gemensamt styrda företag

	Koncernen		Moderföreningen	
	2023	**2022**	**2023**	**2022**
Andelar i intresseföretag, Memento Servicebolag AB 556207-8575	4	4	0	0
Summa andelar i intresse-företag och gemensamt styrda företag	**4**	**4**	**0**	**0**

Långfristiga värdepappersinnehav

	Koncernen		Moderföreningen	
	2023	**2022**	**2023**	**2022**
Bostadsrätter	3 382	1 382	3 227	1 227
Övriga aktier och andelar	135 562	119 120	135 562	119 120
Summa långfristiga värdepappersinnehav	**138 944**	**120 501**	**138 789**	**120 346**

Värdeportföljen är upptagen till marknadsvärde, vilket överstiger anskaffningsvärdet med 24 297 tkr. Koncernens utländska bolag placerar eventuell överskottslikviditet på högräntekonton, vilka är klassificerade som bank.

Aktier och andelar i koncernbolag

Moderföreningen	**Antal aktier**	**Andel**	**Valuta, Nomin. värde**	**Ansk. värde**	**Bokf. värde**
Begravningsbyrå Momento AB, säte i Stockholm	10 000	100 %	SEK 100	975	975
Wikholms Oskarshamns Begravningsbyrå AB		100 %			
Familjens Jurist i Sverige AB, säte i Stockholm	10 000	100 %	SEK 1 000	10 000	10 000
FJ Juristbyrån i Sverige AB		100 %			
Juridik till alla i Sverige AB		100 %			
Fondkistan AB, säte i Stockholm	1 000	100 %	SEK 100	9 600	476
T S Fonus Byråene AS, säte i Oslo	6 500	100 %	NOK 6 500	14 433	24 243
Wang Nordstrand Begravelsebyrå AS		100 %			
T S Jacobsen Begravelsebyrå AS		100 %			
Oslo Nöytrale Byråvakt AS		88 %			
SIBI AS, säte i Bergen	300	100 %	NOK 12 000	8 008	8 008
Summa aktier och andelar i koncernbolag					**43 702**

Under året har Falu begravningsbyrå AB sålts.

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Andra långfristiga fordringar

	Koncernen		Moderföreningen	
	2023	2022	2023	2022
Depositioner	1 834	334	1834	334
Andra långfristiga fordringar	1 728	1 276	0	0
Summa andra långfristiga fordringar	**3 563**	**1 611**	**1 834**	**334**

Långfristiga skulder

	Koncernen		Moderföreningen	
	2023	2022	2023	2022
Övriga långfristiga skulder	616	370	0	0
Summa långfristiga skulder, räntebärande	**616**	**370**	**0**	**0**

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	Koncernen		Moderföreningen	
	2023	2022	2023	2022
Förutbetalda hyror	17 027	15 097	11 166	9 582
Övriga förutbetalda kostnader	36 629	30 574	20 117	15 169
Övriga upplupna intäkter	135	123	0	0
Summa förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	**53 790**	**45 794**	**31 283**	**24 751**

Övriga kortfristiga skulder

	Koncernen		Moderföreningen	
	2023	2022	2023	2022
Aktuell skattefordran/skuld	-2 958	1 440	1 173	3453
Övriga kortfristiga skulder	56 378	52 263	28 791	25 577
Summa övriga kortfristiga skulder	**53 420**	**53 703**	**29 964**	**29 030**

Fond för utvecklingsutgifter

	Koncernen		Moderföreningen	
	2023	2022	2023	2022
Fond för utvecklingsutgifter	29 468	34 163	17 571	19 629
Summa fond för utvecklingsutgifter	**29 468**	**34 163**	**17 571**	**19 629**

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncernen		Moderföreningen	
	2023	2022	2023	2022
Upplupna löner och semesterlöner	64 242	60 405	35 488	33 338
Övriga upplupna kostnader	9 210	12 755	3 897	9 757
Förutbetalda intäkter	434	2 300	*0*	0
Summa upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	**73 887**	**75 460**	**39 385**	**43 095**

Avsättningar för tvister och liknande förpliktelser

	Koncernen		Moderföreningen	
	2023	2022	2023	2022
Ingående värde	756	1 297	756	1 297
Årets avsättning				
Årets upplösning	-644	-541	-644	-541
Summa avsättningar för tvister och liknande förpliktelser	**112**	**756**	**112**	**756**

År 2020 gjorde moderföreningen en avsättning på 1,8 Mkr. Avsättningen avser kostnad för lokal som inte längre kan nyttjas av verksamheten och bedömningen är att lokalen inte går att hyra ut till annan aktör.

Ställda säkerheter och eventualförpliktelser

	Koncernen		Moderföreningen	
	2023	2022	2023	2022
PRI Pensionsgaranti	7 213	6 522	7 213	6 522
Summa ställda säkerheter och eventualförpliktelser	**7 213**	**6 522**	**7 213**	**6 522**

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Kassaflödesanalys

	Koncernen		Moderföreningen	
	2023	**2022**	**2023**	**2022**
Planenliga avskrivningar	48 682	52 444	16 213	13 420
Vinst/förlust vid försäljning av anläggningstillgångar	-11 804	-11 617	0	0
Förändring eg kapital	-489	-10 168	0	0
Avsättningar	-622	2 340	-622	107
Kursförlust	33	0	0	0
Orealiserade värde-förändringar	-10 828	16 346	-10 828	16 346
Summa justeringar	**24 972**	**49 345**	**4 764**	**29 873**

Inköp och försäljning mellan koncernföretag

Av moderföretagets nettoomsättning utgjorde 11,48 % (9,47 %) omsättning mot andra koncernföretag. Av rörelsekostnaderna utgjorde 0,77 % (0,79 %) kostnader mot andra koncernföretag.

Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

I januari 2024 förvärvade Begravningsbyrå Momento AB Gillis Edman Begravning och Familjejuridik som blir en del i koncernen från och med den 1 april.

Gillis Edman har verksamhet i Göteborgsområdet och delar av Västsverige och är Sveriges sjätte största begravningsbyrå.

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen och verkställande direktören föreslår ordinarie föreningsstämma att moderföreningens till förfogande stående vinstmedel (kronor);

Balanserad vinst	197 432 957
Årets resultat	8 520 234
	205 953 191
Disponeras enligt följande:	
– utdelning 4 % på medlemsinsatser	602 983
– till bundna reserver	0
– i ny räkning balanseras	205 350 209
	205 953 191

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Styrelse och revisorer

Stockholm, den dag som framgår av vår elektroniska underskrift

DocuSigned by:
9A0212DA8A084AF...

Leif Linde
Styrelsens ordförande

DocuSigned by:
8D438530E265470...

Annica Rutgersson

DocuSigned by:
ED8B1E8C4E914E7...

Therese Karlsson

DocuSigned by:
41A32B088EF74C8...

Berit Müllerström

DocuSigned by:
03FE180883FB4DA...

Marianne Fundahn

DocuSigned by:
8EBABFF9279C4F4...

Amir Chizari

DocuSigned by:
AF5AA75BECB943E...

Lena Jonsson

DocuSigned by:
8E935E601E314D2...

Ahmet Önal

DocuSigned by:
ECFA0CB32D92439...

Patrik Östberg

DocuSigned by:
20D498D97063414...

Åsa Lindestam

DocuSigned by:
D6E955A071D04E3...

Stefan Särnehed

DocuSigned by:
7858D8C8FBF947D...

Emmelie Wulfstrand

DocuSigned by:
C81D9SE2C1484EA...

Peter Göransson
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har avgivits den dag som framgår av vår elektroniska underskrift

DocuSigned by:
629F80FB6DC3415...

Fredrik Sjölander
Auktoriserad revisor, KPMG AB

DocuSigned by:
8994CBB358C24D4...

Yvonne Cederberg
Av föreningsstämman vald revisor

DocuSigned by:
C337B307CC0A413...

Hans Eklund
Av föreningsstämman vald revisor

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Revisionsberättelse

Till föreningsstämman i Fonus ekonomisk förening,
org. nr 702000-1298

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Fonus ekonomisk förening för år 2023.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen och koncernredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderföreningens och koncernens finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dessas finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar. Vi tillstyrker därför att föreningsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderföreningen och koncernen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten *Den auktoriserade revisorns ansvar* samt *Den förtroendevalda revisorns ansvar*.

Vi är oberoende i förhållande till moderföreningen och koncernen enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Den andra informationen består av sidorna 1–27 som vi inhämtade före datumet för denna revisionsberättelse. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av föreningens och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera föreningen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Jag har att utföra revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

- skaffar jag mig en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening och en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar jag tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Jag ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Jag är ensam ansvarig för mina uttalanden.
- måste jag informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Fonus ekonomisk förening för år 2023 samt av förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att föreningsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderföreningen och koncernen enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som föreningens och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderföreningens och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för föreningens organisation och förvaltningen av föreningens angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma föreningens och koncernens ekonomiska situation och att tillse att föreningens organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och föreningens ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att föreningens bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen, eller
- på något annat sätt handlat i strid med lagen om ekonomiska föreningar, årsredovisningslagen eller stadgarna.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av föreningens vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen eller att ett förslag till dispositioner av föreningens vinst eller förlust inte är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av föreningens vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för föreningens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

Stockholm, den dag som framgår av vår elektroniska underskrift

DocuSigned by:
Fredrik Sjölander

Fredrik Sjölander
Auktoriserad revisor
Revisionsföretaget KPMG AB

DocuSigned by:
Yvonne Cederberg

Yvonne Cederberg
Förtroendevald revisor

DocuSigned by:
Hans Eklund

Hans Eklund
Förtroendevald revisor

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till föreningsstämman i Fonus ekonomisk förening,
org. nr 702000-1298

Uppdrag och ansvarsfördelning

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2023 på sidorna 5-19 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Granskningens inriktning och omfattning

Min granskning har skett enligt FAR:s rekommendation RevR 12 *Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten.* Detta innebär att min granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Jag anser att denna granskning ger mig tillräcklig grund för mitt uttalande.

Uttalande

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Stockholm, den dag som framgår av vår elektroniska underskrift

DocuSigned by:
Fredrik Sjölander

Fredrik Sjölander
Auktoriserad revisor
KPMG AB

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Yttrande enligt Svensk kod för styrning av kooperativa och ömsesidiga företag om huruvida föreningsstämmans riktlinjer om ersättningar till ledande befattningshavare har följts

Till föreningsstämman i Fonus ekonomisk förening,
org. nr 702000-1298

Inledning

Vi har granskat om styrelsen och verkställande direktören för Fonus ekonomisk förening under år 2023 har följt de riktlinjer för ersättningar till ledande befattningshavare som fastställts på föreningsstämman 2023.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att riktlinjerna följs och för den interna kontroll som styrelsen och den verkställande direktören bedömer är nödvändig för att tillse att riktlinjerna följs.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att lämna ett yttrande, grundat på vår granskning, till föreningsstämman om huruvida riktlinjerna har följts. Vi har utfört granskningen baserat på FARs rekommendation *RevR 8 Granskning av ersättningar till ledande befattningshavare i vissa publika aktiebolag*, i tillämpliga delar. Denna rekommendation kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför granskningen för att uppnå rimlig säkerhet att årsstämmans riktlinjer i allt väsentligt följts. Revisionsföretaget tillämpar ISQC1 (International Standard on Quality Control) och har därmed ett allsidigt system för kvalitetskontroll vilket innefattar dokumenterade riktlinjer och rutiner avseende efterlevnad av yrkesetiska krav, standarder för yrkesutövningen och tillämpliga krav i lagar och andra författningar.

Revisionsföretaget är oberoende i förhållande till Fonus ekonomisk förening enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Granskningen har genomförts i enlighet med principerna i Svensk kod för styrning av kooperativa och ömsesidiga företag tillsammans med granskarna ur ett medlemsperspektiv.

Granskningen har omfattat Fonus organisation för och dokumentation av ersättningsfrågor för ledande befattningshavare, de nya beslut om ersättningar som fattats samt ett urval av de utbetalningar som gjorts under räkenskapsåret till de ledande befattningshavarna. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska genomföras, bland annat genom att bedöma risken för att riktlinjerna inte i allt väsentligt följts.

Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevant för riktlinjernas efterlevnad i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i föreningens interna kontroll.

Vi anser att vår granskning ger oss rimlig grund för vårt uttalande nedan.

Uttalande

Vi anser att styrelsen och den verkställande direktören för Fonus ekonomisk förening under 2023 följt de riktlinjer för ersättningar till ledande befattningshavare som fastställdes på föreningsstämman 2023.

Stockholm, den dag som framgår av vår elektroniska underskrift

DocuSigned by:
Fredrik Sjölander

Fredrik Sjölander
Auktoriserad revisor
Revisionsföretaget KPMG AB

DocuSigned by:
Yvonne Cederberg

Yvonne Cederberg
Förtroendevald revisor

DocuSigned by:
Hans Eklund

Hans Eklund
Förtroendevald revisor

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Styrelse, revisorer och valberedning

Styrelse

Ordinarie	Ort	Organisation	Vald till
Chizari, Amir	Stockholm	Netblocks	2024
Fundahn, Marianne	Trelleborg	Skånes S partidistrikt	2024
Jonsson, Lena	Hudiksvall	SKPF avd 50 Hudiksvall	2024
Karlsson, Therese	Umeå	OK Västerbotten ekonomisk förening	2024
Linde, Leif, ordförande	Nykvarn	Kooperativa förbundet	2024
Lindestam, Åsa	Söderhamn	PRO	2024
Müllerström, Berit	Rävlanda	LO-distriktet i Västsverige	2024
Rutgersson, Annica	Vallentuna	Kooperativa förbundet	2024
Särnehed, Stefan	Vålberg	OK Värmland	2024
Wurfstrand, Emmelie	Mantorp	Verdandi	2024
Önal, Ahmet	Stockholm	Svensk-Turkiska Riksförbundet	2024
Östberg, Patrik	Stockholm	Riksbyggen	2024

Revisorer

Auktoriserade revisorer

KPMG AB

Sjölander, Fredrik, ordinarie

Hagström, Johanna, suppleant

Förtroendevalda revisorer	Stad	Organisation	Vald till
Cederberg, Yvonne	Stockholm	Handels avd 3, Halmstad	2024
Eklund, Hans	Stockholm	Hyresgästföreningen	2024

Valberedning

Ordinarie	Stad	Organisation	Vald till
Bengtzelius, Christian	Stockholm	Stockholm Riksbyggen ekonomisk förening	2024
Hallén, Bertil	Göteborg	LO-distriktet i Västsverige	2024
Hedlund, Harriet	Umeå	Umeå arbetarekommun	2024
Johansson, Ann-Kristine	Kil	Kooperativa förbundet	2024
Olson, Anders, ordförande	Stockholm	Folksam	2024

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Ledning

Koncernledningen, från vänster: Terje Eid-Hviding, vd Fonus AS, Norge
Victoria Thore, vd Familjens Jurist
Lisa Vejlo Degerman, marknadschef
Ulrika Berling, chef Affärsområde Begravning
Niklas Personne, ekonomichef
Camilla Häggroth, personalchef tillika chef för Kvalitet och Hållbarhet samt Kontaktcenter
Peter Göransson, vd och koncernchef

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

Styrelse

Leif Linde
Styrelseordförande

Ahmet Önal

Amir Chizari

Annica Rutgersson

Berit Müllerström

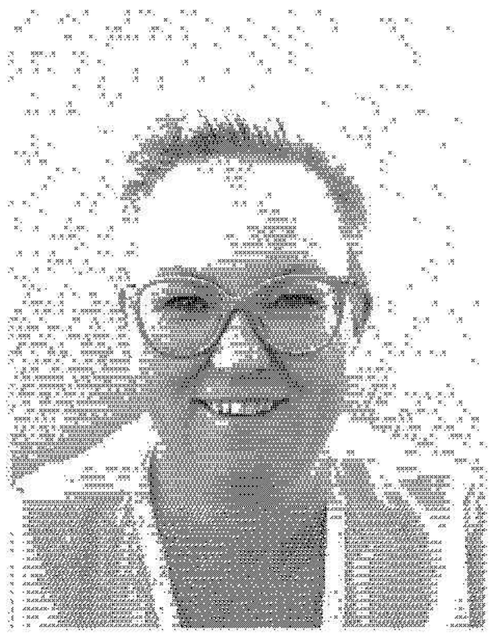

Emmelie Wurfstrand

Lena Jonsson

Marianne Fundahn

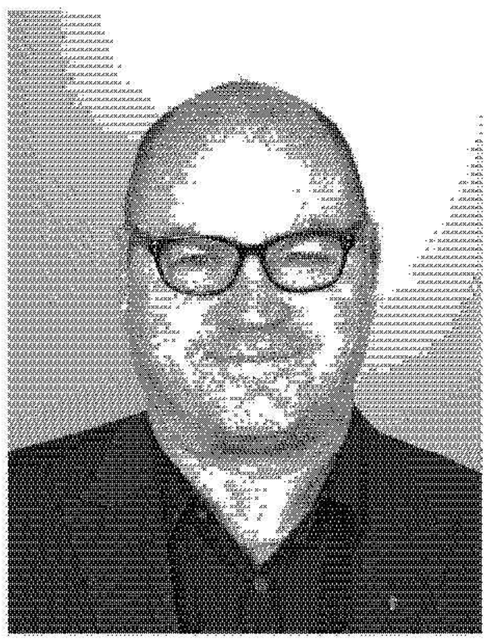

Patrik Östberg

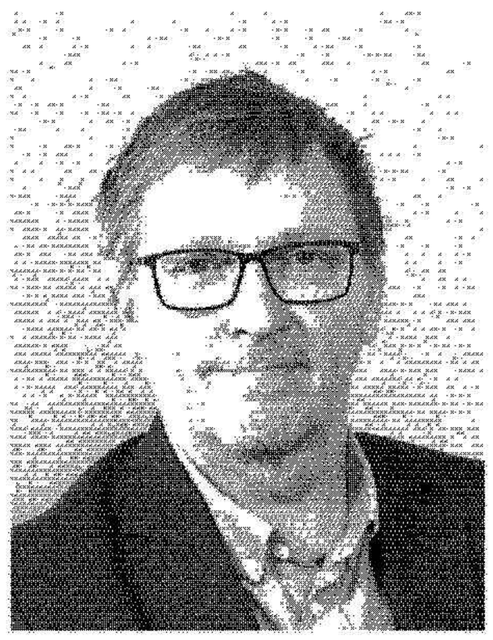

Stefan Särnehed

Therese Karlsson

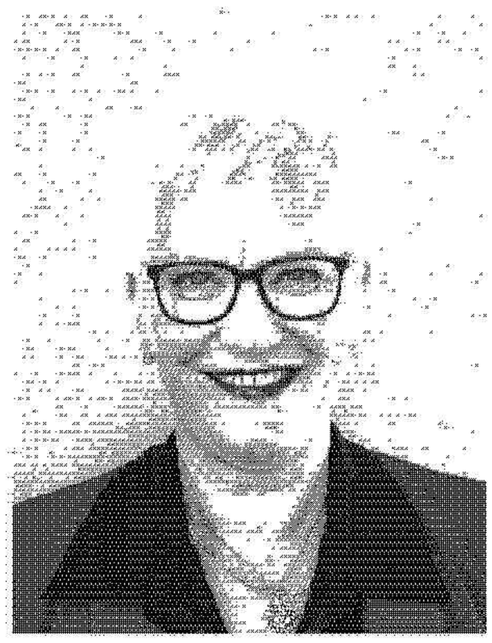

Åsa Lindestam

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

DocuSign Envelope ID: 2243D37C-1F0A-44D1-883D-C3AC40567C1F

FONUS

fonus.se

DocuSign

Certificate Of Completion

Envelope Id: 2243D37C1F0A44D1883DC3AC40567C1F
Status: Completed
Subject: Complete with DocuSign: Fonus Verksamhetsberättelse 2023
Source Envelope:
Document Pages: 56
Signatures: 23
Certificate Pages: 11
Initials: 0
AutoNav: Enabled
EnvelopeId Stamping: Enabled
Time Zone: (UTC+01:00) Amsterdam, Berlin, Bern, Rome, Stockholm, Vienna

Envelope Originator:
Maria Wihlborg
PO Box 50768
Malmö, SE -202 71
maria.wihlborg@kpmg.se
IP Address: 195.84.56.2

Record Tracking

Status: Original
3/15/2024 8:46:04 AM
Holder: Maria Wihlborg
maria.wihlborg@kpmg.se
Location: DocuSign

Signer Events

Ahmet Önal
ahmet.onal@mbgab.se
Security Level: Email, Account Authentication (None)

Signature

DocuSigned by:
Ahmet Önal
BE935E601E314D2...

Signature Adoption: Pre-selected Style
Using IP Address: 82.99.48.33
Signed using mobile

Timestamp

Sent: 3/15/2024 9:18:18 AM
Viewed: 3/15/2024 9:22:36 AM
Signed: 3/15/2024 9:22:54 AM

Authentication Details
Identity Verification Details:
Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: 12ed7631-8bbc-5139-b6b9-5144966e9a59
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/15/2024 9:22:17 AM

Electronic Record and Signature Disclosure:
Accepted: 3/16/2023 12:58:09 PM
ID: 62222419-80af-49c2-8d53-25725fa79690

Amir Hossein Chizarie
amir@netblocks.se
Security Level: Email, Account Authentication (None)

DocuSigned by:
Amir Hossein Chizarie
6EBABFF9279C4F4...

Signature Adoption: Pre-selected Style
Using IP Address: 80.216.71.185

Sent: 3/15/2024 9:18:16 AM
Resent: 3/15/2024 1:18:34 PM
Viewed: 3/15/2024 1:29:13 PM
Signed: 3/15/2024 1:29:43 PM

Authentication Details
Identity Verification Details:
Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: 12b9d526-d0fe-5b03-a5f6-e6666a23c6f3
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/15/2024 1:26:21 PM

Signer Events	Signature	Timestamp

Identity Verification Details:
Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: 12b9d526-d0fe-5b03-a5f6-e6666a23c6f3
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/15/2024 1:28:47 PM

Electronic Record and Signature Disclosure:
Accepted: 3/15/2024 1:29:13 PM
ID: fffe59cf-3377-4672-82ef-9dc80b9eea8d

Annika Rutgersson
rutgersson.annica@gmail.com
Security Level: Email, Account Authentication (None)

DocuSigned by:
6D438530E265470

Signature Adoption: Drawn on Device
Using IP Address: 89.255.245.139
Signed using mobile

Sent: 3/15/2024 9:18:17 AM
Viewed: 3/15/2024 10:00:14 AM
Signed: 3/15/2024 10:00:32 AM

Authentication Details
Identity Verification Details:
Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: 8c9b2556-0e56-5c4c-ba15-a787f8e92f87
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/15/2024 9:59:55 AM

Electronic Record and Signature Disclosure:
Accepted: 3/10/2023 9:46:49 AM
ID: 30e47b4a-3903-496f-b975-f38e2b5614a0

Åsa Lindestam
asa.lindestam@pro.se
Security Level: Email, Account Authentication (None)

DocuSigned by:
20D498D97063414

Signature Adoption: Pre-selected Style
Using IP Address: 80.245.234.48

Sent: 3/15/2024 9:18:20 AM
Resent: 3/15/2024 12:49:39 PM
Resent: 3/15/2024 1:18:34 PM
Resent: 3/15/2024 1:53:28 PM
Resent: 3/15/2024 2:45:06 PM
Viewed: 3/15/2024 2:46:43 PM
Signed: 3/15/2024 2:47:00 PM

Authentication Details
Identity Verification Details:
Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: 45bf3bb7-d27d-5c37-94d1-92cb4ab4e441
Country or Region of ID: SE
Result: Failed - incorrect signer name
Performed: 3/15/2024 11:37:15 AM

Identity Verification Details:
Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: 45bf3bb7-d27d-5c37-94d1-92cb4ab4e441
Country or Region of ID: SE
Result: Failed - incorrect signer name
Performed: 3/15/2024 11:52:27 AM

Signer Events	Signature	Timestamp

Identity Verification Details:
Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: 45bf3bb7-d27d-5c37-94d1-92cb4ab4e441
Country or Region of ID: SE
Result: Failed - incorrect signer name
Performed: 3/15/2024 11:56:51 AM

Identity Verification Details:
Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: 40ff250f-893b-5c08-8e7f-22345930c107
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/15/2024 12:54:41 PM

Identity Verification Details:
Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: 5bba6f85-759c-51d7-b87d-b117f49ff6d3
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/15/2024 1:54:53 PM

Identity Verification Details:
Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: 1d370933-1a63-5bef-be37-8e1cf5dacb82
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/15/2024 2:46:28 PM

Electronic Record and Signature Disclosure:
Accepted: 3/15/2024 1:55:26 PM
ID: d7354a25-474d-41cf-a72b-46960f1fd3eb

Berit Müllerström
berit.mullerstrom@gmail.com
Security Level: Email, Account Authentication (None)

DocuSigned by:
Berit Müllerström
41A32B08BEF74C5...

Signature Adoption: Pre-selected Style
Using IP Address: 89.255.245.139

Sent: 3/15/2024 9:18:17 AM
Viewed: 3/15/2024 11:26:09 AM
Signed: 3/15/2024 11:26:44 AM

Authentication Details
Identity Verification Details:
Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: 0c6cded0-459e-53c5-9ba3-55aa5863daaf
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/15/2024 11:25:28 AM

Electronic Record and Signature Disclosure:
Accepted: 3/15/2024 11:26:00 AM
ID: 5c241bdd-c671-4985-b4f0-c4d3d2e6c564

Signer Events	Signature	Timestamp
Emmeli Wulfstrand emmeli.wulfstrand@verdandi.se Security Level: Email, Account Authentication (None)	DocuSigned by: Emmeli Wulfstrand 7858D6C8FBF947D... Signature Adoption: Pre-selected Style Using IP Address: 194.103.85.12	Sent: 3/15/2024 9:18:20 AM Viewed: 3/15/2024 11:25:34 AM Signed: 3/15/2024 11:25:56 AM

Authentication Details
Identity Verification Details:
Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: 93eeec5c-1061-5cc1-859b-67a7f54c2dea
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/15/2024 11:25:10 AM

Identity Verification Details:
Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: a59ac915-ac3c-56a0-b528-f71fd91082c3
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/15/2024 11:30:39 AM

Electronic Record and Signature Disclosure:
Accepted: 3/15/2024 11:25:34 AM
ID: fe51be88-77df-4793-80e6-a9dee57d09aa

Leif Linde Leif.janne.linde@gmail.com Security Level: Email, Account Authentication (None)	DocuSigned by: 6A0212DA8A084AF...	Sent: 3/15/2024 9:18:17 AM Viewed: 3/15/2024 11:31:10 AM Signed: 3/15/2024 11:32:08 AM
	Signature Adoption: Drawn on Device Using IP Address: 95.193.154.233 Signed using mobile	

Authentication Details
Identity Verification Details:
Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: f6282a46-e553-5571-8d2d-37541d8eaaf9
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/15/2024 11:30:54 AM

Electronic Record and Signature Disclosure:
Accepted: 3/16/2023 12:42:52 PM
ID: 68179c7d-6721-4d06-b2b3-fcd4c25a2243

Lena Viola Jonsson lenajonsson@telia.com Security Level: Email, Account Authentication (None)	DocuSigned by: AF5AA75BECB943E...	Sent: 3/15/2024 9:18:18 AM Viewed: 3/15/2024 11:25:38 AM Signed: 3/15/2024 11:26:09 AM
	Signature Adoption: Drawn on Device Using IP Address: 89.255.245.139 Signed using mobile	

Authentication Details

Signer Events	Signature	Timestamp

Identity Verification Details:
Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: 5aa3c0a7-4d0c-517b-97ed-c8cfefc250d3
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/15/2024 11:25:17 AM

Electronic Record and Signature Disclosure:
Accepted: 3/16/2023 12:50:11 PM
ID: 7ff1829e-660a-4c35-a61c-ff24074e1770

Marianne Fundahn
marianne.fundahn@riksdagen.se
Security Level: Email, Account Authentication (None)

DocuSigned by:
Marianne Fundahn
D3FE180663FB4DA..

Signature Adoption: Pre-selected Style
Using IP Address: 176.71.187.3
Signed using mobile

Sent: 3/15/2024 9:18:18 AM
Viewed: 3/15/2024 11:26:59 AM
Signed: 3/15/2024 11:27:27 AM

Authentication Details
Identity Verification Details:
Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: e2fab66f-9357-5175-8ae9-9d4a64dd733e
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/15/2024 11:26:35 AM

Electronic Record and Signature Disclosure:
Accepted: 3/15/2024 11:26:54 AM
ID: b92b2422-3d49-492f-a3d3-a1ca8df3659a

Patrik Östberg
Patrik.Ostberg@riksbyggen.se
Security Level: Email, Account Authentication (None)

DocuSigned by:
Patrik Östberg
ECFA0CB32D92439..

Signature Adoption: Pre-selected Style
Using IP Address: 89.255.245.139

Sent: 3/15/2024 9:18:19 AM
Viewed: 3/15/2024 10:06:59 AM
Signed: 3/15/2024 10:07:31 AM

Authentication Details
Identity Verification Details:
Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: 0d9e2bf4-f2c8-5fa6-ba64-c5db8401e197
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/15/2024 10:06:39 AM

Electronic Record and Signature Disclosure:
Accepted: 3/15/2024 10:06:59 AM
ID: 85609867-7d19-4c1d-8606-dc69d0a4ae3a

Peter Göransson
peter.goransson@fonus.se
Support och kommunikationschef
Security Level: Email, Account Authentication (None)

DocuSigned by:
Peter Göransson
C81D9BE2C1484EA..

Signature Adoption: Pre-selected Style
Using IP Address: 212.247.20.86

Sent: 3/15/2024 9:18:21 AM
Viewed: 3/15/2024 9:20:13 AM
Signed: 3/15/2024 9:20:42 AM

Authentication Details

Signer Events	Signature	Timestamp

Identity Verification Details:
Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: f6cf0e83-ca22-56f5-b444-1974d79608a7
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/15/2024 9:19:53 AM

Electronic Record and Signature Disclosure:
Accepted: 3/15/2024 9:20:13 AM
ID: 0d1f99a4-0f9e-4020-a0fe-e087db5b786f

Stefan Särnehed sarnehed@varmland.ok.se VD Security Level: Email, Account Authentication (None)	DocuSigned by: Stefan Särnehed D6E955A071D04E3... Signature Adoption: Pre-selected Style Using IP Address: 95.193.146.229 Signed using mobile	Sent: 3/15/2024 9:18:19 AM Resent: 3/15/2024 11:28:18 AM Viewed: 3/15/2024 11:30:06 AM Signed: 3/15/2024 11:30:32 AM

Authentication Details
Identity Verification Details:
Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: 7d5cd096-a77f-5c97-95e7-b3f7a8b3a27e
Country or Region of ID: SE
Result: Failed - incorrect signer name
Performed: 3/15/2024 11:25:13 AM

Identity Verification Details:
Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: 7f27f054-ca4b-5c2d-881e-fc65f335bf43
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/15/2024 11:29:43 AM

Electronic Record and Signature Disclosure:
Accepted: 3/15/2024 11:30:06 AM
ID: fbc45d2c-cdef-498a-be61-165a3f35a5f6

Therese Karlsson Therese.Karlsson@riksbyggen.se Security Level: Email, Account Authentication (None)	DocuSigned by: Therese Karlsson ED8B1E6C4E914E7... Signature Adoption: Pre-selected Style Using IP Address: 88.80.177.134	Sent: 3/15/2024 9:18:21 AM Viewed: 3/15/2024 11:05:47 AM Signed: 3/15/2024 11:06:22 AM

Authentication Details
Identity Verification Details:
Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: bdf07c17-cbdc-5508-a5bd-6e53779a0f5e
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/15/2024 11:02:10 AM

Electronic Record and Signature Disclosure:
Accepted: 3/15/2024 11:05:47 AM
ID: f03f0be7-bce1-44f0-aed5-28c8bec082ce

Signer Events	Signature	Timestamp
Hans Eklund hans.eklund@hyresgastforeningen.se Security Level: Email, Account Authentication (None)	DocuSigned by: Hans Eklund C337B307CC0A413...	Sent: 3/15/2024 2:47:15 PM Viewed: 3/15/2024 3:45:18 PM Signed: 3/15/2024 3:47:24 PM
	Signature Adoption: Pre-selected Style Using IP Address: 83.227.137.195	

Authentication Details
Identity Verification Details:
Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: 85b7da51-aa15-54f1-95e8-5bf174719827
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/15/2024 3:44:48 PM

Electronic Record and Signature Disclosure:
Accepted: 3/15/2024 3:45:18 PM
ID: 1fecaf20-dc06-4aba-8037-eb9747b3d802

Yvonne Cederberg yvonne.cederberg@gmail.com Security Level: Email, Account Authentication (None)	DocuSigned by: Yvonne Cederberg 8994CBB358C24D4...	Sent: 3/15/2024 2:47:15 PM Resent: 3/15/2024 2:50:16 PM Viewed: 3/15/2024 2:54:08 PM Signed: 3/15/2024 2:57:11 PM
	Signature Adoption: Pre-selected Style Using IP Address: 45.134.121.230 Signed using mobile	

Authentication Details
Identity Verification Details:
Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: 2a722187-aeeb-5826-8566-e964639e82e2
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/15/2024 2:53:41 PM

Identity Verification Details:
Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: 2a722187-aeeb-5826-8566-e964639e82e2
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/15/2024 3:04:04 PM

Electronic Record and Signature Disclosure:
Accepted: 3/15/2024 2:54:08 PM
ID: 4c0b37eb-0691-49d7-9849-9b4d33b155bd

Fredrik Sjölander Fredrik.Sjolander@kpmg.se KPMG AB Security Level: Email, Account Authentication (None)	DocuSigned by: Fredrik Sjölander 629F60FB8DC3415...	Sent: 3/15/2024 3:47:39 PM Viewed: 3/15/2024 4:00:21 PM Signed: 3/15/2024 4:00:37 PM
	Signature Adoption: Pre-selected Style Using IP Address: 83.185.38.57 Signed using mobile	

Authentication Details

Signer Events	Signature	Timestamp

Identity Verification Details:
Workflow ID: facedebc-e28d-4182-adbf-789fbd673b01
Workflow Name: DocuSign ID Verification
Workflow Description: The signer will need to identify themselves with a valid government ID.
Identification Method: Electronic ID
Type of Electronic ID: BankID Sweden
Transaction Unique ID: 8ae0c560-edc6-5011-8a62-4686fc3e8eae
Country or Region of ID: SE
Result: Passed
Performed: 3/15/2024 4:00:08 PM

Electronic Record and Signature Disclosure:
Not Offered via DocuSign

In Person Signer Events	Signature	Timestamp
Editor Delivery Events	**Status**	**Timestamp**
Agent Delivery Events	**Status**	**Timestamp**
Intermediary Delivery Events	**Status**	**Timestamp**
Certified Delivery Events	**Status**	**Timestamp**
Carbon Copy Events	**Status**	**Timestamp**
Witness Events	**Signature**	**Timestamp**
Notary Events	**Signature**	**Timestamp**
Envelope Summary Events	**Status**	**Timestamps**
Envelope Sent	Hashed/Encrypted	3/15/2024 9:18:22 AM
Envelope Updated	Security Checked	3/15/2024 11:28:18 AM
Envelope Updated	Security Checked	3/15/2024 12:49:39 PM
Envelope Updated	Security Checked	3/15/2024 2:50:15 PM
Certified Delivered	Security Checked	3/15/2024 4:00:21 PM
Signing Complete	Security Checked	3/15/2024 4:00:37 PM
Completed	Security Checked	3/15/2024 4:00:37 PM

Payment Events	Status	Timestamps

Electronic Record and Signature Disclosure

ELECTRONIC RECORD AND SIGNATURE DISCLOSURE

From time to time, KPMG AB (we, us or Company) may be required by law to provide to you certain written notices or disclosures. Described below are the terms and conditions for providing to you such notices and disclosures electronically through the DocuSign system. Please read the information below carefully and thoroughly, and if you can access this information electronically to your satisfaction and agree to this Electronic Record and Signature Disclosure (ERSD), please confirm your agreement by selecting the check-box next to 'I agree to use electronic records and signatures' before clicking 'CONTINUE' within the DocuSign system.

Getting paper copies

At any time, you may request from us a paper copy of any record provided or made available electronically to you by us. You will have the ability to download and print documents we send to you through the DocuSign system during and immediately after the signing session and, if you elect to create a DocuSign account, you may access the documents for a limited period of time (usually 30 days) after such documents are first sent to you. After such time, if you wish for us to send you paper copies of any such documents from our office to you, you will be charged a $0.00 per-page fee. You may request delivery of such paper copies from us by following the procedure described below.

Withdrawing your consent

If you decide to receive notices and disclosures from us electronically, you may at any time change your mind and tell us that thereafter you want to receive required notices and disclosures only in paper format. How you must inform us of your decision to receive future notices and disclosure in paper format and withdraw your consent to receive notices and disclosures electronically is described below.

Consequences of changing your mind

If you elect to receive required notices and disclosures only in paper format, it will slow the speed at which we can complete certain steps in transactions with you and delivering services to you because we will need first to send the required notices or disclosures to you in paper format, and then wait until we receive back from you your acknowledgment of your receipt of such paper notices or disclosures. Further, you will no longer be able to use the DocuSign system to receive required notices and consents electronically from us or to sign electronically documents from us.

All notices and disclosures will be sent to you electronically

Unless you tell us otherwise in accordance with the procedures described herein, we will provide electronically to you through the DocuSign system all required notices, disclosures, authorizations, acknowledgements, and other documents that are required to be provided or made available to you during the course of our relationship with you. To reduce the chance of you inadvertently not receiving any notice or disclosure, we prefer to provide all of the required notices and disclosures to you by the same method and to the same address that you have given us. Thus, you can receive all the disclosures and notices electronically or in paper format through the paper mail delivery system. If you do not agree with this process, please let us know as described below. Please also see the paragraph immediately above that describes the consequences of your electing not to receive delivery of the notices and disclosures electronically from us.

How to contact KPMG AB:

You may contact us to let us know of your changes as to how we may contact you electronically, to request paper copies of certain information from us, and to withdraw your prior consent to receive notices and disclosures electronically as follows:
To contact us by email send messages to: dpreporting@kpmg.se

To advise KPMG AB of your new email address

To let us know of a change in your email address where we should send notices and disclosures electronically to you, you must send an email message to us at dpreporting@kpmg.se and in the body of such request you must state: your previous email address, your new email address. We do not require any other information from you to change your email address.

If you created a DocuSign account, you may update it with your new email address through your account preferences.

To request paper copies from KPMG AB

To request delivery from us of paper copies of the notices and disclosures previously provided by us to you electronically, you must send us an email to dpreporting@kpmg.se and in the body of such request you must state your email address, full name, mailing address, and telephone number. We will bill you for any fees at that time, if any.

To withdraw your consent with KPMG AB

To inform us that you no longer wish to receive future notices and disclosures in electronic format you may:

i. decline to sign a document from within your signing session, and on the subsequent page, select the check-box indicating you wish to withdraw your consent, or you may;

ii. send us an email to dpreporting@kpmg.se and in the body of such request you must state your email, full name, mailing address, and telephone number. We do not need any other information from you to withdraw consent.. The consequences of your withdrawing consent for online documents will be that transactions may take a longer time to process..

Required hardware and software

The minimum system requirements for using the DocuSign system may change over time. The current system requirements are found here: https://support.docusign.com/guides/signer-guide-signing-system-requirements.

Acknowledging your access and consent to receive and sign documents electronically

To confirm to us that you can access this information electronically, which will be similar to other electronic notices and disclosures that we will provide to you, please confirm that you have read this ERSD, and (i) that you are able to print on paper or electronically save this ERSD for your future reference and access; or (ii) that you are able to email this ERSD to an email address where you will be able to print on paper or save it for your future reference and access. Further, if you consent to receiving notices and disclosures exclusively in electronic format as described herein, then select the check-box next to 'I agree to use electronic records and signatures' before clicking 'CONTINUE' within the DocuSign system.

By selecting the check-box next to 'I agree to use electronic records and signatures', you confirm that:

- You can access and read this Electronic Record and Signature Disclosure; and
- You can print on paper this Electronic Record and Signature Disclosure, or save or send this Electronic Record and Disclosure to a location where you can print it, for future reference and access; and
- Until or unless you notify KPMG AB as described above, you consent to receive exclusively through electronic means all notices, disclosures, authorizations, acknowledgements, and other documents that are required to be provided or made available to you by KPMG AB during the course of your relationship with KPMG AB.